6 1.
20 -a
6
12 E
33
D 6/13
Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu
6-20-a-9-
II-c-24
21.1.23

POETICA
IACOBI GADDII
CORONA

E ſelectis Poematijs, Notis, Allegorijs contexta.

Bononiæ Typis Iacobi Montij.
M D C X X X V I I.
Superiorum permiſſu.

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE ROMA
BIBL. SOC. IESV.

AD CHRISTVM D.

PRO

FERDINANDI II.

MAGNI DVCIS ETRVR. V.

ac Florentię Fœlicitate.

HYMNVS.

CHRISTE ſeruati dominator orbis,
Qui vices rerum varias perennè,
Prona qui cogis famulante volui
Sydera curſu.
Qui iubes Phœbum roſeas quadrigas
Luce, & ardentes agitare crines;
Nocte ſtellarum choreas ſororem
Ducere Phœben.
Quique brumales properare luces
Cogis, æſtiuoſque dies morari
Longiùs certa, ſtabilique frenans
Tempora lege.
Fronde qui velas frutices virenti,

Hymnus hic, & Dithyrãbus, ſiue Pęan ſuccedens me inuitant, vt de huiuſmodi genere Poematum aliquid ſcribam.

Ponatur horum veluti Genus Cãtio, ſeu Ode Encomiaſtica, ſeu Demonſtratiua, quæ laudes inſignium virorum; Heroum, & (ſi Dijs placet) Deorum: atq; rerum geſtarum narrationes complectetur. ſiuè POeſis LYrica NObilis, ſeu GRauis, cuius ſpecies.

Epinicia quę in certaminibus victori canebantur.

Dithyrambi in honorem Liberi patris compoſiti, mox Apollinis, & virorum etiam,

Flore qui pingis radiante prata,
Quique fæcundis opulenta veſtis
Meſſibus arua.

Qui ſalum gemmis decoras auaris,
Qui facis ponti liquidum ſecare
Squameam turbam, mare quæ per altum
Explicat alas.

Qui iubes leni Zephyros volatu
Vere florentes aluiſſe cætus,
At Notum ſalſis liquidas in aruis
Tollere moles.

Qui reluctantis furioſa Ditis
Monſtra debellans Acheronta frænas,
Regnaque altrici viduata ſolis
Luce parentis,

Quique deformes ſcelerum cateruas
Frangis, Heroumque animas piorum
Labe cognata viduas beatis
Sedibus inſers.

Cerne præſenti generoſa vultu
Corda florentis patriæ, ducemque
Redde fælicem precor, & patres, &
Agmina plebis.

Tempus in fuluum redeat metallum,
Ferreæ cedant ſcelerum phalanges,
Ac dolor, luctus, gemitus Tyranni
Pectoris acres.

Cedat & peſtis, grauis ac egeſtas:
Audior; Cælo chorus è patenti
Labitur dius, facilique tranat

Pęanes, quibus gratulabantur Dijs pro victoria in prælijs; tamen viris etiam fortibus dabatur id, vt tradit Scaliger lib 1.cap.44.Poet.à quibus nec pedibus, nec numeris differebant.

Scolia, in quibus virorum fortium laudationes continebantur, quæ σκολιὰ μελη vocata canebantur in cõuiuijs.

Hymni, qui ad aras Dijs dicebantur, nunc verò vero Deo, Diuiſq; ſimiles, diſſimileſq; canuntur in ſacris ædibus, vel cani poſſunt.

Odæ Heroicæ, quæ geſta, aut natalia fabuloſa Heroum celebrant.

Odæ hiſtoricę, quę inſignia facta, dicta, mores hominum excellentium breuiter, ac ſyncerè canunt. Has à nemine antea, quod ſcirẽ, ſcriptas inueni, & adhibui olim in opere hiſtorico varijs carminum generibus ornato.

Odæ morales, & Parętneticæ, quæ præcepta continent ſapientiæ, vel Nutheticæ, quæ modi, cuiuſcumq; complectuntur admonitiones, vel Paramytheticæ, quæ cõſolantur aliquem ad animi compoſitionem; atq; tranquillitatem adhortantes.

Addidi LYricæ NObilis, ſea GRAuis nomen reſtringens ad excludendam illam LYricam, quę obſcęnos amores, leuiſſimos luſus, aliaq; argumenta inutilia, & indigna NObili, GRAuique Poe-

Ag-

Agmine nubes.

En fides velo radians niuali,
En ſoror Veri Dea concolori
Veſte præſignis repetit ſacrati
Principis arces.

Quæque fæcundo reſoluta cornu
Fundit immenſas & opes, honores
Que, ac reluctantes animi coercet
Quæ pede turbas;

Mitis ac Orbis gemini Imperatrix,
Quæ feros ritus fugat in niuoſas
Caucaſi rupes minus hoſpitalis
Parcere docta;

Pacis, æquæuique parens amoris,
Ciuium nutrix, dominique robur,
Ac decus, terræ lepor, & voluptas
Alma Tonantis,

In Bacchi laudem.

NEctite bacciferis iuuenilia tempora ſertis,
Et validas thyrſis armate virētibus vlnas,
Et vagos hedera impedite crines.
Lux genialis adeſt patri deuota Lyæo,
Candida turba faue:
Nemo feſtum violare diem
Audeat, vltrici manu,
Velut furentes Mænades,
Pectora victori laniabimus impia thyrſo.
At procul eſte prophani,

Poeta, cuius finis cum Politici fine conſpirat; complectitur Syren canora læthaliter.

Genus à me poſitum præſtantia ſuperat alia genera POeſeos vniuerſæ (hæc veluti Genus generaliſſimum, vt Logici dicerent, continet genera ſubalterna) maximaſque laudes meretur.

Hoc videbitur multis Paradoxon Poeticum, vi deatur, dummodo ſit rationi, ac veritati conſentaneum, vt meum probabit argumentum.

Nemo ſanè inficiabitur, illud Poeſeos genus eſſe præſtantius, & laudabilius, quod eſt magis honeſtum, vtile, ac delectabile, ſed huiuſcemodi eſt LYricum ijs terminis à me circunſcriptum.

Ergo præſtantius hoc erit, atque laudabilius.

Patebit facilè veritas minoris propoſitionis reputanti ſecum argumenta, de quibus agit Hymnorum, Scoliorum, Pęanum, Dithyramborum, odarum heroicarum, &c. ſcriptor quę ſunt, vel Diuina, vel proxima Diuinis, quippè de Deo, de Diuis, de viris excellentibus integritate, virtute, ſapientia, optimè de patria, deque humano genere meritis agit, quos laudans iuſtiſſimę agit perſoluens virtuti debitum præmium, & alios honeſta gloriæ cupidine excitans ad virtutem, ad facinora glorioſa ingenti cum vtilitate Reip.

Hymnorum ego tres ponerem ſpecies ſimplices,

ces, cum ad has reducantur ferè omnes, ſcilicet Exornatiuam, ſiuè Encomiaſticam, Votiuam, ſeu precatoriam, Euchariſticã, videlicet Gratias agentem. ſiquidem Hymnographus, vel laudat Deũ, ac Deo proximos, nimirum Deiparã, Diuos, &c. vel Gratias agit de gratijs, ac beneficijs in priuatam, aut in publicam rem liberaliter effuſis.

Vel precatur, vt placẽtur, & arceant à Principe, à Ciuitate, à Regno; ab Orbe terrarum vniuerſo famem, bella, peſtes, aliaſque clades, & calamitates; vt cęleſtia dona, humana bona, fęlicitatem largiantur.

His quid sãctius, quid iuſtius, quid honeſtius, quid cõducibilius ad Religionis firmamentum, ac decus, ad priuatorum ſalutem, ad publicam fęlicitatem?

Confer nunc argumẽta Comicorum, Tragicorũ, & etiam, ſi placet, Epicorum (omitto Satyricos, alioſq; Poetas minimæ dignitatis, & amplitudinis,

Ridiculum, videretur conferre Ridicula, & amores, & ſcõmata Comicorum cum grauiſſimis rebus, cum honeſtiſſimis, cum Diuinis.

Iniquum eſſet tyrannoru, & aliorum non optimorum caſus, & acta Diuinis æquare, aut ſaltem optimis.

Iniquum etiam eſſet Deo, Diuiſq; immortalibus mortales, vel excellentes æquare, qui viden-

Ne maculet niueam tempeſtas horrida lucem,
Procul hinc Deus cruentus,
Procul arma nata Marte,
Procul arma fœta Morte,
Abſint martia fulmina,
Abſint bellica fulgura,
Abſint, & galeæ leues,
Arcuſque truces, enſeſque truces,
Non hic minantem Martis, ac mortis tuba
Sonitum rauco murmure fundat,
Sed prædulcis tibia reſonet,
Blandiuſque tympanum remugiat,
Pulſumque crebris cymbalum ictibus crepet.
Age bacchæa fronde reuincta
Bacchica pubes
Cane ſolemni voce Lyæum.
Age bacchæa
Nebride lætum præcincta latus
Lenæia pubes
Inclyta Bacchi ſtemmata recine.
Age victrix cane paan. Io Pæan, Io Pæan.
Candide Liber ades frontem redimite corymbis,
Ambroſias viridi nexe comas hedera:
Te decet flauos variare Veris
Sydere crines.
Te caput picta cohibere mitra,
Et laboratis vigili metallo,
Luce quas oſtrum roſea coloret,
Veſtibus velare humeros niuales,
Formoſa proles ò Semelis,

Pro-

Proles altitonantis Iouis,
Ignigena, iterumque ſatus,
Vnicuſque bimater,
Intonſuſque Thyoneus;
Tu Rex Eubie Baßareu,
Nyctileuſque, Nyſeuſque, Bromiuſque,
Et Iacchus, & Lenæus, & Lyæus, & Euan,
Pater, biformis, Nomie,
Oreodrome, ſemitalis,
Agriota, Barymeni,
Vnum centinomen numen.
Tu Nympharum humoripotentum
Alumne, tu Vini creator;
Et amoris excitator,
Et Apollinis patrone,
Cuius æſtrum gratiori
Igneus ingeminas furore:
Menteſque vatum nectare feruido
Ebrias cælum ſuper, ac remota
Sydera tollens
Myſterijs ſaturas beatis,
Tu puer æterno pubeſcens flore iuuentæ
Propinas miſeræ iucunda obliuia vitæ.
Non tibi ſunt triſtes, quæ rodunt pectora curæ,
Non timor infelix, luctuſque, graueſque querelæ,
Non rabidus liuor, non agmina ſata dolorum:
Te ſequitur facilis riſus, tenerique lepores,
Cognatique ioci, ludique, ac viua voluptas,
Te Genius, te cantus, amor, ſatyrique ſequuntur,
Diuinoque ſimul furibundæ Thyades æſtro

My-

dētur ab Epicis cani: nec temerè dixi VIdentur, cum verè non ſinr, vel nō formētur excellētis perfectionis, qui canuntur à præcipuis Epicis.

Teſtis Vlyſſes callidus, ſubdolus, & fallax, non prudens verè, non ſapiés, timidus nō rarò, & fugax, & aliquando intēperans, ſcilicet ventri, & ſomno nimis deditus, qui longiſſimè dormiens dormientem maximè, ac ſomniantem oſtendit Poetam cęcum. Teſtis Achilles.

Inuidus, iracundus, inexorabilis, cuius irā duplicem duplici ex cauſa ortam, vtraque inhoneſta canit, quem intemperantem, & muliebriter flentem, illiberalem, ne dicam auarum, aut mercenarium ducem; parùm religioſum, imò impium, nimium elatum, contumacem, & ſæuū aliquando formauit Homerus, qui non ſolum Achilli, Agamennoni Regi, Imperatori Gręcorū, alijſque proceribus mortalibus, ſed immortalibus Deis, Deorũmque Regi, vel falſo, indigna, & pudenda tribuit nō imprudens modò, ſed impudés, & impius aliquandò; licet enim vera non eſſent Numina Iuppiter, & alij, ſed fabuloſa, & ridicula lacrymabilis illius ætatis, tamen cum colerentur, & crederentur vti vera, hæc non debebat effingere fęda, & ſcelerata, maximam in fraudem auditorum, ſiuè lectorū Homericæ Poeſis, qui

vera

Myſtica ſacratis celebrantes Orgia ciſtis,
Quique rudi ſenior nutricius hæret aſello
Rubra racemiferis deuinctus tempora ſertis,
Inflatuſque tuo feruentes munere venas.
Tu Gnoſsiacæ coniugis auream
Pingis noueno ſydere, & orbibus
Inſeris æthereis coronam,
Tibi ſacrilegum Penthea mater
Cruenta Agaue ſtrauit, & vulſum caput
Fuit contempti victima Numinis.
Te, qui triplici Cerberus ore
Tonat horrendi ianitor Orci,
Placidus vidit, docilis rabidum
Ponere murmur, tetigitque pedes,
Et crura tibi mitior agno.
Inſanientes agmine barbaro
Dura in robora matres
Vertis, quæ Vatem Threïcia plaga
Aurita ſaxa ſecum
Dociles, & imperanti
Syluas lyra trahentem,
Zephyroſque præuolantes,
Fluuioſque flexuoſos,
Volucreſque commorantem
Dulciſonum iratis laniarunt Orphea thyrſis,
Membraque ſparſerunt querulos diſcerpta per agros.
Tu contemptorem proſternis Bacche Lycurgum,
Tu contemptrices fœdis Mineidas alis
Inuoluis geminis permutans corda figuris
Impia, quæ vetito violarunt Orgia fuſo,

vera ignorata, vel religionem omnem exuiſſent, contemnentes, & irridẽtes eiuſmodi Deos adeò ſceleſtos, atque nephandos; vel horum exemplo, veluti clypeo muniti ſe ſe dedidiſſent hoſtibus virtutis, ac Religionis veræ, Amori obſcæno, cupiditati regnãdi non moderatæ, inuidiæ, impietati. Itaq; meritò damnatus fuit Homerus, vt etiam Heſiodus, & Aeſchylus à Diuino Philoſopho in lib. de Rep. ſec. ac 3. & à ſcriptoribus alijs.

Nec iniuria L. drachmis mulctatus fuit ab Athen. illum inſanire iudicantibus, quòd Deos cum hominibus belligerantes in ſuis carminibus induxiſſet.

Teſtis Rolandus Furens, cuius furorem vna cum eiuſdem, & aliorum procerum amore, armiſque canit Marti Venerem coniungens Homerus Ferrarienſis, qui in Poema multis nominibus laudandum ſimul, atque vituperandum multa congeſſit inutilia, vel pernicioſa moribus, & à morum, ac Poetarũ cenſore damnanda; cum ſuprà obſcænos amores vaniſſima ſcribat aliquando figmenta minimè cõſona Sacroſanctæ Religioni, integritati ciuili, ac doctrinæ ſapientum.

Teſtis Adonis Marini Poema, vel Mare laſciuiæ, licet in hoc ſparſa ſint non pauca laudibus digna, quæ non officiant moribus, ſed proſint non pa-

Tu

Tu prædatores ſallacia pectora nautas
In mare præcipitas, dùm vernat palmite nauis,
Carbaſa dùm cohibet vitis, dùmque Inda virenti
Puppe ſedet Tigris, dùm remos fronde tenaces
Impediunt hederæ, dùm prora Leonibus horret;
Iamque noua ſcindunt cauda tot cærula piſces,
Quot prius ære truces ſindebant æquora nautæ,
Tu coniuratos in mœnia ſacra gigantes
Bellator Lybici fœlicior vngue Leonis
In præceps ruis ætherea plaudente corona;
Tu debellatis Eeois gentibus, amne
Quas beat aurifero Ganges, quas ambit Hydaſpes,
Quas puer illuſtrat naſcenti lumine Phœbus
Sub iuga vitigeras Tigres, docileſque leænas,
Victor agis, vinctaſque aureis compeſcis habenis,
Atque triumphali vectus per ditia curru
Regna catenatos ſubmittis faſcibus Indos,
Age Bacchæa fronde reuincta,
O lenæia pubes,
Age Bacchæa nebride tenerum
Præcincta latus
Bacchica pubes,
Cane ſolemni voce Lyæum,
Age victrix, cane Pæan
Io Pæan, Pæan Io.
Cynthius æquæuum roſea dùm lampade Mundum
Luſtrabit, dùm nocte vagos per inania currus
Ducet, & aſtriferos argentea Cynthia cœtus,
Dùm paſcet cognata parens animalia tellus,
Dùm volucrum patrio volitabit in aere turba,
Dùm

parſi tyronibus eloquentiæ, ac Poeſeos Etruſcæ candidatus.

Omitto alios Etruſcos Epicos, quorum Poemata non legi omnia.

Supereſt Torq. Taſſus, qui hos in ſcopulos incidit ferè nunquàm, vt etiam latinæ regnator Epopeiæ, modeſtiſſimus, prudentiſſimus, excellẽtiſſimus Epicorum quot ſunt, quot fuerunt. Tamen vterque non ſemper exprimit perfectos Heroas, quos celebrat.

Reliquum eſt, vt confirmem nouiſſimam argumenti particulam, ſcilicet eſſe magis delectabilem Poeſim Lyricam à me definitam, quàm Epica, Tragica, Comica ſint Poemata.

Eſſe illã Poemate Heroico, facilè dabit, quiſquis animaduerterit, maiorem, imò germanam, & ſynceram delectationem hauriri ex eis, quæ non afferunt ſatietatem: ſed hæc affertur non ab Hymnis, Pęanibus, Dithyrãbis, Scholijs, Odis excellentibus, ſed à Poematibus heroicis, quippè longis, & ſine varietate metrorum (hęc penè ſemper adeſt nuper memoratis carminibus) quãtumuis excellẽtibus.

Ego quidem certè, nec Taſſi, nec fortè Virgilij, aut aliorum Epicorum librum integrum legi (ni me fallat memoria) ſine aliqua ſatietate, & ipſemet legi pluriès plura Lyrica, Etruſca, & Latina ſine ſatietate, magnaque cum delectatione.

At

Dum vaga ſquamigeræ ſulcabũt marmora turmæ,
Numina victoris venerabimur inclyta Bacchi.

At dicet aliquis, quomodo delectabiliorem Comedia probabis Lyricam? Hic Scopulus, hic Euripus, hic franges ratem. Cui ego ſubridens, bona verba doctor. Forſitan eadem ratio, qua confirmaui delectabiliorem Epopeia, delectabiliorem Comędia Lyricam confirmabit. Ni ſufficiat eadem, addo aliam. Niſi maior (id non moror) ſaltem nobilior, ac melior erit delectatio, quæ orietur ex commemoratione laudum, aut beneficiorum, vel à Deo, Diuiſque, vel ab optimis ciuibus tibi, patriæue communicatis, quàm ex ridiculis, & ſcommatibus, parùmque honeſtis actibus, aut dictis, quæ pudicas aures, & graues oculos offendunt potiùs, quàm delectent.

Adde Lyræ dulcedinem peculiarem Lyricæ poeſi.

Tandem etiam ſi ſuperaret delectatione Comędia, quod non facilè aſſentirer, ſuperat hanc Lyrica (quod pluris faciendum eſt) vtilitate, honeſtate, ac dignitate longè maiori, & argumenti, & ſtyli.

Age: Præſtantia, & dignitas Melicæ poeſis oſtendetur à præſtantia, & dignitate ſummorum virorum, qui hanc excoluere tanta cum gloria, quibus non tempore ſolùm, ſed etiam dignitate poſteriores ferè omnes Epici, Tragici, Comici, Satyrici.

Etenim illis, ſcilicet Orpheo Regi, Vati, Theologo gentium præſtantiſſimo.

Pinduro altiſſimi ſpiritus Poetici, ac maximę exiſtimationis apud omnes Gręcos, apud Apollinem, & Pana; qui ab apibus infans ea fuit inſignitus prærogatiua, qua Diuinus Plato, & Diuus Ambroſius:

Dauidi, ac Salomoni (vterque Rex fuit excellens, hic exemplar ſapientiæ, ille iuxtà cor Dei) Hieremiæ (hic ante Simonidem Threnos vaticinos Lyricis verſibus concinnauit, qui appellari poſſent Odæ Threneticæ) Eſaiæ, Prophetiſque alijs Hębreorum, inter quos Moyſes ſummus ductor virtute, ſanctitate, ſapientia, miraculis glorioſiſſimus;

Demum nonnullis Pontif. Max. Diuiſque, ac ipſi Deiparæ Virgini, quæ diuinam cantionem Deo cecinit Diuina Muſa Verbo plena, Spiritu afflata Diuino, qui huius, & Prophetarum ore canens Lyricè Lyricus Poeta videtur (ſi fas) appellandus: longè inferior erit Homęrus verè Homærus in electione mortis infœlicis æquè, ac pudendæ, Tragici, Comici, ac Satyrici Græci: Virg. figuli fil. cum Ouidio, Statio, Valer. Flacco, cum Plauto, Terentio, Iuuenali, Perſio, cumq; ipſo Seneca, nedum Areoſtus, & alij, qui Epica, ſiue Romanſia (vt hoc vulgari nomine vtar) vel Tragedias, Comędias, Satyras edidere.

In hoc Poematio (Hymnum, ſiuè Pæana, ſiuè Dithyrambum appelles) ſequutus vltrò ſum veluti duces, atque magiſtros Ouidium in 4. Met. & Senecam in Choro ſecundi Actus Aedipi; tamèn addidi non pauca, quædam omiſi minimè neceſſaria; plura variaui diuerſas carminum Ideas, diuerſum ordinem, ſtylumque adhibens; itàque longè diſſimilis in ſimili argumento ſum iudicandus, iudicium niſi fallitur meum. Qualecumque id ſit Poemation àb adoleſcente me ſcriptum (vt non pauci norunt) meam ſuprà ſpem, ac votum placuit egregijs aliquot ingenijs, cuius honorificè meminit Franciſcus M. Gualterottus Canonicus Florentinus in Epiſt. ad Carolum Marucellum Ann. 1628 edita his verbis.

Veggaſi Ennio mentre dice della Chiocciola. Cochelea herbigera domiporta, *e Catullo* Laſerpiciferis iacet Cirenis Sagittiferoſque Parthos. Septemgeminus Aurifer Tagus, tardipedi, plumipedas, hederigeræ ſonipedibus, ſiluicultrix, nemoriuagus, *e ne i noſtri tempi il Sig. Iacopo Gaddi nell'Inno, ch'egli fa,* In Bacchi laudem Thebanorum priſcorum Chorus, *che tanto è a dire quanto nel Ditirambo queſte, e ſimili ne adopera;* bacciferis, altitonantis, ignigena, racemiferis, aurifero, vitigera ſquamigeræ, *e ſimili, &c.*

Idem in Elogio Foreſis Adimari.

Da nobiliſsimo ſpirito, eccellente Scrittore, e Letteratiſſimo Gentilhuomo, Hercole Fiorentino, &c.

Idem Odem mihi miſit vltrò, ac ſpontè compoſitam.

De Hieronymo Balbo Poeta ẽgregio luſus.

L Aurigeri Vates fortaſsè requiritis, ille
Tàm male cur cecinit carmina? Balbus erat.

De quo puer luſi Diſtico, nó ludens hæc ſcribam. Viſus ille mihi fuit egregius Poeta (vt in titulo indicaui) qui nó niſi carmina illius legi, ſed nupèr eiuſdem multiplicem cognitionem diſciplinarum, & eruditionem cognoui ex Iohannis de Trithen Abbatis Spanhemenſis Libro de Eccleſiaſticis Scriptoribus, in quo eruditiſſimus hic author non paucos viuentes celebrans hæc de Balbo habet. Hieronymus Balbus vir celeberrimæ opinionis, & in omnibus diſciplinis bonarũ artium egregiè doctus, Philoſophus clarus, & rethor facundus, metro excellens, & proſa, &c. Viuit adhuc in Gallia ſcribens, & varia componens, ſub Maximiliano Roman. Rege Illuſtriſſimo Anno Domini 1494.

Horatij Ode. Sic te Diua potens Cypri in Elegiam verſa.

S Ic te grata ratis per cærula regna volantem
Ledæ progenies, Sydera fauſta regant,
Aeneadumque parens, Cypri Regina, Tonantis
Filia, quæ terris, quæ dominatur aquis,
Aeolus immites frænans in carcere ventos
Impellat Zephyro carbaſa plena leui,
Adſit & æquoreus Rector, Glaucuſque biformis,
Ac Thetis, ac Triton, Nereidumque Chorus,
Te precor incolumem reddas ad Palladis arces
Vatem, animæ ſerues dimidiumque meæ.
Scilicet ille ſuum præduro marmore pectus
Munitus, triplici ſeptus & ære fuit,
Hunc genuit fœta vſque nouis ceruicibus hydra,
Hunc aluit viuo pota cruore tigris,
Hunc & Auernales puerum excepere ſorores,
Et qui tergemino Cerberus ore tonat,
Qui fragilem primus cum vita credidit vndis
Aequoris inſidis, turbimbuſque ratem,
Nec timuit Boreæ luctantia flamina Cauris,
Auſtri nec timuit prælia cum Zephyris,
Nec triſtes Hyadas, ignota nec horruit aſtra,
Monſtra nec vndantis horruit Oceani,

Quem non Scylla rapax canibus ſuccincta cruentis
Terruit, aut refluis torta Carybdis aquis.
Diſſociabilibus fruſtrà diuiſit ab vndis
Tèr ſapiens terræ florida regna Deus,
Si tamen inceſtæ violato numine Cæli
Non tangenda rates æquora tranſiliunt,
Audax gens hominum moliri cuncta perennè
Corruit in vetitum præcipitata nefas.
Audax læthali qui fraude nepotibus ignem
Intulit ereptum ſedibus æthereis,
Hunc macies, febreſque, inuiſorumque malorum
Fœda cateruatim turba ſequuta ducem,
Semotæque prius tardum quæ fata mouebant,
Præproperata necis corripuere gradum.
Ipſe ſibi vetitis à numine Dædalus alis
Diſcidit aereos ambitioſus agros:
Quin etiam æterna damnatas nocte paludes,
Et ſtygios rabido cum Phlegetonte lacus,
Tartareaſque domos, & regna ſilentia Ditis
Herculeus valuit perdomuiſſe labor.
Ardua res nobis nulla eſt; miſcere paramus
Impia cum magnis prælia Cælicolis,
Nec patimur ſæuum per crimina noſtra Tonantem
Igniſona Vltrici ponere tela manu.

De Aurora Sylua.

R*Vbet æthereis gemmata roſis*
Filia ponti, filia Cæli,
Ac vitalis prodiga lucis,

Lu-

Lumen orbis, gemma poli,
Flos cæleſtis agri,
Fax radiata ſoli,
Quæ noctis domitrix horrentes diſsipat vmbras,
Quaque triumphanti ſydera luce fugat,
Quæ radijs auxiliaribus,
Armat Orbem,
Ornat Axem,
Hæc radiantes rediuiua roſas
Vibrat, & roſeos eadem radios
Purpurat hæc radijs, emicat atque roſis;
Hæc montium comata
Iuga naſcenti luce colorat,
Hæc igne florulenta
Inaurat arua,
Hæc arborum virentem
Pandit amictum,
Et æmulas liguſtris
Fluminis vndas,
Hæc purpuram roſarum,
Eburque liliorum,
Pallenteſque genas violarum, & amabile nigrum,
Quo vaccinia geſtiunt,
Ac floris innumeri colores
Centum aperit, variatque centum.
Scilicet vna ſuis animare coloribus orbem,
Atque oculos donans cernere cuncta poteſt,
Quot radios, tot fundit ocellos.
Viden illa nunc triumphans
De nocte, de tenebris,

Agit ardentem viuida currum
Radijs ſeptum, luce comantem,
At dum triumphat infælix
Ipſa in gremio lucis alumnæ
Languet, in ortu vitæque perit,
Heu currus, heu rerum vices,
Currus ille triumphi
Fit funebre feretrum,
Illa cuna vagientis
Exanguis eſt ſepulcrum;
Orientis ille nidus,
Rogus heu fit occidentis,
In hoc tamen ſepulta
Rediuiua ſurget, vt Phœnix
Natale iugis reparans funus.

Extemporale.

DVM pueris reddit pietatis præmia doctor,
Vt puer en poſco munus, & obtineo.
I, faſtus procul, ac ventoſa ſuperbia, rebus
Scilicet in ſacris, qui puer, ille vir eſt.

Pubeſcentem Auroræ ſyluam, & Epigramma morale ſectatur Elegia ad Zephyrum piè ludēs, & ad S. Virginem Deiparam Hymnus.

Elegia ad Zephyrum vt Chriſto Domino puello flores nouos gignat.

O Qui florifero vernales flamine gemmas
Spargis, dùm vario germine rura beas,
Ventorum lepor, ò genitor blandiſſime Veris,
Almaque telluris gloria, Regis honor,

Indue

Indue rorantes ſpectabilis aliger alas,
Et ſocio famulum nectare funde ſolum,
Iàm noua pubeſcant virgulta,nouaſq; miniſtret
Tellus nunc verè prodiga mater opes
Cerne, per hærboſos ludit Chriſtus puer agros,
Flores ſparge, decent florea ſerta Deum,
Scilicet infantem, iam regia purpuret oſtro
Idalio, pueri ni roſa ſanguinem amet,
Qui fluet heu luſtris iàm iàm labentibus vltrò
Quo picta excellet ſpina decore roſas,
Aemula virgineis niuibus modo lilia candent,
Nimirum florens lilia veſtit ebur,
Calthaque natiuo radiat ſpectabilis auro,
Et viola æquoreis æmula ridet aquis,
At ferrugineus hyacintum liuor obumbrat,
Nam pueri fatum flebilis vmbra decet.
His nunc inſuetos addens tu Veris honores,
O anima, authorem munere cinge tuum.
Si nequeas, præbe famulas placidißima pennas,
Et puerum pondus dulce per arua feras,
Ille pater verus Veris florentia mille
Sydera diffundet æmula ſyderibus,
Rector & aſtrorum meliori lampade clarus
Sol dium auguſto ſparget ab ore iubar,
Floribus immiſcet radios, ſic orbis vtroque
Vernabit melius ſydere conſpicuus.

Ad Sanctam Virginem Deiparam Hymnus.

O Virgo mater, filia filij,
Excelſa cætus æthereos ſuper,
Auguſta regnatrix gemelli
Orbis, & aligeri ſenatus,
Tu vena ſummi luminis, vrbium
Tutela, vindex Virginei chori,
Te noctis æternæ Tyrannus,
Ac ſtygiæ pauet agmen vndæ.
Tu florulento ſydere pulcrior,
Tu ſyderali flore nitentior,
Te Luna ſupplex, & corona
Syderis obſequioſa cingit
Phœbus minori lampade fulgurans,
Tepuriori lumine fulgere
Miratur, & iubar niuale,
Deque tuo bibit ore lumen.
Tu me gemello dextera ſydere
Frontis vagantem dirige, nec preces
In æquor Vndantes proteruis
Flaminibus patiare ferri.

De Vere redeunte.

In hac Ode quam nuper nobilitauit Etruſca Paraphraſi Petrus Saluettus iuuenis ingenij, ac ſpiritus planè poetici, Horatij veſtigia ſectatus aliquandò ſum, at longè plura, diuerſaq; addidi, quæ deſiderantur in Horatiana: *Soluitur acris hiems, &c.*

IAM renaſcentis Vice Veris horrens
Euolat tempus, redit aura mitis,
Iam domat fluctus pelagi rebelles
Aerea puppis,

Iam

Iam pecus gaudet ſtabulis relictis
Ludere erranti per amœna greſſu
Rura, nam campus poſita niuali
Veſte ſuperbit.
Floribus pictus, viridique ſylua
Crine pubeſcit redimita, fronde
Nunc ſub altrici nemoris volucrum
Agmina plaudunt;
Mille dum cantus variant loquaci
Gutture, imbellis fruticeta ſubter
Labitur riuus, tacitoque ſyluam
Gurgite lambit,
Nunc decet fuſos redimire crines
Floribus, quando melior coruſcat
Phœbus, ac triſtes domuit procellas
Blandior ætas:
Cedat hinc luctus, dubiæque mentis
Arbiter vilis timor, ac dolores
Exulent, curæque nimis tenaces
Mortis alumnæ.
Murice effulgens alius ſuperbo
Imperi molem regat ambientis
Agmine accinctus populi, graueſque
Vendat honores,
Alter Arcanos dominantis auri
Congerat montes ſibi mortis author,
Opprimi dignus nitidæ doloſo
Pondere molis,
Alter humani ſitiens cruoris
Vexet inſano metuendus enſe

Hoſtium turmas, referatque claros
Vſque triumphos,
Sorte contentus patria laceſſo
Nil Deum ſupra, leuis atque flamen
Plebis haud curo, domnoſue faſces
Vincula mentis.

GIA' del verno neuoſo
Fugan l'orrido piede aure di fiori
Di Nettuno orgoglioſo
Fanſi calme i furori,
E porgendo al Nochier fidi ſoſtegni
Spumano al ſolco de gli armati legni.
Già gli alberghi abbandona, e à ſtrani balli
Corre il gregge feſtoſo à i noui campi:
Foſchi, e deſerti calli.
Già ſembran vaghi all'apparir del verde;
Già mentre i ghiacci perde
Della canuta chioma il giogo altero,
Dilata il colle il ſuo fiorito impero.
Da gli ſterili rami
Spuntan le fronde ad arricchir le ſelue;
Par che à l'ombra ti chiami
Di mille Augelli armonioſo coro,
Alletta il bel teſoro,
Che pria fù duro argento, hor mobil'onda,
Mentre in placido riuo,
Per far più vago il ſuol, bagna la ſponda.
Da corone odorate
Hora s'infiori'l crin ſcherzo dell'aura,

Hora che innamorate
Vibra Febo le fiamme, e i cor reſtaura
Or, che più dolce età l'impeto arreſta
Di nembo, e di tempeſta.
Non più lacrime al ciglio, ò tema al ſeno,
Diaſi banda al dolor nube del volto,
Da ſembiante ſereno
Fuggan, laſciando altrui liberi gli anni
Tenaci cure, al fin mortali affanni.
Altri pur cinto d'oſtro i grandi Imperi
Col giógo affreni, e con la man regnante
Diſpenſi honori alteri
Moſtrãdo all'ambiziõ, ch'in van nõ chiede
L'vniſce a' prieghi humili alta mercede.
Altri, d'hauer l'ineſtinguibil ſete
Spegner credendo, aurati monti accoglia,
Folle, che ſcema vita, e creſce voglia
Quanto più colma d'or l'arche ſecrete,
O degno di cader dal pondo oppreſſo
Del metallo Signor d'anime auare,
Che ben gli hauria conceſſo,
Pari all'aureo deſir prodiga ſorte,
E la tomba, e la morte.
Prema altri il dorſo à feruido deſtriero,
Goda la ſpada inebriar di ſangue,
Calpeſti pur di ſue vittorie altero,
Chi giace eſtinto, e chi morendo langue,
Fin che ſazio di ſtrage il cor guerriero
Dall'inimico eſangue
Tragga le ſpoglie, e in trionfali onori

Vada la fronte à coronar d'allori.
Me ſolo appaga quanto il Ciel corteſe
Conceſſe a' miei natali,
Onde a i Templi deuoti
Non ardo incenſi, e non appendo voti
Per titoli impetrar, e pompe frali
Più nõ chieggio, e ſprezzãdo in aura vana
Del volgo errante, Porpore, e Corone,
Scettri nõ curo, onde altri appar poſſente,
Che ſe domina il crin, ſerue la mente.

In Albos, & Nigros Florentiæ inter ſe diſſidentes Elegia.

Hæc veſtigia tangit aliquandò Romani Pindari, qui Epodon lib. Ode 7. bellum ciuile deteſtatur ignito ſtylo armatus. Alia tamen eſt Elegia, ſi perpendantur addita plurima, quædam variata, omiſſa non pauca, itàq; mihi videor purus furti, quod crimen pleriſq; Poetis familiare non laudo, at excuſo edoctus, hanc veniam multis dari, petique viciſſim.

Hiſtoriam huius diſſen. lege in Chron. & Hiſtor. Florent. & in Elog. Verij Cerchi, & Curſi Donati.

QVò ruitis cæci (genus ò lacrymabile) ciues?
Quid ſitibũda vagi sãguinis arma parãt?
Quò furor ah præceps, quò barbara rapiat Erynnis,
Ah quod molitur mens furiata nefas?
Sanguinis ò cupidi nimiùm, ſi cæde recenti
Gaudetis, ferte ah noxia tela procul,
Non hic Piſanæ poſuerunt caſtra phalanges,
Non Aretina cohors bellipotens poſuit:
Aemula non poſuit Syllano Sena decori,
Deuictæ toties nempe dedere manus,
Has bello turbare decet, cum bella repoſcunt,
Et premere infenſo tela inimica pede,
Illas inuicto proſternere Marte cateruas,
Ducere & auguſtos lætius vſque dies,
Templaque deuotis cumulare verenda tropheis,
Hæc ſpolia, hos titulos patria noſtra petit,

Illa

Illa catenatos præclari nominis hoſtes
Ire per anguſtas corde micante vias,
Piſanæque vrbis, quæ faſces iactat auitos,
Aemula florigeris ſternere tecta cupit,
Atque triumphatis Hetruſcæ gentibus oræ
Regnatrix dominum tollere in aſtra caput.
Illa ſed infelix poſito diademate, veſtes
Diſciſſa, & querulas dilaniata comas,
Ac gemitus inter, lacrymaſque ſoluta cadentes,
Hos trahit irato cordis ab ore ſonos,
Siccine crudeles? ciues vos mater, an hoſtes
Compellem? eſt hoſtis, qui fera bella ciet.
Impia germano ſatiabis arma cruore,
Queis decet hoſtiles ſollicitare globos?
Parcite iam ferro, nimium, nimiumque cruoris
Fuſum eſt, cognata cæde rubeſcit humus,
Sed queror heu fruſtra, lacrymiſq; ſequacibus oro,
Dum lacrymo, fluitat ſanguinis vnda mei,
Ha lacrymæ matris nimirum, hæc verba doloris
Irrita in æquoreas euehet Auſter aquas.
Fratribus ah vos quanta manet infamia cæſis,
Dedecus ah quantum nomina veſtra manet,
Cædere me ne libet? diſcerpere membra parentis
Veſtræ? hæc ſanguinei præmia mater habet?
Quæ cunas vobis, & vitam, & amabile lumen
Præbuit, & malè quas diripuiſtis opes,
Quid moror infælix? pateant hæc viſcera vobis,
Iam fige hoc ferro, barbara turba, latus
Scilicet vrbs victrix, vt votis expetit hoſtis,
Infælix manibus concidat icta ſuis.

Poſt deſcriptioně Florentiæ, vti argumentum Elegiæ poſtulabat; miſerantis & miſerabilis, amantis, & iratæ nectitur oratio vehemens, abrupta, affectionibus diuerſis agitata, vt decebat illam tunc alloquentem ciues digladiãtes ad excidium.

Igitur ex abrupto, ſinè exordio, quod perturbatæ linguæ non adhibent, orditur SICcine crudeles, &c.

Dolorem, iram, amorem, timorem, querelas, minas, preces, exprobrationem, execrationě non immeritò permiſcet, quæ non ſine iudicio, & arte diſſimulata fuiſſe ſcripta rhetor agnoſcet, atque Moralis Philoſophus, è quibus verus Poeta velut è fontibus haurit multa, quæ poetico nectare aſperſa refundit in aures elegãtes.

Deſcriptio Iris.

Solis ab oppoſiti radijs, & luce parente
Lucem haurit centum variata coloribus Iris,
Solis alumna, ſoli nitor inclytus, aurea picti
Gemma poli, patrij flos aeris, arbitra nimbi,
Quæ prius inſenſos manſuro fœdere iungit
Cælicolis homines, ter blandum pignus amoris,
Stemmaque diuini; melioris nuncia ſæcli.

In Laudem Vrbani VIII. Sum. Pont.

Phæbe nutricem coluiſſe ſyluam
Parce, & auguſti iuga ſacra montis,
Et choro ſeptus dominantis Arni
Viſe fluenta;
Sed laboratam digitis magiſtræ
Palladis veſtem, reſonumque fratris
Mercuri munus cape martiali
Pulcher honore;
Pone ſed plectrum leue, quo Tonanti
Nempè dilectos recinens puellos
Blanda tentaſti leuiore ludens
Stamina cantu;
Sume, quo maior domitos Gigantas,
Arma victorumque Deûm, Iouiſque
Sparſa Phlegræis radiante dextra
Fulmina campis.
Hoc Lyra neruos anima loquacis
Blandior tollens ſonitum, Quirini

Iris deſcripta poeticè præceſſit Solem Chriſtiani Cęli, ſcilicèt Sum. Pontif Vrbanum, quem cęleſtia Sceptra cæleſti Plectro maritantem cecini hac Ode, quam Hetruſca paraphraſi claranit Hieronymus Bartholomęus.

Hæc præcipuas meo iudicio Odas tantis Vatis canit, intèr quas de ſupremi honoris ſolio certare videtur illa, qua celebrat D. Ludouicũ Galliæ Regem, quem apertè ſignificans ad viuum expreſſi præſertìm his verbis *Inferniſque Calo vnica virtus regnantem verendũ*, nec temerè poſitum fuit Epitheton *Vnica* quandoquidem virtutis humanæ faſtigium ſupergreſſa Virtus Chriſtiana Cęlo digna, diuiniſque honoribus vix vni, aut alteri Regum quouis ſæculo data videatur.

Prin-

Principis laudes modulare, noſtrum
Dirige plectrum.
Siue, quas Vatum pater Arnus vndas
Voluit, auguſtæ medium quieto
Vrbis, ac moles ſuperis minantes
Dum pede lambit,
Redde vocales teneri magiſtras
Vatis, irroret modo me canorus
Arnus, altricis noua pompa Floræ,
Altor olorum;
Mellis vt flumen referam loquacis,
Quo fluit rector venerandus Orbis,
Alma qui plectro melior latino
Sceptra maritat.
Siue virtuti diadema laudis
Texit agnatæ faber inuidendus,
Ac tuum Phœbo celebrande nomen
Ciampole clarat,
Siue Chiabreram volitantem in aſtra
Alitem attolit ſimili volatu,
Stroctium aut Vatem, lyra cui perennes
Nutrit honores.
Siue regnantem celebrat verendum,
Quem dedit terris generoſa mater
Gallia Heroum, inſeruitque cælo
Vnica virtus.
Siue dum fratris geniale germen
Aureis armat monitis, doloſæ
Peſtis vt vitet malè blandientis
Dulce venenum.

Opti-

Huic facilè pares, quas pariter Pindarico more texuit in laudem S. M. Magdalenæ, ac D. Io. Baptiſtæ.

Adde abſolutiſſimam, & mirabilem Odem pace parta, ad Cardinalem Aldobrandinum, *Mentis verendum*, &c quæ cum alijs carminibus egregijs Barberini, aliorumque Academicorum Inſenſatorum edita quondam fuit.

Adde ſupra Eclogam Iulum inſcriptam, necnõ Epiſt. ad Bernardinum Capponum, Odas ad Flaminium Figliuccium; ad Carolum fratrem, *Quam pulcra blandè*, &c. & illam, cui titulus Adulatio pernicioſa, & alias quas hìc cum non paucis Epigrammatibus, aliiſq; carminibus inſignibus prætereo, non enim hìc horum Catalogum ſcribere debeo.

Longum eſſet, ac ſuperuacaneum recenſere Scriptorum encomia de Vrbani poematibus, quę cultiori Hyſpanorũ lingua vario carminum genere abſoluit propediem edenda Gabriel de Corral, vti teſtatur Allatius in Apibus Vrbanis, qui Græcam reddidit Odem longè nobiliſſimam àd virtutem exhortatoriam Franciſco Caroli fratris filio ſcriptam.

Ego verò encomijs omiſſis nudè, ſimpliciterque pronuncio à Barberino ſuperatos (ſi excipias Romanæ Regem Lyræ) Italos omnes, qui Lyrica Poemata latinè ſcripſerant.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA. VITTORIO EMANUELE

Optimus Vates, patrui verendo
Namque ſignatas pede cum recurrit
Semitas pernix tuuenis latino
Fulgurat oſtro.
Huius ò quantum decus ardet, ò quæ
Sylua ſuccreſcit generoſa laudum,
Quam vireſcentis pater vſque Phœbus
Ditat honore.
Summus hanc læui moderator axis
Seruet illæſam triſido furore
Fulminis, lucoſque alios trilingui
Terreat igne:
At ſacras Princeps Latius ſecures
Stringat in turmas pietatis orbas.
Quæ truci ſtipant Aſiæ cruentum
Agmine Regem.
Digna ſic albis numeret lapillis
Sæcla bellator pius, vſque fœlix,
Spargat & ſacrum duce Sole regnum
Orbe ſubacto,
Quem premit ſæuis religans catenis
Axis Eoi ferus imperator,
Qui miſer ſubdit vitijs iniqua
Colla tyrannis.
Fallor, an Cœlo chorus è patenti
Labitur pennis humeros niuales,
Ac manus telis, triplicique ſeptus
Pectora ferro?
Ducit hunc claßis Michael beatæ
Signifer doctus facibus triſulcis

Fun-

Fundere armati validus cohortes
Ditis Auernas.
Scilicet tanto duce prælìantum
Agmen ò princeps inimica verte in
Regna Romanæ fidei, truceſque
Numinis hoſtes:
I, precor, fauſtis auibus, decorum
Ipſa certamen meditantur aſtra;
Iam tibi bellans parat arma proni
Regia Cæli.
Cerne telorum ſegetes cadentum
Igneas, his funde acies, rebellis
His datur cornu ſuperare Lunæ
Auſpice Chriſto.

Parafraſi del Signor Girolamo Bartolomei ſopra l'Ode, in lode del S. Pontefice Vrbano VIII.

FEbo cultor dell'honorata fronde
Al crin fregio immortal, degna corona
Da gioghi d'Elicona
Dell'Arno ſcendi ſu l'amene ſponde,
Guida l'Aonio Coro,
Del manto adorno il ſeno,
Dell'induſtre Minerua aurco lauoro;
Dono già di Cilleno
Prendi il Plettro, che'l cor rende ſereno.
Poſa la Cetra humil, che già loquace
Feſti ſcherzando, e garrula de belli
Ami-

Amiclei gemelli,
Hor folgoranti in Ciel gemina face:
La man ſublimi canti,
Soura quella ne ſtampi,
Che conti al Mondo fè domi i Giganti,
All'hor ch'arſi da lampi
Di Flegra funeſtar gli horrendi campi.
Altamente temprato il ſuono arguto,
Quindi lo porgi, e reggi à me la mano;
Ond'io doni al ſourano
Prence Quirin ſacro d'honor tributo;
Tempri armonia gioconda
Pari à quella, che rende
Del nobil Arno mormorante l'onda,
Mentre d'argento fende
Il grembo à Flora, e' Cigni al cãto accẽde.
Chieggio d'Attico mele ondante fiume,
Qual verſa quegli fior de' ſacri Eroi,
Che la vece frà noi
Degnamente ſoſtien del ſommo Nume:
Mentre i ſonori carmi
Spoſa à Plettro latino
Alto ſonante altro ch'amori, ed armi,
Muſico pellegrino
Egli il vanto n'inuola al Venuſino.
Teſſa corona de più degni pregi
Di virtù bella all'immortali chiome,
E di Ciampoli il nome
Nouo Pindar del Ciel di nome fregi,
O volator ſublime

Al

Al Ciel leui il Chiabrera,
Che ſoura l'Etra alzò le Toſche rime,
Lodi di bontà vera
Speglio lo Strozzi, e d'Arno gloria altera.
Di criſtiana virtù fonte fecondo
Eſtolla il gran Luigi all'auree ſtelle
Della franca Cibelle
Auguſto protettor, norma del Mondo,
O pur qual Chiron pio
Struiſca il giouinetto
Dell'amato fratel germe natìo;
Onde ſchiui il diletto,
Fatal Sirena ſotto vago aſpetto.
Precorre à lui mentre con aureo piede
Segnando orme beate inclito duce
Al bel giogo conduce,
Oue l'oſtro virtù dona in mercede,
O qual ſelua di lode,
E di preclari honori
Que' s'accreſceo,ch'in ben'oprar ſol gode;
Ricca di ſacri humori
Febo la renda, onde s'infrondi, e infiori.
Di ſue frondi il bel verde ogn'hor ridente,
Qual teſor ne conſerui il vero Gioue,
Frà boſchi infauſti altroue
Triſulco fulminando il dardo ardente;
Contro l'infido Trace
Con generoſo ſdegno
Di Roma il genitor guerreggi audace,
E quindi fregio degno

Di Lauro inteſſa frà il gemmato Regno.
Scorto dal Cielo, ò s'egli pio guerriero
Il ſecol ſuo di bianca gemma ſegni,
Mentre racquiſti i Regni
Dell'Oriente al ſuo Romano Impero:
Il carro trionfale
Segua homai catenato
Quel tiranno crudel moſtro fatale,
Che dall'Inferno armato
Turba al Mondo la pace, e'l dolce ſtato.
Vaneggio, ò miro lo ſtellato polo,
A cui lampo improuiſo il grembo frange,
Scende aurata Falange
D'vsbergo armata in bianche pēne à volo,
Guida l'Empiree ſquadre
Gonfaloniero eterno
L'alto Michel, che l'empie ſchiere, & adre
Rubelle al Rè ſuperno
Frà l'ombre inabiſsò dell'imo Auerno.
L'armi inuitte, e'l valor, cui già vinceſti
Tartareo arcier di fiamme il rio Dragone,
Volgi, ò ſommo Campione
Contro à nemici al vero Culto infeſti:
Mira colmo di zelo
Come ſue ſtelle aduna,
O grãde VRBAN, per tua milizia il Cielo;
Diuien ſanguigna, e bruna
Di Criſto al chiaro Sol la Tracia Luna.

De

De lacrymis Virgunculæ Caſtiſſimæ.

DVm fixo ſitibunda virgo Chriſtum
Contemplatur ocellulo cruentum,
Et roſas bibit oſculo cruoris,
In flumen lacrymans puella manat
Plenum amoris aquis, odore plenum:
Nimirum elicit è roſis amoris
Potens numinis igne aquas odoras.

De Ijſdem.

EN virgo illacrymat, lacrymas tu ſume cadentes,
Electrum hæ fient nobilius lacrymæ.

De Ijſdem.

CHriſtum pupula dùm videt cruentum,
Extemplo in lacrymas ſoluta rorat,
Et ſinu lacrymas legit cadentes,
Nimirum putat eſſe margaritas,
Queis nectet ſibi gloriæ coronam.

De Regibus.

QVisquis beatos iudicat arbitra
Reges corona, faſcibus inclytos,
Claraque primorum caterua,
Et populo famulante ſeptos,

Epigrāmata hæc tria meis non egent notis, ſicut neque Ode de Regibus Parphraſi Etruſca nuper nobilitata ab egregio Poeta Etruſco, Latinoq; Franciſco Rouaio, cuius Poematia Lyrica parient nonnullis admirationem, vel inuidiam; quę Philoſophorū ſententias aureas ſerreis auribus reiectas, atque contemptas poeticis numeris complectitur; cui videtur conſentire Sylua de villa amæniſſima pag. 22. quæ ruris, & Muſarum amœnitatem præferre videtur ſceptris, faſcibus, & inſignibus inuidioſæ cuiuſlibet amplitudinis.

Errat: Beatum non faciunt opes,
Non texta gemmis verſicoloribus,
Auroque veſtis, non auitum
Imperium, dominique faſces,
Quamuis remotas ſubijciat plagas
Iungatque priſcis perpetuùm nouas
Victorioſa claße fælix,
Innumeros referens triumphos,
Armis timendus ſternat & inclytas
Gentes, Tyrannos indociles pati,
Ac ſupplices franet ſuperbus
Aßyrio decoratus oſtro,
Ni ſe ſuperna lege coerceat
In corde puram iuſtitiam fouens,
Senſuſque debellet rebelles
Victor opum ipſe, ſuique rector.
Hic vana Regis ſtemmata ſcilicet
Iactabit, alti muneris inſcius
Inane nomen poſsidebit,
Seruiet at famulus Tyrannis.

Parafraſi del Sig. Dottor Franceſco Rouai.

CHI con lo ſguardo inuidioſo ammira
Ebri d'oſtro ſuperbo i Regij manti,
E ſtupido rimira
Le coronate d'or teſte Regnanti:
Se chiuſa in nobil Corte
Trouar beata ſorte, auuien che ſperi,
Stancherà ſempre in van guardi, e penſieri.
Trà

Trà gli agi ella non viue, e non ſi aſconde
Di pompe amica alle ricchezze in ſeno;
Per dilatar le ſponde
D'impero, e porre à cento Regni il freno;
Per coglier palme altere
Trà debellate ſchiere in campo armato
Non fà la Gloria il Vincitor beato.
Fulmini Rè tremendo, e mille opprima
Genti non vſe à ſofferir Tiranni,
Ricco di ſpoglia opima
Tinga d'oſtro rapito i Regij panni,
Ma pace hauer non penſi
Se non raffrena i ſenſi, e non corregge
L'Alma rubella alla ſuperna legge.
Quei, ch'allo Scettro, alla real ſua ſede
Quaſi à Numi conſacra ogni penſiero,
Shernito al fin poſſiede
Vn nome van d'immaginato Impero,
Qual huom del volgo, e vile
Perde forma gentile, e del proteruo
Deſio rimanſi incatenato, e ſeruo.

De carnium ſylueſtrium eſu.

TVrpe eſt eſſe feras, amice, quando
Beluarum gula vilium eſt ſepulcrum.

Sylua de Villa Ameniſſima.

SAlue, ò Phœbææ ſtatio dilecta cateruæ,
Quam rigat imbellis peramico gurgite riuus,
Quã nec triſtis hyems, nec anhels ſyderis ardor
Sauciat,

Sauciat, æterni beat indulgentia Veris,
Quam bona, Palladio quæ ſemper honore vireſcit,
Pax alit, atque quies nullo ſtimulante, ſoporque
Melleus, ac Phœbo, & Muſis deuota cadentis
Murmura non tacitè fontis, ſyluæque coruſca,
Quam placida ludens Zephyrus diuerberat aura,
Non hìc armorum rabies, non dira minantes
Horrendo clamore tubæ, non cornua flexi
Aeris, & armati ſonus hoſtis læthifer aures
Ingenti terrore quatit, procul exulat ardor
Bellicus, & furiæ procul, & certamina Martis,
Iurgia & ipſa procul, miſeris quæ vendere doctus
Permiſcet clamore forum, non ille patronus
Legis, at excidium, iuriſque indigna Carybdis.
Quid petis, infælix genus, ambitioſe ſuperbos
Imperij faſces, deuotaque regna ruinæ?
Regia quid proſunt inſignia, quidue curulis
Sella, & baccatum gemmis miſerabile ſceptrum?
Limina, quid ſuperis minitantia limina templis,
Aurat æque trabes, ſolidoque ex ære columnæ,
Inuidioſa regunt dubiæ quæ pondera molis?
O quàm dulce reor ſpecies, vultuſque locorum
Linquere magnificos, humileſque habitare Penates,
Tutior eſt vallis, quæ raras fulminis iras
Sentit, quàm montanus apex, quem fulmine crebro
Verberat altitonans, ſunt grandia pendula ſemper,
Ingenteſque timent caſus, triſtemque ruinam.
Ergo agite, ò fauſtos ruris carpamus honores
Omnibus innocuos; vos vltrò florea tellus
Inuitat, vitrei vos murmur amabile fontis,

Gemmea

Gemmea qui lambit fœcundis gramina riuis,
En vocat alituum vocalis turba paternas
Quæ ſyluas, quæ rura ſuis concentibus implet,
O vos fælices miſera procul vrbe coloni,
Qui patrios colitis plaudenti ſydere campos.

De fluuio, qui rupto gelu viatorem præte-
reuntem obruit.

Dum riget hyberno fluuialis frigore lympha
Stricta, parique gelu terra niuoſa riget.
Vitrea regna premit, dùm credit amica viator,
Obruit at miſerum lympha ſoluta caput.
Fluminis ah ſcelus? infido quid gurgite perdit?
I, nunc crede hoſti, perfidus eſt fluuius.

Tria Epigrâmata ſuccedentia clara ſunt, ita vt animaduerſionibus illuſtrari neceſſe non habeant.

De Puero Ieſu in præſepe, & D. Stephano ſaxis
icto, quorum contigua feſtiuitate Ec-
cleſia memoriam veneratur.

Dum puer horrenti cubat orbis Rector in
herba,
Quid Stephani lacerant ſaxa cruenta latus?
Scilicet, vt puerum pergrato flore coronent,
E Stephani ducunt ſanguine ſaxa roſas.

Ad Auarum diuitem. Fictum nomen.

Licet feracis Thuſciæ plena manu,
Apuliæque diuitis meſſes legas,

Tibique

Tibique Ganges aureis vndis fluat,
Tibique gemmas æquor Eoum vehat,
Tibique ſolis quicquid æternus vagi
Labor ambit, vni ſeruiat, ſi quid cupis,
Dis nunquam eris, nam pauper eſt quiſquis cupit:
Vis eſſe dives, Regule? cupias nihil.

Chorus Militaris in laudem.

FEderici Fulchij Hieroſolymitanæ claſſi Præfecto fœliciſſimo, qui duobus fratribus, & octo Nepotibus equitibus Hieroſolymitanis ſeptus octo, & decem prælijs victor fregit Barbaros honorem, & ſpolia ampla referens.

Chorus Militaris ſanè poeticus, nil aliud requirit, niſi nomina Scriptorũ; à quibus excerpſi; quę de tanto Heroe ſcripſi in lemmate, fuere illi Frãciſcus Serdonatus in caſibus.

Landinus in Apologia, Verinns de Illuſtratione Flor. lib. 2. Franciſcus M. Vialardus in lectione excuſſa Genuæ An. 1590. B. Baphius in Oratione de fœlicitate Florentiæ edita; & alij.

EIa age curru, fama, volanti
Pernix ſuperos tolle per orbes.
Fulchium patriæ potentis aſtrum,
Martis ac fulmen genitoris ardens,
Arbitrum famulantis vndæ,
Et Barbarorum cladibus inclytum,
Ductorem niueæ ſacrum phalangis;
Et conſanguineo milite nobilem,
Victorioſa claſſe ſeptum,
Victoriali fronde reuinctum.
Viden, vt plauſu lætus ouanti
Per famulares explicet auras
Victoriale labarum?
Hoc cæleſti Deus ipſe auro

Inter-

Intertextum, ſydereiſque
Nobile gemmis, nobile munus
Bellaturo dedit Heroi.
Viden? emeriti culmina Cæli,
Patriaſque petit ſedes Heros,
Dùm tergemini princeps orbis
In ſydereum dat Capitolium
Agere intextas adamante rotas,
Immortali fronde virentes,
Immortali luce comantes,
Ipſe triumphum bellatoris
Spectat aſtrigero è ſolio
Maieſtate verendus amica,
Ipſe triumphanti læuo tèr lumine plaudit,
Plaudit & aligerum ſenatus.
Age victorem carminis alis
Sectemur ſuper aſtra volantem,
Ille ſed humanas humano vertice maior
Contemnit voces, laudumque volatile murmur,
Cui diadema ſacra contextunt laudis ouantes
Aligerum, Diuûmque chori, Cæloque ſequenti
Non moritura canunt ſociantes carmina neruis
Percuſsis blandè plectro, digitiſqne magiſtris:
Iàm ſileant cytharæ mortalia ſtamina noſtræ,
Oraque, nam rudibus mortalibus vſq; tacendum eſt,
Dùm loquitur ſuperi mellita caterua Senatus.

Ad Chriſtum Dominum Elegia.

Argumentum idẽ tractat cum Hymno : *Chriſte ſeruati,&c.* ſed vario ſtilo, vberibuſq; ſententijs ditata, ſpecie, ac re non parum differt meo iudicio, quod maturiori iudicio eruditorum ſubmitto.

CHriſte potens, alto proles æquæua parenti,
Prona ſupercilio qui regis aſtra tuo,
Arbiter annorũ, gemini fabricator Olympi,
Qui pedibus mundi põdera vaſta premis.
Quique iubes Phœbum radiantes luce quadrigas
Ducere, & optatum celſa per arua diem.
Quique iubes Lunam niueos agitare iugales,
Et cum ſydereo fulgere nocte choro,
Qui valida frænas lege irreparabile tempus,
Et rerum varias conditor vſque vices.
Cogis & hybernos curſu properare citato,
Cogis & æſtiuos tardiùs ire dies,
Induis ac niuibus brumali ſydere montes,
Et viduas viridi frondis honore nemus.
Et qui multiplici variorum flore colorum
Fœcundam verno tempore pingis humum.
Et qui dùm rabida findit face ſyrius orbem,
Flauere auratis meſsibus arua iubes,
Quique rubeſcenti roſeis diademate baccis
Pomorum nectis tempora læta patris,
Qui gregibus campos, qui piſcibus æquora, turbæ
Aera das volucri, frondea tecta feris.
Qui Boream, nimbiſq; grauẽ famularibus Auſtrũ,
Blandior at Zephyri mollia flabra cies,
Qui formidata iacularis fulmina dextra,
Ac triſida ſternis barbara corda face.
Tartara qui valido famulantia numine terres,
Mittis & infames ſub iuga ahena greges.

Ac prædatoris dius prædator Auerni
Umbrarum Regi multa trophæa rapis.
Fœliceſque piorum animas Cœlo inſeris aureo,
Et das aſtriferi regna tenere poli.
Aſpice præſenti florentia mœnia vultu,
Effice, ne noſtro par ſit in orbe Duci.
Omnigeniſque bonis cumules Florentis alumnos
Urbis, & illorum nomen ad aſtra feras.
Iàm repetat noſtros regina Aſtræa penates,
Canaque germana cum pietate fides.
Et pudor, & probitas, vigileſque Modeſtia luces
Demiſſa, & niueas murice picta genas.
Et facilis pleno Clementia flumine currat,
Diaque cœleſtes Gratia fundat opes.
Pax quoque floriferis leuiter ſubuecta quadrigis
Irroret noſtras nectaris imbre plagas.
Audior, ætherea Chorus ætheris arce relicta
Labitur in caros officioſus agros.
Cernite fœlici labentes agmine diuas,
Cernite diuiſi dextera regna poli.
Orbe renaſcenti Florentem circuit Urbem
Iris paciferis irradiata notis.
Scilicet antiquum redeunt modo ſæcula in aurum,
Et fluit auguſta luce ſuperba dies,
Mittite ſpinoſas vigili de pectore curas,
Improbe regnato pectore cede timor,
Ite procul miſeri, durum genus, ite labores,
Et lacrymæ, & luctus, triſtior ac gemitus.
Tuque infauſta cohors pœnarum, agmenq; dolorum,
Morborumque greges, & maleſuada fames.

Pauperieſque grauis nimiùm, quæ ſæpe latenti
Inuida virtuti pectora celſa premis.
Exulet ac luxus fæcundæ prædo parentis,
E quibus ille oritur, nam populatur opes.
Et quæ centenos pro crinibus explicat angues,
Vipereoſque artus deuorat inuidia,
Et regni execranda ſitis, fæcunda malorum
Mater in extremas Orbis eat latebras.
Seu potius ſtygias petat irrequieta paludes,
Vnde capax ſcelerum protulit illa caput.
Ipſa trahat ſecum vitiorum caſtra ſequentum
Ferrea, namque ætas aurea & illa fugat.

Epigramma æquiſſimis auribus legeretur illis Rerum publicarũ rectoribus, qui ex Oraculo Platonis philoſophantes regnant ad publicam fœlicitatem.

In Tirannum regni ſummè appetentem.

QVid, ò barbare patrium Tyranne
Regnum protrahis, & plagas remotas
Vrges faſcibus impotens cruentis?
Quid vanum imperij ſuperbe nomen
Iactas? falleris, heu miſelle ſerue,
Qui nimis cupit imperare, ſeruit.

Inſequens in Herodiadis puellæ mortem concluditur per interrogationem, capitis nùm caput eſt precium? dubitantis, & admirantis potiùs, quàm aſſerentis, cũ nulla videatur æqualitas intercedere obſcenum, ac nephandum inter caput infamis fæminæ, & proximum velatæ diuinitati caput D. Io. Baptiſtæ, quo inter natos mulierum non ſurrexit maior, vt diuina veritas apertè, diſertèque pronunciauit.

In Herodiadis puellæ mortem, quæ Caput S. Ioan. Bapt. ab Herode petierat.

PRoh palmare nefas? telluris perfida ſyren
Auguſtum obtruncat voce iubente caput.
Vindice dein meritas luit improba flumine pænas
Læſa caput, capitis num caput eſt precium?

De

De Herode debacchante in Puellos Innocentes.

AH, quid fatali ſæuus furit enſe Tyrannus,
Inque ſinu matris cædit iò pueros?
Dùm parat Unigenam diſcerpere vindice ferro,
Brumali exortas quot ſecat axe roſas?
Nempe legit Chriſto flores, nectitque coronam,
Sanguine quam pingit, gratior vt niteat.

Connectitur iure ſuperiori Epigramma de Herode, quod nomen infauſtum, & fatale videtur Innocentiæ, ideoq; non ineptum exordiũ legis; *Ah quid fatali ſæuus furis enſe Tyrannus, &c.*

In Senem laſciuientem.

O Cui iam capitis ſeni
Fundit nix apicem ſqualida ſordidum.
O, dentes cui luridi
Sordent, atque oculi luminis indigi.
Informes & arant genas
Rugæ, quæ citiùs funera colligent.
Maturæ propior neci
Tandem ridiculis pone modum iocis,
Tandem parcere inanibus
Curis tempus amat, quas dare flamini.
Portandas volucri decet,
Vt molles pueri ludere deſine,
Iàm ceſſet ſtudium leue
Venalis cytharæ; ſint choreæ procul,
Ac pœno toga murice
Depicta, & maculis nobilis aureis,
Sint & florea germina;
Haud nata eſt capiti deciduo roſa,

Hic ſerio luſi ad imitationem Venuſini Vatis, qui lib. 3. elegantiſſima Ode *Vxor pauperis* Chlorin vetulam hortatur, vt nequitiæ modum ſtatuat.

Non ſunt lilia turpibus
Intexenda comis, quæ niue candicant,
Quam mors proxima comparat
Hoſtis perpetuo terribilis gelu.

Aetatis Aureæ Deſcriptio Allegorica.

Ecce renaſcentem Cæli indulgentia mundum
Excipit, ac niueæ meliori ſydere luces
Effulgent, quales naſcentis origine ſæcli.
Tum roſeas Phœbus ſubiecta per arua quadrigas
Ducebat, nitidas iaculatus ab ore ſagittas
Mitiùs ardenti, non inuida nubila vultum
Condere luciferum audebant, liquidiſsimus aer,
Inſtar & illimis ſpeculi, dùm florea tellus
Deciduos gremio captabat diuite rores,
Laxabatque ſinus Zephyri genialibus auris,
Dùm picei nigris parcebant flatibus Auſtri,
Nondum aquilo viridem furiali turbine ſyluam
Sternere doctus erat, validoſque ad ſydera fluctus
Tollere in exitium nautæ, Cælique timorem,
Nondum conciderant inimico vulnere luci
In claßem, celſo regnabat in aggere pinus
Libera turbinibus, maris haud experta procellas,
Nondum crediderat dubius vaga lintea vitæ
Nauta per ignotas errans miſerabilis oras
Infidis animis Boreæ luctantis, & Auſtri,
Nondùm auri ſitiens aurum diſcrimine vitæ
Mercatus, magno ſtat ſcilicet empta cruore;
Res, tum finis erat nondum violabilis æquor

Explicatio Allegorica. Mũdi nomine renaſcẽtis intelligo Mundum Politicum; nempè Remp, quæ Polito Principe optimo electo renaſcitur quodãmodo, cum in priſtinam vitam, & fælicitatem aurei temporis redeat; hæc verò erit Mundus inferior, ſuperior autem Cælum omne cum numinibus.

Meliori ſydere, ſcilicèt influentia meliori à ſyderibus emanante, ſi mũdus ſumatur pro Microcoſmo ſuperior, nempè Cæli erunt potentię animæ rationalis, & quæq; præſtantior Cælũ præſtantius, niſi iuxtà veterum opinionem proprias applicemus Dijs pręſidibus planetarum. In hac Allegoria *Phœbus* exprimatq; intellectum cõtemplatorem, ſiuè ſupremam rationem, aut ſapientiã dominantem in Microcoſmo Politi: *per quadridas roſeas* intelligas Phãtaſiam, aliaſq; facultates animæ vehicula; ſiuè quaſdã operationes Intellectus.

Subiecta per arua, quia ſubiecta ſunt mẽbra Politi intellectui, ſiuè ſapientiæ, vel Principi (nã

in

Sacri-

Sacrilega rate, virgineæ tum remige nullo
Spumabant vndæ, tellus quoque virgo ligones
Haud ſenſit, raſtrumue, aut duri robur aratri,
Sponte dabat fruges, & flamine culta Fauoni,
Vltro natiuis vernabat floribus altrix
Perpetuò redimita caput florente corona.
Scilicet illa roſis violas iunxiſſe ſorores,
Et niueis pariter vaccinia nigra liguſtris
Gaudebat, varioſque ſimul miſcere colores,
Tunc & caſariem tutò credebat amicis
Flaminibus nemus intonſum, frondentia tutò
Luſtrabant ſua tecta feræ feritatis egentes,
Non dolus in ſyluis, non mille pericula, cantu
Quas volucres plaudente aura, riuique ſuſurro
Mulcebant, docileſque comas, vmbraſque ſequaces,
Non his inſidias viſco, laqueiſue colonus
Tendebat, non venator mala retia ceruis
Armatus pharetra, canibuſque ſequentibus, arua
Ludebant damæ canibus per amena magiſtris,
Innocuæ vituli præbebant ora leænæ,
Errabant impunè greges cuſtode remoto
Teſqua per, & ſaltus, cuſtos lupus ipſe, vel vrſus
Fidus erat, quoties choreas duxere ſub vmbra
Roboris informes choreas, quos fœdere blandus
Iunxit amor, ſocio regnabat gratia mundo,
Gratia, quæ rigui manabat gurgite lactis,
Dùm mel ſyueſtri de cortice prodiga quercus,
Gemmeaque auratas voluebant flumina lymphas,
Pax quoque regnantes oleis innexa capillos
Diffundebat opes cornu prædiuite ruris,

Veris

in Allegoria Reip Phœbus indigitat Principem illuſtrem, & excellentē inter Ciues, vti Phœbus excellit inter ſydera Ciues, plebs, oppida ſubiecta: *Nudas ſagittas* intellige, vel luminis, vel amoris, quas & intellectus, ſiuè ſapiētia vibrat, vel alia Allegoria Princeps excellens, qui ex ēplo, monitiſque aureis illuſtrat Ciues ad amorem virtutis, & patriæ inflāmans: *Ore mitius ardemi*, quia ardor ille placidus, & ſalubris, non immitis, atque pernicioſus eſt.

Inuida nubila eſſent in Microcoſmo affectiones immodicę, quæ inuoluūt lucem intellectus; in alia Allegoria malorum Ciuium, ſiuè plebis imperitæ maledicta, inuidia, impoſturæ, quæ vultum Principis *Luciferum condere audent*, aut certè conantur. *Tellus florea*, in Microcoſmo Anima ſētiens, & vegetalis; *ſiuè corpus rores* captare dicitur, ſcilicèt gratias cadentes à viribus ſupremæ partis.

In alia Allegoria pars infima Reip. beneficia captans à Principe, Senatu, Magiſtratibus diffuſa.

Zephyri genialibus auris, ſcilicet Principis, qui nutrit egenos, vel muneribus per liberalitatem, vel ſpe, ope prudentiæ.

Auſtri ſunt liuor, & dolus calumniarum artifices, qui alienam exiſtimationem nigris flatibus, velut afflatu aeris peſtilentis inficiunt.

Aquilo

Aquilo ſignificat immoderatum appetitum proprij boni, qui huius appetentem impotente impetu adeò impellit, vt amicos, affines, fratres ipſos proſternat, ne impedimento ſint in expetito fine conſequendo.

Veris & aſsidui, nam Ver dabat omnia, quæ, vel
Autumnus parit, aut æſliui ſyderis ardor;
Nondum vipereos agitans diſcordia crines,
E Phlegetonteis caput exitiale fluentis
Extulerat, viroque viros infecerat atro
Dira parens belli;
Non furor in ſe ſe præceps ſitibunda cruoris
Carpere tela manu, aut viroſos ſuaſerat enſes;
Nondum ſæuities dias in luminis auras
Prodierat, rabieſque ſoror: latitabat in imo
Ferrum telluris nondum feralis, & aurum
Deterius ferro, nondùm execranda cupido
Imperij, ſcelerum facunda magiſtra Tyrannos
Edocuit fortes rabidè proſternere ciues,
Siue dolo, ſeu fulminibus, dapibuſque miniſtris,
Carnifices epulas, & pocula mixta veneno
Dùm ſuper infidis apponunt (horreo) menſis.

Ad N. Aulicum gratia florentem.

Hæc ode *Nuthetica* àd aulicum gratia florentem floret ſententijs frugiferis, quæ tamen in ſpeciem laudatæ, re à pleriſque reijciuntur, qui aura gratiæ fluctu mobilioris inflant vela ſpei, quæ ſubdolè latentes inter ſcopulos, & ſpecioſa pericula naufragium tandem facturos ducit, euehitque nauigantes adeò incertum oceanum.

IAm linque Regis lubrica limina,
Et blanda amoris flamina mobilis,
Aulæque contemnas inane
Lumen, & occiduum fauorem,
Vt vix quietum verberat hoſtibus
Aequor ſonorus fluctibus Africus,
Sic principis quaſſat columnas
Inuidiæ furialis Auſter,
Excelſa nempè haud inuidia carent,
Aſt inuidiorum perpetuùm patent,

Quæ

Quæ liuor infecit veneno;
Fulminibus miſeranda crebris.
Emiſſa Cælo vindice montium
Culmen ſuperbum ſpicula verberant,
Ferire quæ parcunt penates
Agricolarum, humileſque valles:
Sunt ima tuta, & ſi moueas loco,
Tuto mouentur libera caſibus,
At celſa conuellens in imum
Præcipitat grauiùs ruina.

Parafraſi del Sig. Dottore Franceſco Rouai.

DElla Regia infedele
Alle lubriche ſoglie omai t'inuola,
Non più l'Aura, che vola
Di fallaci ſperanze empia tue vele:
Sprezza il cadente, miſero fulgore
Di balen, che naſcendo auuampa, e more:
Qual ſuole Affrico acerbo
Suoi fiati armar contro all'auuerſo flutto,
E ſopra il lido aſciutto
Flagellar pien di ſpume il mar ſuperbo,
Tal và de' Grandi à flagellar l'Impero
Auſtro d'inuidia infellonito, e nero:
Lunge al mortal confine
Naſce trà nubi il fumine tonante,
Ruotaſi fiammeggiante
Poſcia, e l'Alpi feriſce à ſè vicine
Mentre non tocco in ima valle adulto

Suo fragor non pauenta vmil virgulto.
Radono il ſuolo amico
Le ſprezzate Capanne, e'n van percote
Se gonfia Auſtro le gote,
O di nembi s'ammanta il Ciel nemico;
S'alza Edifizio altier, ma lo diſſolue
Suo pondo ſteſſo infrà ruina, e polue.

Comes Guido Guerra Guelphorum Hetruriæ imperator.

ILle ego ſum bellax generoſo è ſanguine Guido
Guelphorum columen, hoſtis at excidium.
Ardua mens, animus prudens, interritus, ardor
Entheus, egregium conſiliumque mihi.
Sed, mea quæ fuerit, teſtetur Etruria, virtus,
Manphreduſque Apulis me duce victus agris.

Deſcriptio caſtiſſimi, ac pulcherrimi iuuenis.

VVltus olli ſyderalis æmulus Phœbo coruſcat,
Virginalis eniteſcit ore pudor muricato,
Ac tenella labra blandè coccini venenat ardor,
Aemulas cæleſtibus ocellis honos faces inaurat,
Aurea & lanugo mala florulenta veſtit,
Mala, quæ niuale ſanguinis roſis decus notantur,
Vtque lilium parente Vere florum candicat, ſic
Lacte veſtita, indicique colla fulgurant nitore,

Huius vita manuſcr. Extat authore Phil. Vill.
Legendus Io. Vill alijq; Chron. & hiſtor Flor. ferè omnes; Blondus.
Volateranus, Minius, Carapha.
Landinus in Apol. & in Commen. Dantis Inf. cap. 10.
Hic Guido Guerra Guelphorum Tuſciæ imperator illuſtris prudentia, & virtute militari, bellax, periculorum cõtemptor, magna ſemper appetens, Papyrio Curſori ſimilis, ingenio, animoque admirabilis fuit: hinc perditas penè res ſępè reparabat, ſæpè victoriam ex hoſtiũ manibus eripuit; exercitus magnos duxit, vi æquè, ac arte vicit inimicos potẽtes. In Sancto Germano oppido expugnando, & in debellando Mamphredo Rege Siciliæ non procùl àb Vrbe Beneuenti victoriæ, quam retulit Rex Carolus, celeberrimæ author, ſiuè cauſa præcipua ingentem gloriam vnà cum ſocijs Etruſcis obtinuit fuſis hoſtibus clade memorabili. Hæc tradunt fide digni ſcriptores conſentientes. Sanſouinus addit

De

De ſtatua cerea elegantiſſima.

E Xprimit ad viuum facundi Rhetoris artus
Fictor, cui donat vocem, animamq; ſimul.
Arte potens mira, digitiſque animare figuram
Nùm veros docili finxit in ore ſonos?
Cur tamen ille ſilet? ne creditus æthere fictor
Subduxiſſe ignem, crimina falſa luat.

Chorus Sacrarum Virginum ad Virginem Deiparam.

C Anite, ò proles innuba, Matrem,
Numinis alti niueam Matrem:
Tibi virgineas intacta niues
Pectoris almi florida proles
Dicat, ò niuium Regina potens,
Cui flammifero frigida pubes
Nix pluit axe.
O' virginei floris alumna,
O' virginei præſes honoris,
Arx ſacrati fida pudoris;
Te celſa poli
Murmure famulo regna verentur;
Te pauet atri regia Ditis,
Domitrix Erebi Diua rebellis,
Imperioſo quæ pede calcas
Infame genus.
Te Cocyti Rex ipſe timet,
Teque Sorores, quæ vipereo

dit ex F. Leandro Guidonem Guerram ducē Clem. IV Pontif. adeptum fuiſſe Mutinam, Rhegium lepidi, Viterbium.

Deſcriptio caſtiſſimi, ac pulcherrimi iuuenis àb adoleſcēte me tot ab hinc annis effuſa (vt alia non pauca huius voluminis bipartiti carmina) non reijcitur àb iudicio ſolidioris ætatis. Hanc ſequitur floridam acutius Epigr. de ſtatua cerea elegātiſſima.

Sed àb humanis luſibus aſcendamus in Cælū Cælorum Deiparæ Virginis laudes diuinas canentes, quæ noſtro ore immundo ſublimiores à ſacratis Virginibus canantur.

Chorus hic contextus, dum concepta nubila peſtis, ac belli ſanguineos imbres Italię minitari videbantur Anno 1625. ſecatur in laudes, in preces.

Proximus ad diuina gradus eſt Philoſophia Moralis, quæ humanos animos purgans, & excolens veluti Templa diuinitate non omninò indigna reddere conatur. Hinc non immeritò coniunguntur Poematio diuina celebranti Diſtica Moralia, quæ potiùs actionē, quàm explicationem amant nullis ferè difficultatum nodis implicita.

Crine virentes ſibila centum
Guttura vibrant, fœta veneno,
Plena dolorum, quæ diſcerpunt
Vſque nocentes.
Quique trilingui Cerebrus ore
Latrat cuſtos triſtis Auerni,
Et monſtrorum caſtra latentum;
Tibi ſeruit auens machina mundi,
Tibi regnantes aurea crnes
Sydera nectunt:
Tibi Luna pedes ſubdita lambit;
Tu non tyria veſte ſuperbis,
Nec gemmiferum tegmen iactas,
Quam ſponte faber Sol radianti
Velat amictu.
Tu tergemina Numinis alti
(Nata, & genitrix vna Tonantis,
Filia Patris, Flaminis vxor)
Iride vernas picta, noueni
Arbitra Cœli.
Hũc virgineum caput aduerte,
Ac fœlici diſcute vultu
Ferrea fuſci nubila mundi,
Et ſanguineos disijce nimbos,
Mortiſq; minas, Martiſq; manus,
Procul ò belli pelle timorem
Pace reducta.
Tua te colimus turba quotannis,
Tibi vitta comas velat, onuſta
Tibi dona damus florida votis,

Tibi votiuis templa tabellis
Picta renident.
Tibi fœlices vrit odores
Sacer Antiſtes, tibi ſolemnes
Deuota preces concipit, ore
Simul alterno ſolemne canit
Alba niuali veſte caterua,
Et ſupplicibus cerea geſtans
Lumina palmis.
Ipſe, loquenti qui pede currit,
Arnus amatæ gloria Floræ,
Arnus amanti murmure ludens,
Gurgite ridens obſequioſis
Te colit vndis.

Diſtica Moralia.

Syncerus

ITe procul fraudes, Stygij Ducis improba proles,
Menti candor ineſt nobilis, ite procul.

Ad ventoſos

Ipſe omnes odi faſtus, procul eſte tumentes,
Rideo, quæ vento pectora vana tument.

Carmina laſciua.

Fæda velim puris pater Arnus carmina lymphis,
Aut auido claudus deleat igne faber.

Puluis, & ſanguis militum.

Qui notat ærati bellantia militis ora,
Puluis, honor frontis, ſanguis & ipſe roſa eſt.

Ebrius

Ebrius

Edomitus vino reſerat penetralia mentis,
Et loquitur cordis nuncia verba ſui.

Auarus

Seruat vt Heſperidum radiantia vellera ſerpens,
Non ſecus arcanas ſeruat auarus opes.

Inuidia virtutis filia

Virtute parta gloria viget mater,
Domitrixque mortis, temporis triumphatrix.

Fœmina pudica ab auro inuicta

Auro quæ niueum ſeruat non victa pudorem,
Contemnet ferrum tutior, atque faces.

Poeta poeticè laudatus

Vates fœlici perfectas carmine formas
Parturit, hoc magni eſt Numinis, Ergo Deus.

Aurum non exoptandum

Ne ſitias nimium, pubes ò nobilis, aurum,
Auri nam fulgor quot mala gignit inops?

Ad muliebrem Philoſophum

Quid tu fœminea dociles colis arte capillos?
Signare hos radio non decet, aſtra decet.

Campus inutilis allegoricè ſignificans animum

Eludit campus fallacis fertilis herbæ
Spem, votumque ſimul pauperis agricolæ.

Pulcritudo corporis.

Temporis hæc ſpolium eſt, morborum præda, pudoris
Exitium, ludus mortis, & eſca mali.

Crudelis

Ah lapis, ah ferrum eſt, multo qui funere gaudet,
Flumina quique animo ſanguinolenta bibit.

Pœna

Pœna

Vindex criminis æqua pœna crimen
Sectatur, velut vmbra fida corpus.

Prudentia

Viribus armati prudentia præſtat inuermis,
Vir maiora gerit robore conſilij.

Odium

Eſt amor huic genitor, pulcri mirare parentis
Informem natum? monſtra vel ille creat.

Regnum non acquirendum fraudibus

Fraude nefas ipſos regno viduare, vel hoſtes,
Et quæſita dolis regna citò pereunt.

Cum tot ſint Reges tamen orbus Regibus Orbis,
Aut certè multis creditur eſſe, quid hoc?

Amans

Qui loquor & manibus, pedibuſque, oculiſq; diſertis,
Nunc me facundum quis neget eſſe virum?

Princeps bonus

Vt pater imperium blandis moderetur habenis,
Eſt procul à vero Principe nempe rigor.

Idem

Principis eſt munus fælices reddere ciues,
Aetas non vno principe quæque caret.

Princeps malus

Qui populi populatur opes, hauritque cruorem,
Haud princeps eſt me iudice, prædo ſed eſt.

Reſpublica

Rara diù conſtat Reſpublica, ſi extima deſint,
Peiora infauſto viſcere bella parit.

Tyrannus

Prædo pudicitiæ, liberatiſque carybdis,
Sanguinis, atque auri, venditor & fidei eſt.

Hiſtoricus

Non debet Regi, aut genio indulgere, ſed vni
Syncerus vero ſeruiat hiſtoricus.

In laudem Ferdinandi ij. Mag. Etrur. Duc. v. Ode.

FLamma quæ noſtras modò per medullas
Serpit, & curſu cita fulguranti
Igne luctantes populatur artus
Neſcia vinci?
Flamma nùm Phœbi domat impotentis
Vatis arcanos furioſa ſenſus?
Me premit dius furor, en canoro
Excitus æſtro
Thraciam poſco cytharam, loquaces,
Phœbe, tu neruos anima, & furentem
Antra per ſacri nemoroſa collis
Dirige Vatem;
Namque vocali pede rupis altum,
Quà datur paucis, tetigiſſe certum eſt;
Te ducem poſco, renuis? recenti
Auſpice curram.
Ipſe Fernandus via, dux, & author,
Meta, vel curſus fuerit, ſecundes,
Inclyte ò Princeps, iter inſtitutum
Vatis anheli.

Secundi Poematum libri principium à Principe auſpicat' fui hac Ode, quam Etruſca Paraphaſi nobilitauit Etruſcus Poeta nobilis tot Traged. & & carminibus edendis, & editis Hieron Barthol,

Cuius principium refert æſtrum Phœbæum, quò Poeta imflammatus rapitur ad canorum Parnaſſi montem mente diuini furoris conſcia.

Hìc Magnum compellaui Laurentium Medicē, vt in Elogio Oratorio ſecutus celebres ſcriptores, qui Laurentium MAGNVM cognominant; inter hos Iouius non ſemèl, Iac. Phil. Berg. lib. 14, dum agit de Piſana Vrbe, Gyraldus in Dialog. de Poet. Io. M Toſcanus in Peplo, vbi Laurentium Magni cognomen meruiſſe affirmat, & Parentis literarum titulo honeſtatū à literatis, Boterus, qui lib. 2. de Rat. ſtatus cap de Principibus, qui magni, aut ſapientes ſunt appellati.

Vnde,

Vnde, quò curram? repetamne cunas
Gentis auguſtæ, patrioſne faſces,
Ire per laudes ne libet vetuſtas
Alite cantu?
Facta nùm Coſmi referam, ſecundum
Flora quem nouit genitrix parentem,
Cuius auguſtum veneratur orbis
Nomen, & aſtrum?
An canam magni virides honores
Vſque Laurentis? pater eruditi
Agminis Muſas aluit, Mineruæ
Filius altæ.
Italum rexit moderator orbem,
Arbiter Regum venerandus iras
Fregit, ac vrbes malè diſsidentes
Fœdere iunxit.
An canam ſeptos triplici corona
Orbis auguſtos triplicis Dinaſtas,
Quos catenati coluere manes,
Sydera, tellus?
Proximos illi memorem Quirino
Murice illuſtres, roſa quos marita
Pinxit, ac vltrò ſociauit almæ
Lilia gentis.
Alter hos aquis referat Camænis,
Atque Reginam geminam potentum
Fertilem Regum, cui ſerua fluxit
Vnda Garumnæ.
Anne Ductores celebrem? Ioannes
Inter hos fulget validus furorem

Nella Caſa de' Medici, doue è ſempre fiorita in vn modo ſingolare la prudenza di ſtato, ſono ſtati tre, che ſi hanno acquiſtato il ſopranome di Grande, Coſimo il vecchio, Lorenzo, e Coſmo Gran Duca; Lorenzo perche di capo della Republica Fiorentina, ſi fece col ſuo valore arbitro delle coſe, e de' Potentati d'Italia.

Arbiter Italię compellatur àb Ammirato in fam. Soderina, à Gab. Zinano in libro de ratione ſtatus.

Sed omiſſis longè pluſimis ſcriptoribus, qui ſummis Laurentium laudibus efferunt, referam honorificentiſſima verba Galeoti Martij de Doctrina, &c. c. 6. in quo, & alijs capitibus, & in Prohemio innſitatis & admirandis laudibus a tollit Laurentium.

Gaudeant ergo Bononia, Florentiaq; Appeninum à ſupero, inferoq; Mari munientes, quarum altera latiſsimo Imperio, totius orbis commercio', artificijs, literis, & rerum nouarum inuentione clara, itaut in omnem ferè Orbem brachia porrexit. Bononia verò ſuis finibus contenta, ſtudiorum mater, vbertate ſoli, & varietate fructuum nulli ſecũda, Montibus, Collibus, campiſque ornata, bellicæ diſciplinæ parés, itaut integrum Palladis Numen habuiſſe cernatur Gaudeant inquam his duobus ciuibus clariſſimis, ac animo, & beneuolentia coniunctis ita, vt quilibet Ciuitatis ſuæ

Frangere vndarum, rabidaſque turmas
Italus Hector.

Læſit hùnc poſtquam grauis ira Martis
Fulmen ardeſcens Phlegetontis igne,
Strauit ac Romam, ſimul & Latinæ
Gentis honorem.

Dignus hoc Magnus genitore Coſmus
Luce natalem cumulauit vrbem,
Primus Europæ nitor, ac renati
Gloria mundi.

Fonte ab hoc lucis radiante curſu
Quanta per riuos geminos dirempta
Lux inundauit ſitientis ædem
Solis vtramque.

Nempe Franciſcus geniale ſydus
Floream veri Patris inſtar vrbem
Rexit, æternos cui dux parauit
Pallas honores.

Alter auguſto redimitus oſtro
Romulas primùm decorauit arces,
Sceptra dein regni vigil, atque faſces
Geſsit auitos.

Huius & nomen, iubar & perenne
Obtinet Coſmi generoſa proles,
Cuius Hetruſcæ venerantur Vrbes
Nobile ſydus.

Quid priùs tollam, niueeſne mores,
Ingenii florem, decorum an cohortem,
Quæ Ducis ſtipant latus, an ſequentum
Agmen honorum?

Scilicet

culmen poſſidens, diuerſo tamen calle incedẽs Principatum obtineat; & Bononia ſemper ſe debere Florentiæ fatebitur, cum ea Ciuem pepererit Ioannis Bentiuoli ſeruatorẽ; Nam Laurentius conſilio ſapientia, auctoritate diuitijs, modeſtia paritèr, & amore Patriæ nulli ſecundus tantam adeptus eſt gloriam, vt maximi Reges, & à nobis remotiſſimi conſilium Laurentij, vt à Vate quodam ſemper expectent.

Picus verò Mirandula mirandus ingenio diuino, atq; doctrina omnigena, quibus iuuenis ſenes æui ſui doctiſſimos ſuperauit, Rhythmos Laurẽtij longè præfert ipſius Petrarcæ carminibus, & Poemati Dantis.

Huius Herois virtutem, & facinora glorioſa celebrarunt, hiſtorici alijq; ſcriptores laudibus ſummis, maximèq; Iouius in Elogio luculentiſſimo, Marcus Guazzus in hiſtorijs rerum memorabiliũ; vbi MAGNVM appellat Ioan. hinc meritò cognomento Magni hunc inſigniui, dum texui Elog. Cabaliſt. quo breuiſſimè deſcribitur, aut delineatur tantus Heros, de quo memorabile tradit Varchius in hiſt. lib. x. vbi hæc habet *Tutti buona, anzi ottima gente, perche vi erano quaſi tutte le reliquie delle Bande nere del Sig. Giouanni, ed era coſa grande à dire, che niuno ſtette con quell'huomo ancorche per ragazzo, non che per paggio, il quale non diueniſſe col tempo non ſolo*

Ca-

Scilicet rectrix ſamulantis Orbis
Prouida, & veri genitrix, magiſtra
Conſilî effinxit generoſa noſtri
Pectora Regis.
Dia naſcenti Venus ore fauſto
Riſit, excepit gremio caterua
Gratiarum altrix, pudor ac niuali
Flore puellum
Cinxit; at laurum viridante ſemper
Fronde fœlicem, reſonique fontis
Rore nutritum capiti parauit
Munus Apollo.
Fallor, an ſummi patet aula Cœli?
Cerne, ſe ſcindit polus, aſtra cedunt,
Perge, te Cœlum beat eloquenti
Omine princeps.
I ſupèr celſos titulos auorum,
Auguror, Phœbus mihi corda quaſſat,
Scilicet laudes ſuperabis olim
Maior auitas.

Capitano, ma Capitano eccellentiſſimo.
Ioanni defuncto bella Grecorum à Zenophonte ſcripta dicauit interpres Franciſcus Strozza cum titulo. *Alla glorioſa memoria dell'inuittiſſimo Sig. Giouanni de Medici, Principe, & lume della Militia, &c.*
Ioannis etiam facta extollit in Epiſtola nuncupatoria ad Aloyſium Ardinghellum Epiſcopum Foſſumbruni in eundem librum.

Parafraſi del Sig. Girolamo Bartolommei.

NOua fiamma vitale,
Qual frà le vene ſerpe, e m'arde il ſeno
Con incendio ſereno
Poſſente sì, ch'il contraſtar non vale;
Forſe il foco immortale
Scende da Febo domator de' cori,

 Che

Che de' ſuoi ſacri ardori,
Mentre i ſenſi n'accende
Sueglia al canto la mente, e pronta rende.
Pien del diuin furore,
Cui Febo inſpiratore ecco mi ſento;
All'armonico accento
Chieggio la cetra, ond'io disfoghi il core;
Tù tempra le canore
Sue fila Apollo, e dona vita al canto,
Tù con mio nobil vanto
La guida all'ardue cime,
Oue rara d'altrui orma s'imprime.
Apra il chiuſo ſentiero
Il Gran Fernando, egli ſtrada, e Duce,
Tù con l'aurea tua luce
Mi ſcorgi, inclito Prence, à fine altero;
Ma doue hor'io Nocchiero
Frà mar di lode ſenza riua, ò fondo
Volgo il corſo ſecondo
Frà gli auguſti natali
Imperi, Dignità, Fregi regali.
Rammenterò quel grande,
Cui Flora ſi chiamò felice prole,
Coſmo nouello Sole,
Che lo ſplendor del nome intorno mande,
O quel, che fama ſpande
Lorenzo alunno delle Muſe, e figlio,
Fonte d'alto conſiglio
Reſo frà gli altri pregi
Pacier d'Italia, ed arbitro frà Regi.

Quelli,

Quelli, ò pur ſia, ch'io canti,
Che di gemmea corona ornar la chioma
Padri dell'alta Roma
Sacri del Mondo glorioſi Atlanti,
Que', che ne' chiari ammanti
Natiui a' Gigli maritar le Roſe,
Frà le donne famoſe
La gemina Regina
Madre de' Regi, che il Garunna inchina.
Forſe il guerrier ſourano,
Lampa d'alto valor renderò conto
Quel Giouanni, che pronto
Ruppe gl'impeti oſtili Ettor Toſcano,
Prò di ſenno, e di mano
Mentre'l nobil Campion fulmine ſpenſe,
Ch'inuida Erinni accenſe,
Le belle glorie ſpente
Laſciò con lui della Latina gente.
Di lui ben nato pegno
Coſmo, che più lucente fè la riua
Toſcana à lui natiua,
Ornamento d'Europa, e pregio degno
Da lui à Scettro, e Regno
Qual da fonte ſcendeo ricco di lume
Franceſco vn'aureo giorno
De fregi d'alto honor da Palla adorno.
Altri d'or cinto, e d'oſtro,
Che reſe al Tebro adorne più ſue ſponde,
All'Arno imperlò l'onde
Di lui rettor, di virtù raro moſtro,

Glo-

Gloria del ſecol noſtro
Non men de' pregi, che del nome herede,
Rege di Flora hor ſiede
Prole di Coſmo bella,
Che'l Mõdo ammira qual fulgente ſtella.
Noto frà vanti ſuoi
Farò l'ingegno, e'l ſuo gentil coſtume,
Del regio honore il lume,
Onde lampeggia frà più chiari Eroi:
Per lui ſceſe frà noi
Madre di verità la donna eterna.
Che le coſe gouerna,
E ſi fè conſigliera
A lui nell'opre, e ſua maeſtra altiera.
All'hor, ch'egli naſceo,
Vener gli arriſe, e lo raccolſe in grembo
Paſitea, mentre vn nembo
Di bianco fior l'almo pudor ſpargeo,
In ſua pompa, e trofeo
Prepara Apollo il ſempre verde Alloro,
Che nutre il ſacro Coro
Delle noue ſorelle,
Onde coroni vn dì ſue chiome belle.
Vaneggio poſto in bando
Da me medeſmo, ò veggio il Ciel, che loco
Apre à tremolo foco,
Augurio fortunato al gran Fernando,
Principe memorando,
S'innanzi al tempo riuelar mi lice,
Quel, ch'Apollo predice,

A gli

A gli Aui il vanto inuoli,
E con ali di gloria al Ciel ſoruoli.

Liber ad contemptores nebulones.

NON frontem gero pumice expolitam,
Non comas nitor aureus coercet,
Non pingit tyrium genas venenum,
Non cedro ſtabili notantur ora,
Quid me deſpicis, ò ſuperba turba?
Me cultus modicè pater creauit,
Patre non decet eſſe cultiorem.

Idem ad Benignum Lectorem.

CEntum alij ſcribant luſus, & ſcommata centum,
Innocua authori carmina namq; placent.

Deſcriptio riui ameniſſimi.

VIden, iſte quàm liquentes,
Vitreaſque riuus vndas
Agit, ac leuem ſuſurrum
Per amica ſaxa labens
Ciet, atque flexuoſus
Fugit alueum, & maritis
Rigat arua culta lymphis
Viridi arborum corona,
Viridique ſeptus harba

Præterito Epigrammate gemino libri, calamum vocat deſcriptio riui amęniſſimi, quę verſibus Anacreonticis contexta me hortatur, vt aliquid de Anacreonte adeò elegantis, & canori carminis anthore ſcribam. Hic patria Teius, vini appetentior elegantem, & conſonam vitæ mortem ſortitus eſt acino vuæ paſſæ ſuffocatus.

Ab Anacreonte barbiton inuentum fuiſſe tradunt, qui amatorias cantilenas cecinit ſuauiſſimè ſed

Spa-

ſed intemperanter ſectatus eſt luſus, Venere amores, qui peculiare videntur argumentum Poetæ amœniſsimi merum mel, ac nectar effundentis. Sed breues humanæ deliciæ, quas horror fulminis, ac mortis comitatur in exitium humani generis inuentis fulminibus terrenis, an tartareis? de his velut indignans exclamat Vegetius.

Bellica inſtrumenta, bellumq; deformes parentes formoſam pariunt filiam Victoriam. Hanc Ferdinandi II. Cæſaris pietati debitam, atq; virtuti ſummæ Bauariæ Ducis ſummi ducis exercitus Cæſarei puerilibus camœnis attigi, de qua, & de Militibus flumine obrutis Epigrammate ſuccedenti deſcriptis lege Fr. Franciſcum Longum Capuccinum in Breuiario Chronologico, vbi Maximiliani Ducis Bauariæ Epiſt. ad Paulum V de Victoria parta, cuius fragmenta exſcribam.

Vngari multis iam eorum proſtratis, vt fuga ſe ſeruarent, in Moldao flumen ſe ſe præcipitarunt tranaturi; ſed mille circiter in aquis interijſſe dicuntur, &c. Hodie quoq; Regni Bohemiæ Status, Comites, Barones, & Nobiles crimen publicè deprecati, mihi nomine Cæſaris nouum homagium præſtiterunt, &c. Ita hoc anno (Deo ſoli laus) Auſtria ſuperior omnis Cæſari ſubiecta, inferior trāquilla, & ab hoſte liberata, complures Bohemiæ tàm

Spaciantibus virentem
Parit vmbram, & ad gemellum
Oculos ciet ſoporem.

De Tormentis muralibus Proſopopæia Vegetij.

Tam fera quis miſeræ necis inſtrumenta parauit?
Fulmina tergeminis æmula fulminibus,
Æmula cur dico? bellantur fortiùs iſta,
Maiori aut certè corda pauore replent.
Nempe valent celſas validis cum turribus vrbes
Sternere, tecta virûm, ſternere templa Deûm,
Et lauri ſyluas, quæ rident fulminis iras,
Quod parat incaſſum Mulciber igne faber.
Quid tua contorques, ſcelerum venerabilis Vltor?
Vis terrere homines? fulmina noſtra cape.

De Ferdinandi Cæſaris Victoria e P. Com: Rheni relata duce ſummo Cæſarei exercitus Bauariæ Duce.

Turgidus horrendo voluebat murmure lymphas
Rhenus, & Auſtriacos terruit vnda minax;
Sæuitiem haud paſſus fluuij Fernandus iniqui
Victori tumidas enſe repreſsit aquas.
Ergo quid æquoreis regnat Neptunus in vndis?
Ferdinande, tibi debita ſceptra cape.

De

De Militibus flumine obrutis.

CVm manus hoſtilis victrices victa catervas
Vitarit celeri præcipitata gradu,
Se iacit in fluuium, tunc inclyta Ferdinandi
Vindex aduerſos obruit vnda viros.
Si coniuratæ pugnant pro Cæſare lymphæ,
Sceptra ſub illius flumina cuncta fluent.

càm Vrbes, quàm arces captæ: antè Pragam hoſtilis exercitus profligatus: Praga occupata, & Status Regni Bohemiæ in Imperatoris fidem, & obſequium redacti, &c. Pragę 12. Nouemb. 1620

Connectitur Paul. V. Reſp. qui Maximilianum merito præconio celebrat. Et ianè Pietas, Virtus, Fides, & facinora præclara tanti Ducis præconium excellens viuentiū, & poſterorum admirationem promerentur.

Ad muſcam, quæ volitans in os meum irruit, ac dum ſemiſepulta errabat in viſceribus, ſputum ego cruentum eieci.

DVm lecto ſuper accubo, ſupinum
In os irruis, inquieta muſca,
Et viua in teneris vagaris extis;
Prædam ſedula quæris, an ſepulcrum?
In viuo tumulo ſepulta viue.

Tria Epigrammata de muſca ingenium exercuere argumento ſanè Poetico; cum ſimilia, ſcilicèt de rebus minimis maximè tractarint Poetę non ſine laude: procùl, ò procùl eſte prophani, nimirum imperiti, ac proindè iniqui Poetarum cēſores, ſiuè obtrectatores; vos procùl eſſe iubent, & gemina de geminis auibus miliaribus Epigrammata.

Idem argumentum.

ME miſerum, hic cruor eſt? roranti ſanguine manant
Ora, heu cum facili ſanguine vita cadet?
Heu, quem non potuit rabidus canis ore voraci
Cædere, non mulus calcibus ærigeris.
Non rota deciduum latus oppreſſura quadrigæ,
Non ſonipes curſu præcipitante furens,
Non quæ Mænalio, dum luderet ille, miniſtro
Penſile ſtrinxerunt ſtupea vincla caput.

Quem non exceptum puerili gutture virus,
Victorem toties morte timente ſuum.
Proh dolor, heu genus ò ſemper lacrymabile mortis,
Muſca feret vilem huic ſemiſepulta necem?

De eadem ſepulta luſus.

Affer odoratæ flagrantia munera ſyluæ,
Funereas affer, pulla caterua, faces:
Nobilis eſt tumulus, ſint ſplendida funera: tantum
Muſca requirit opus? Gaddia facta modo eſt.

In Eunuchum fictum argumentum.

Qua mihi nunc ſe ſe mutilato corpore imago
Obijcit informis, prodigij, anne hominis?
Pignora cara nequit genitor nouiſſe puellos,
Nec genitrix natos paſcere lacte poteſt.
Infœlix monſtrum, cui nomen amabile matris
Natura, & dominus cui negat enſe patris.

De hac Heroina Elogium multis àb hìnc annis Etruſcè ſcripſi, ſed nō abſolui. De familia Vbaldina mentionem honorificam faciunt Scriptores pænè innumerabiles, è quibus Volaterranus grauis hiſtoricus non ſemèl, ſed præcipuè lib. 6. cap. 133. In hac parte multa ſunt oppida à Feretranis, Vbaldiniſq; poſſeſſa, Inter quæ Pergula, S Angelus, vbi mercatus, Carda, Maſſa, &c. Guido filius pr. Vrbini Dux, &c. ante

De Cia Vbaldina filia Vannis à Suſinnana, quæ vxor Franc. Ordelaphij tyranni Foroliuij, Foropopuli, ac Ceſenæ præfulſit bellica virtute, animique inuicti celſitate. De hac Heroina lege Mat. Villan. Chron. & Seb. de Rub. Epiſt. ad Mannellum, & Sanſ. in fam. Malateſtarum.

Salue, ò bellatrix generoſa ſtirpis Amazon,
Quæ premis aduerſos caſſide ſepta duces,
Obſeſ-

Obſeſſam validis tutaris ab hoſtibus vrbem,
Non ſemel atque hoſtes Marte fauente necas;
Aſt illis demum numero ſuperantibus, atque
Iam iam, quam ſeruas, arce ruente ſolo
Vinceris, inuicta conſtans at mente triumphas,
Quod tibi ſors aufert, mens decus ingeminat.

ante cõiugium prolis cupidus Fredericũ Bernardini Vbaldini filium infantem loco filij educauit, &c. Fredericus, &c. deceſſit, relicto filio Guidone, qui nunc viuit, potentiæ, nõ fœlicitatis ſucceſſore, &c. de Vbaldinis, vndè genus ipſe Fredericus traxit, pauca dicam. Hi ab initio Ciues Florẽtini fuere, ac in agro Mugellano Caſtra plurima poſſedere: ſecutiq; Imperatoris Frederici Aenobarbi partes agrum Florentinorum quotidiè populabãtur: quo extincto, gens ab ipſis ſublata, cum oppidis Montanaria, Accianico, Collereto, & quibuſdam alijs, ac Scarparia nunc appellata oppidum muniriſſimum excitatum. Clara in primis militia domus, Ducibus Guidanto, Accio, Ioanne, Gaſpare, Bernardino Frederici patre, Octauiano, etiam Cardinale, qui miſſus Legatus ab Innocentio IV. Neapolim, vt Mãfredo Regi reſiſteret re tamen infecta domum reuertit.

Cum cœnarem, gladio panem cæcidi, è quo geminæ aues miliariæ aſſæ, & benè conditæ prodierunt.

DIſcumbebam auidus menſæ cum Patre parente,
Parturit en caſus panis aues geminas,
Natiua hæ ſuperant teretes pinguedine turdos,
His cedit perdix, pauoque centoculus.
Si genitor, genitrixque parit par dulce volucrum
Panis, quid iungit connubium volucres?

Idem argumentum.

DVm gladio panem cædo (mirabile) natum eſt
Pane è ſecundo vulnere par volucrum.
Has animo admirans depaſcor dente voraci,
Scilicet his nuſquam gratior eſca fuit.
Cæſareæ ò volucres, gladius quibus obſtetrix eſt,
At miſeris feretrum os, venter & eſt tumulus.

De Sereniſs. Princ. Carolo Card. Med. Gaddiam Hermathenam inuiſente.

EXcipe Purpurei ſydus ſpectabile Cæli,
Ianua, præſentis deuenerare iubar.
Quale decus tibi, qui ſplendor, quæ gloria ſurgit,
Hoſpite proh quanto nobilitata micas.
Cur alios iactas præſignia nomina? ab vno
Ebibis æternum Principis ore iubar.

De meo Auriga, cognomen eſt Mors.

MOrs auriga meum ducit pernicior axem;
Fælix qui poſſum currere morte duce.

Extemporale.

CVr prope te ſolum Idalij flos numinis ardet,
Ac tyrium ridens explicat ore decus?
Num te purpureo velare decenter honore,
Dilectumque parat condecorare caput?
Hæc procul, hæc vilis tibi ſordet purpura, fuſus
Pro Chriſto melior purpura ſanguis erit.

¶ Poſtulare videtur hic locus, vt nomina primorum capitũ referam, quæ noſtram Hermathenam inuiſerunt vidente me. Fuere Card. Med. Epigrammate celebratus, huius frater princeps Laurentius vnà cum Carolo Lotharingio tunc Principe Vademontis, nupèr cum Principe Io. Carolo Nepote è Coſmo II. M. D. fratre; M Magdalena Archidux Auſtriaca ſoror Ferdinandi II. Cæſaris, & è Ferdin. I. M. Duce genitæ Maria, & Claudia, quæ tunc Principem Vrbinatum, deindè Leopoldum Archiducem Auſtriæ coniugem habuit.

Dux Ghiſiæ, filiuſque Princeps Ianuillæ,

Et ſuprà cæteros Præſules, atque Legatos

Alphonſus Gigliolus Epiſcop. Anglonenſ. apud Mag. D. Etr. Nuncius cũ facultate Legati à Latere & Criqueius Orator extrà ordinem Regis Galliæ ad ſummum Pontificem. De hac Hermathena ſcripſere nobiles Scriptores, ſed præcipuè Iul. Riccius in Prioriſta, & Scipio Ammiratus Hiſtoricus in Epiſtola narratiua, quam illuſtriſſimo capiti ſcriptam ſanè curioſam communicauit mihi Scipio Ammiratus iunior Fr. Pona in Elogio Nicolai, B. Bandinellus in Deſcr. Hermathenę eiuſdem ad Voluminum Bandinellum.

Et Fran. M. Gualterottus Canonicus Florẽtinus in volumine Elogiorũ hoc Elogio, & Sonetto.

NICOLO GADDI SENATORE.

NIcolò Gaddi Caualiere, e Senatore ſuperò l'inuidia, benche fuſſe virtuoſo, e di continuata felicità ſemi fecondiſſimi d'eſſa: fù per nobiltà chiaro, per gli onori reputato, per la Virtù riuerito, e per l'ampie richezze di ſingolare venerazione. Non ſeppe viuere ſenza operare, ne

re, ne operare ſenza lode, ò eſſere lodato ſenza merito; fù per la grãdezza dell'animo incomparabile, per la magnificenza grande, e per la liberalità ſtimatiſſimo. Nella Patria più d'ogni ſauio di ſtato fece riſplendere le ſue azzioni, ed alla Italia, e alle più remote parti d'Europa inſegnò la grandezza; fù nelle belle arti non ſolo d'eſſe intendente, ma fautore grande de gli artefici, de gl ſtudi amico, e de i Letterati fauoreuole protettore; i fauori di ſourano Principe furono effetti de i ſuoi meriti; e benche grandiſſimi fuſſero, non li ſuperarono facendoſi conoſcere per l'altrui giouamento ſempre autore di nuoue grazie à' biſogneuoli. Seruiuaſi delle ricchezze per adunare coſe belle, dell'autorità per fauorire i meriteuoli; e del merito per ſollecitare i fauori dall'altrui grandezza. Non era coſa veruna, ancorche nuoua, che l'apportaſſe marauiglia, e quanto erano le coſe più eccellenti più erano proportionate al ſuo animo, che non ſapeua appagarſi della mediocrità. Di tutte le coſe s'intendeua, e di tutte fauellaua, come artefice ſtato ne fuſſe. Se de gli antichi la rarità lodaua, riſerbaua à moderni il luogo della meritata lode. In Firenze non ſi faceuano Nozze, apparati, gioſtre, ò pompe reali, che da lui trattate non fuſſero, e l'altre per l'Italia ordinate vi haueua almeno parte il ſuo conſiglio. E ſe trà i Principi coſe grandi ſi ordinauano, vi s'interponeua la ſua prudenza. Ne i Magiſtrati la Giuſtizia l'accompagnaua ſempre, nella Corte la Verità, nelle riſoluzioni l'Integrità, e in tutti i luoghi la Pietà, e la Religione; la ſua autorità era lontana dall'ambizione, i fauori dalla ſuperbia, & gli onori dall'inuidia; non ſi ritiraua in tempo di biſogno dal ſuo Principe, ne fuori di tempo l'importunaua la ſua preſenza. Eſſendo mandato Oratore alli Duchi di Ferrara, e di Mantoua laſciò in quelle Corti con molta dignità accreditato il ſuo nome; agguagliando nella diligenza, nella bontà, e nella prudenza il Senatore Sinibaldo ſuo Padre allora, che fù Oratore alla Santità del ſommo Pontefice Paolo Quarto. Reſe teſtimonianza della ſua Religione la Cappella, che in Santa Maria Nouella fabbricò in quei tempi degna del primo luogo; contraſegnò la ſua Magnificenza, che non ſapeua non dimoſtrarſi grande anco nelle Ville gareggiando nella ſua di Camerata con le reali; la ſua Galleria fù vn compendio di tutte l'eccellenze, hauendo in eſsa radunato antichità marauiglioſe, ſculture eccellenti, pitture notabili, diſegni rari, e libri nobiliſſimi; ſiche quaſi pare impoſſibile, che vn Gentilhuomo poſſa vnire tante coſe inſieme, che dariano difficoltà à vn Principe ſourano poſseditore d'ampiſſimi teſori, nè può la ſola Galleria eſsere opera altro, che di vn Caualiere, e Senatore Niccolò Gaddi. Queſta del continuo i foreſtieri, che vanno vedendo le marauiglie d'Italia, frà gl'Italici ſtupori per ſingulare annouerano: finalmente tutte le ſue opere furono di perfetta qualità, e degne non della mia penna, ma di quella del Sig. Iacopo Gaddi, per eſsere degnamente deſcritte; e certo, che à sì grande huomo per la ſua felicità non mancò, che vna nobile figliolanza hauendo hauuto per moglie Emilia figliola del Senatore Lorenzo Ridolfi, nipote del Cardinale Ridolfi, e di Piero Strozzi il grande, con vna ſerie di chiariſsimi parenti, che non eſcludano i Rè; e perciò non è marauiglia, ſe da perſone Illuſtriſs. fù arricchito di ſimile titolo, e direi che l'haueſse hauuto come Signore di Riano, ſe prima, e dopo non l'haueſsero hauuto altri della medeſima famiglia, la quale, come afferma il Varchi, ſino à tempo della Repubblica metteua tauola, come alcune altre famiglie, per nobiltà, per ricchezza, e per antichità illuſtri. Ma non ſi deuano ad vn ſolo tutte le coſe, perche ſi ricordi di eſsere mortale. Mancando finalmente il Senatore Gaddi reſtò la ſua Patria priua di vn chiariſsimo ornamento; la Virtù di vn riuerito ſoſtegno; i Principi di vn ſoggetto riguardeuole, anco da maleuoli ſtimato, che hauerebbero voluto eſsere ornati delle ſue qualità, per eſsere partecipi della ſua fama, della quale è degnamente capace, chi poſſiede gran parte dell'eredità delle ſue fortune, come la ſua gloria.

GAddi gli alti ſtupor de i maggior Regi
Il tuo merto ſublime inſieme aduna,
E ſerue all'opre tue quella Fortuna,
Che coſtante nemica è de gran pregi.
Tù riſchiari il valor, tù i fatti egregi
Allatti d'oro in generoſa cuna,
E ſolleuando altrui, moſtri queſt'vna
Via, che i lauri d'onor rende i ſua pregi;
Tù l'arte illuſtri, e Mecenate all'opre
Scopri virtù, grandezza, eccelſo ingegno;
E magnanima altezza in ogni parte.
Da te ponno imparar, come ſi adopre
Il Saggio, la Virtù, lo ſtudio, e l'arte,
La Fama, il Tempo, la Prudenza, e il Regno.

De

De Vino Pecciolenſi, quod aliquando viſum eſt optimum amicis meis.

EN, ò candida turba, Pecciolenſi
Spumant pocula noſtra rore plena;
In vitro, viden, vt coruſcet aurum,
At potabile, gratius liquore
Hyſpano, Ammineoque, Lesbioque;
Ergo, candida turba, præpotentem
Deuota prece tèr Deum laceſſe,
Vt ventos, pluuiaſque, turbineſque,
Cœli ac vindicis igneas procellas,
Arma triſtia, grandiniſque nimbos,
Prædonunque manus procul rapaces
Cuſtos arceat à parente campo
Nectaris, melius perennè vena
Nobis vt fluat id benigniori.

De eodem Iocus.

SAlue, ò nobile, regiumque vinum,
Salue, gloria Pecciolenſis agri,
Tu mî ſuggeris aureos canenti
Verſus diuite vena, Apollinari
Dignum reddis honore, Phœbus alter.
Quid ò Maſsica vina, quid Falerna
Laudant, Ammineoſue, Cæcuboſue,
Hyſpaniue ſoli aureos liquores?
Aureus placet, aſt inemptus auro.

De

Sequentia carmina diuerſi generis omitto, quippè nō indiga explicationis, aut defenſionis; attingam Epigram de Toloſatto Vberto Piſtorienſiū duce ſummę virtutis, & auctoritatis.

De Toloſattio Vbertio Equite Florentino, Piſtorienſium imperatore, ac defenſore conſtantiſſimo.

Quis mihi nunc ſeſe ſpectabilis obijcit armis,
Et regit herculea mœnia clara manu?
Hiccine Magnanimi de ſāguine Farinatæ,
Cuius inocciduis Fama triumphat equis?
Bernardi agnatus, Latio qui purpurat oſtro,
Quem virtus niueis duxit in aſtra rotis?
Inſignes animæ, multiſque ſororibus auctæ
Illuſtrant multo ſtemmate nempe domum,
Vbertum bene ſortita eſt gens inclyta nomen,
Vberta Heroum ſcilicet illa fuit.

Hic fuit Cardinalis, & Epiſcop. Parmenſis Legatus in Gallia Ciſalpina, & Tranſalpina inſignis doctrina, & ſantimonia.

Vberta, ſcilicèt fœcunda Heroum, quorum pręcipuos memoraui, huius in gentis Epigrammate hiſtorico, dùm Florentinas illuſtres, Monoſticis, & velut inſcriptionibus (hæ Græco vocabulo Epigrammata compellantur) explico hiſtorica fide, ac breuitate ſumma.

Paraphraſis Virgilianæ lectionis l. 4. Georg. Quid faceret, quò ſe.

Quid faciat, quò præcipitem miſerabilis Orpheus.
Se ferat erepta bis coniuge? mittat habenas
Nùm lacrymis ſupplex, vt amaro gurgite manes,
Vt moueat prece Ditis inexorabile Numen?
Illa quidem lacrymans, centumque innexa catenis
Flumen inocciduа tenebroſum puppe ſecabat;
Dicitur hanc Vates celſa ſub rupe niualis
Thraciæ, ad algentes viduati fluminis vndas
Mæſtiloqua fleuiſſe Chely, plectroque gementi
Mulcens aligeros cœtus, pecudeſque, feraſque,
Et querulo ducens auritas carmine ſyluas,
Et querulo frænans fluuiorum carmine lapſus.

De

De Vere redeunte Sylua.

EN *victa iàm receſsit*
Anni ſæuior imperatrix,
Horrida perpetuo rigore,
Et ſcuto munita niuali,
Et ſocijs armata procellis,
Aquilonis ac timenda
Impete fulmineo volantis.
Cecidere iam ſolutæ
De montibus pruinæ,
Nunc alumna Veris aura
Subditos luſtrat genialis agros
Dux renaſcentis Zephyrus, paterque
Orbis, & anni,
Qui fluuijs reddit curſum, qui gramina campis,
Reddit & arboribus capillos,
Qui pingit arua gemmis
Verſicoloribus,
Inuidioſa polis:
Hæc irrigat roſarum
Murice viuo,
Hæc viuido crocorum
Inaurat igne,
Niuibuſque liliorum,
Boreæ niuoſo ſcilicet æmulus,
Mitis at æmulus tegit.
Nempe præter liliorum
Non amat hic niues,
Aſt horridas calcat pruinas.

Floridam paraphraſim Virgilianæ lectionis, *Quid, &c.* comitatur florifer Zephyrus glaciali tempeſtate deuicta triumphans. In Victoris laudem enata Sylua eſt, qua deſcribitur Hyems à Vere victa, veluti dux, & regina crudelior, ideòq; armata ferocitèr.

Salue, ò decorum, florumque pater,
Frigoris victor, niuiumq; victor,
Lepor orbis, ac venuſtas,
Veris arbiter comantis,
Semper ò noſtræ peramæna terræ
Arua florenti decores honore,
Sic tibi ſemper Boreas, & Eurus
Cedat, & Auſter:
Tuque mutati dociles habenas
Temporis ducas, famuloque regnes
Vnus in Cæli radiantis axe,
Vnus in Orbe.

De N.

COngeſtas effundit opes hic patris auari,
Quid non ergo patris dicitur ille nepos?

De Catullo Poeta.

INter laurigerum Catullus agmen
Candore eloquij micat latini,
At ſordet petulans nimis procaci
Vates ſordidus elocutione;
Nullus ergo videtur inter omnes
Impurus magis hoc, magiſque purus.

Ad N.

SIt procul, arcano ferrum quæ fœdere nectit,
Muſcarum magnes eſt tua lingua trahax.

De

De Formica alata electro incluſa, quæ in Hermathena Gaddia ſeruatur.

DVm volat Heliadum formica alata ſub vmbra,
Incautam hæ lacrymis deciduis capiunt.
Retia nunc valeant, lacrymis captare volantes
Si datur, aucupio non opus, at lacrymis.

De eadem.

DVm nemus Heliadum propter formica vagatur
Hanc lacrymoſa pij gurgitis vnda tegit.
Protinus hyberno dureſcens vincta rigore
Formicam perimit gemma noua, ac tumulat.
Quid Reges iactant Paria de rupe ſepulcrum?
Formicæ radiat nobilior tumulus.

In Laudem Ioannis Baptiſtæ Strozzæ Poetæ, Patricij, & Academici Florentini.

Poetam à Scriptoribus plurimis huius æui concelebratum celebraui olim hac Ode, nupèr Elogio Oratorio.

O Bellicoſæ gentis amabile
Sydus, noueni gloria & agminis,
Semperque floreſcens, nec vllo
Flos patriæ moriture ſæclo,
Te noſtra cantu dicere garrulo
Vellet loquacis Muſa parens lyræ,
Aſt ordiendi incerta mente
Fluctuat, ambiguoque plectro.

Vt virgo prati florea ſydera
Dum mille frontis ſyderibus videt,
Quæ prima carpat, quæ relinquat
Pollice prætereunte neſcit.
Tu nempè laudum floribus vndique
Vernas recinctus, gloria te patrum,
Et ſanguinis fulgor vetuſti,
Et patriæ radiantis aſtrum
Illuſtrat, altrix te ſapientia,
Te mens tyranno libera crimine,
Te pectoris candor niualis,
Te placidæ ſtudium Mineruæ.
Heroum at ò quid bellipotentium,
Quid nunc togatorum inclyta ſtemmata,
Faſceſque bellacis ſuperbos
Quid ſobolis referam Camœna?
Tu non auorum lumine præuio
Auguſtioris prodigus indiges,
At lucis in fontem reflectis
Gurgite nobiliore lumen;
Tu namque Phœbi ſydereis aquis
Diues coruſcas, creſcit honor choro
Per te ſororum, qui parentis
Primus amor, decus atq; Phœbi es:
Docto laceſſens pectine dædalas
Fides, vel ipſo blandiùs Orpheo
Audita ſyluis, & cateruæ.
Carmina pennigeræ maritas.
Iam cerno quercus vertice inhoſpiti
Montis relicto currere præpetes,

Se.

Sectantur auritæ ſonorem
Ambroſium cythara canentis:
Iam cerno lymphis nobile vitreis
Flumen, quieto quod pede labitur,
Vrbiſque moles lambit aſtris
Floriferæ ſuperis minantes:
Illud ſtupentes carminis arbitri
Vndas coercet non ſine montium
Stupore, non gelu reuinctum,
Carminis at domini catenis:
Tu ſpargis oras nomen in vltimas,
Inhoſpitalem nomine Caucaſum
Attingis, & quæ terra Solem
Excipit in gremio cadentem.
Naſcentis & quæ lumen, & aureos
Crines, puellas excipit & faces,
Et quæ niuali preſſa mole
Horribili riget vſque bruma:
Virtus Poetæ finibus ilicet,
Qui tangit alto ſydera vertice,
Nullis coercetur, ſed omnes
Peruolat imperioſa terras.
Hac vecta curru ſtelligero potens,
Quem fulgurantes alipedes vehunt,
Auriga quem ducit ſupernus
Luce comas radiatus alta:
Quem ſemper ambit gloria candido
Præpes volatu, & Fama ſequacibus
Aurita pennis, ac trilinguis
Luminibus ſequitur trecentis:

Cur-

Curru hoc phalanges ſydereas ſuper,
Soliſque currum luciferum ſupèr
Virtus triumphantem coronans
Te vehet æthereas in arces,
Vbi ſupremi regia Numinis
Auro coruſcat fulgida ſyderum,
Interque diuinos olores
Luce noua nitidum reponet.
Olli beatorum ambroſia ſatur,
Ex ore voluens nectareum melos,
Et blandiùs chordas laceſſens
Grande canes olor vſque Numen.

Sylua ad fidicinen.

AGe vocalem tange chelyn,
Erudita manus,
Ac neruos anima digitis loquaces:
Viden, vt leui ſuſurro
Quatit arborum cacumen
Veris aura blandientis,
Genialis aura Zephyri,
Dociléſque ſonum reddere frondes
Auribus gratum ſitientibus
Multiplicato percutit ictu,
Ictu blandiloquo ſoni magiſtro,
Scilicet aureo
Aemula plectro
Aura eſt nemoris
Aurea rectrix.

Syluam ad fidicinen multis àb hinc annis protuli ingenio indulgens pubeſcenti, deinde vidi amara cum voluptate argumentum penè idem à Marino in Poemate maximè culpato, defenſoq; atque laudato, & à Bettino in Rubeno, quorum laudo, atq; ſuſpicio ingenia, ingenioſé, ac ſplendidè tractatum. Id prætèr alias rationes, & hortamenta lite.

En

En volucris ſylua Syren, ac Muſa paterna
Viridante fronde tecta
Canit arguto gutture dulces
Imitata fides.
Age, ò fidicen, cedere turpe eſt,
Vincere blandam molliter æmulam
Volucrem decet,
Certare bello par & amabili,
At naturam vincere par eſt
Arte magiſtra.
Age docta bellicoſo
Pectine fila cie,
Multinago ferias vocales pollice chordas,
Nunc quate graues,
Nunc pulſa acutas,
Et modo raucas adde ſonoris.
Audin? auditos Philomela reddit
Gutture docta modos,
Nunc leui murmurillo
Sonat interior,
Nunc grandiori voce ſuperbiens
Plenius intonat,
Turbinat vocem leuis, explicatque,
Clarat, infuſcat, relegit, coercet
Neſcia cedere, neſcia vincere;
Ergo dum pugna ambigua,
Dum fluctuat victoria,
Tu vires artis repetas fælicior omnes,
Victor eris,
Scilicet ars fælix naturam vincit alumnam.

literatorum me impulit àd editionem meorum operum maturandam: cum in illis, alijſq; Scriptoribus ſententias, & argumenta quædam legerim, vel eadem, vel ſimilia ijs, quæ anteà ſcripſeram.

Ad

Ad P. Thomam Antonellum olim meum prę-ceptorem Rhetoricę.

In aula Cameratæ villę ſubiratus herois ciuilis delineaui ſimulacrum heroico exprimendum Poemate, cui titulus Politus, ſiuè Reſp. ſeruata, cui inchoato actum eſt præclarè, dum (vti narro in Epigram. ad P. Vinc. Guiniſium nunc à ſecretis Societatis Ieſu) *Meus eſt liber caſu Politus* : addidi *Pallade nim. præſ. tutus erat*, nam finxi Palladem Sapientię numen, quæ ſignificat, vel adumbrat Verbum diuinum Patris Sapientiam, ſapiẽtis Herois pręſidem, atq; patronam, vt Aeneæ Venerem.

DVm caput anguſta quaßabam iratus in aula,
Argumentum ingens naſcitur in capite;
Scilicet Herois ſimulacrum mente loquaci
Compono, membra & non peritura ligo.
Fortunatam iram miror, furor ira beatus
Ardenti Vati grande poema parit,
Sic vtinam furerem ſemper, furor alter Apollo
Scilicet, ira recens Muſa ſecundet opus.

In Medicum quendam Luſus.

HOſtis es, an Medicus? quid vulnera vulnere curas?
Vulnera qui infligit, iudice me hoſtis erit.

Idem argumentum.

NOuum efficis cur vulnus, vt ſanes vetus?
Medicumque dicis eſſe, mendax? hoſtis es.

Ad P. Vincentium Guiniſium tunc Præceptorem Rethorices Romæ.

DEcidua effuſo latè liquore lucerna
Inficit inuiſis plurima ſcripta notis,

Et

Et veterum non exæquanda Poemata Vatum,
E tabula in præceps quæ cecidere vaga;
At meus eſt liber caſu Politus ab omni;
Pallade nimirum præſide tutus eat.

De N.

E St planis pedibus, nō carmina Comica ſcribit,
Attamen eſt verum dicere, Plautus hic eſt.

Dicebantur Plauti antea Ploti, qui planis pedibus erant, hinc Poeta Accius, Plotus primùm, deindè Plautus eſt appellatus.

D Ludis omiſſis.

L Vx aderat citior ludis deuota petitis.
Iam cupidos Cœlo Sol agitabat equos;
Hac intèr Rector prænobilis expirauit
Vrbis, amor populi, ſed breuis, ecce dolor:
En fugiunt ludi, iam compita nulla frequentat
Perſonatus homo, ſed lacrymoſus homo.
Nimirum cineres prohibent ludicra loquentes,
Quàm lingua valuit, eſt cui lingua cinis?

Hìc non cineres, quibus Chriſtiana ſparguntur capita, vt extinguatur ardor maleſanus, qui Bacchanalibus diebus bacchâtes pænè, ac lymphatos agit plurimos, indicat Epigramma; ſed cineres extinctì rectoris, ideòque ſubdit exclamans, & interrogans.

Duo illi ſuccedentia omittens attingam illud, quo narratur nobile facinus canis matris canem filium àb inceſta Venere deterrentis; hoc mei viſum oculis corporis, alieni oculis animi ſpectandum fœlicitèr propoſui, liceat enìm de Epigrammate, quod mihi arridet, hoc aduerbio fœliciter vti.

De ignobili ſuperbo. Fictum nomen.

E St altus cubitum Batyllus vnum,
Magnus attamen ille vult videri,
Quid? magnum haud nego, frater hic Gigantum eſt.

Ad imperitum Ariſtarcum Extemporale.

V Is breue, vis longum carmen ſimul, hoc cape, conſtat
Longis, ac breuibus, carmen vtrumq; tenes.

De cane matre, & cane filio Cameratæ Gaddiæ cuſtodibus.

ARida tempeſtas famulo regnabat in orbe,
Phœbique, amoriſque æſtuoſa ſpiculis,
Dũ geminus torret mortalia pectora feruor,
Petulans per arua dumque laſciuit pecus;
Et Veneri indulgens componit in arbore nidos
Dædala volucrum turba, ſyluarum chorus,
Ac domitum gratis agmen crudele ferarum
Telis amoris ardet arcana face:
Ecce canis noſtræ cuſtos laſciuior ædis,
Amore cæcus matris amplexus petit;
Illa ſed inceſtum latratu terret, & horret,
Morſuſque caſtis dentibus minans fugat.
I, nati coniux mala vincula ſolue, Iocaſta;
Pudoris eſt magiſtra nunc tibi canis.

De Mure qui peredit particulam manuſ. Vitæ Bartholomæi Valorij Senioris, cuius Elogium extat in opere hiſt.

Proximo Luſi de mure, quem minùs miror libri voracem, & cupidum literarum, cum ingenium videatur obtinuiſſe, amoremq; literarum literatorũ ingenioſiſſimo patrono ad Orbis vtriuſque regimen euecto. Hunc præfatione numeris Elegiacis concinnata veneratus ſũ.

O Dignam lacrymis, ſimulque riſu
Rem, diriſque ſimul, facetijſque;
En mus innocuam vorat libelli
Chartam, quo ſenior viget Valorus,
Ille Signifer altus, & ſalubri
Libertate potens loquentis oris
Depictus calamo fidele; muris
Deteſter ne famem libri voracem,

An

An laudem potius famem legendi?
Nimirum cupit eſſe literatus,
Iccircò tabulas vorat legendas.

Prœfatio in Carmen de S.Pont.Vrbani VIII. recens adepto Pontificatu.

Vilia ſuſpenſi ducebant ocia nerui,
Orpheus argutum cum poſuiſſet ebur,
Et cupidum nullo mulceret carmine Cœlũ,
Et cupidos nulla voce bearet agros.
Squallebat miſer, heu, mundus mœrore tyranno,
Muta eſſet victrix cum lyra triſtitiæ.
Manabant ſalſi paſtorum è lumine fontes,
Cum flueret nullo carminis imbre Deus.
Voluebãt querulas lacrymarum flumina lymphas;
Vrgebat miſeros flebile murmur agros:
Inuitæ ſtabant montano in vertice ſyluæ,
Vox nulla, auritæ quam ſequerentur, erat:
Et cytharam, vocemque ducem ipſa armenta ciebãt
In caſſum querulis, vel gemebunda, ſonis.
At reticebat auis cantus reticente magiſtro,
Blandius ac Zephyri flamen, & aura parens.
Tunc ferus edomito Boreas ſtridebat in orbe
Iratos iaculans celſa per aſtra globos;
Et leo concordis violato fœdere pacis
Sternebat miſeros cæde recente boues:
At lupus in pecudes furiali dente minores
Explebat rabiem vilior, atque famem.
Ferrea crudeles voluebant ſæcula Parcæ,

Vrgebatque homines ferrea condicio.
Tantam orbis cladem Tyrinthius orbe ſubacto
Commiſerans Orbi gaudia reſtituit:
Orphæos ciuit neruos, atque ora reſoluit,
Ora triumphantem voce ſecuta ducem.
Nam vates animans vocales pollice neruos
Stemmata victoris nobiliora canit:
Vt puer in cunis dextra victrice chelydros
Strauerit eludens irrita monſtra Deæ;
Vtque Gigantæas maior ſuperauerit iras,
Cum valida premeret corda ſuperba manu;
Vt genitum Oceano doctum variare figuram
Tergeminam triplici vicerit arte Deum;
Atque Ixionidas nubis portenta biformes,
Et Cacum, flamma qui pereunte cadit.
Vt victor toties naſcentia fregerit Hydræ
Cornua, munitus viribus, igne ferox:
Mortis & indocilem non vna morte peremit,
Totque renaſcenti ex hoſte trophæa tulit;
Vtque cruentus equis humano ſanguine paſtis
Præbuerit crudi membra reciſa Ducis.
Vt, quem perdomuit, victor gerat arma Leonis;
Cui noua Iuno hoſtis ſcilicet arma parat.
Vt Phlegetontææ debellans monſtra paludis
Vicerit inferni lurida regna Iouis,
Celſa catenatum traheret dum victor in arua,
Qui triplici latrans Cerberus ore tonat.
Arbiter vt gemini fortunatiſsimus Orbis
Ille polos humeris rexerit impoſitos;
Stelligeroſque orbes, Solemque, Deûmque cohortes;

Dum

Dum fremeret rabie, victa nouerca metu.
Aſt ego, longè impar quamuis, Rhodopæius alter
Aſſuetus digitis increpuiſſe fides;
Dum ſuperus noſtrum Leo flammifer ore Leonem
Vrebat, miſeros hoſtis & æſtus agros;

Pro noſtro Leone Florentiæ inſigne Florẽtiam Vrbem intelligas.

Nulla ſoporatis ſociabam carmina neruis,
Addebam tacitæ carmina nulla lyræ.
Carminis ab tenuem venam ferus hauſerat æſtus,
Aeſtus non Phœbi, Solis at ille fuit.

Rectè diſtinguitur hîc Phæbi, ſcilicèt Poetarum Numinis æſtus, qui poeticam venam alit, ab æſtu Solis, qui æſtiuo tempore ſæuiens exhaurit venas, & aquarum, & carminum.

Ampliùs haud greſſu fœlici prata terebam
Florea, Caſtalio prata dicata choro;
Sed vagus ignotis Sophiæ iactabar in vndis;
Doctrina heu quanto turbine noſtra labat:

Explicatur authoris tùc philoſophiæ tyronis fluctuatio intèr ambiguam opinionum varietatem, quæ plerumque incertæ, nulliſq; demonſtrationibus firmatæ agitant ingenia dubia, & fluctuantia.

Errabamque inter Logicæ ſpineta, ferarum,
Monſtrorumque domus ſcilicet illa fuit:
Hæc regnatrici proſtrauit mente Deo par,
Qui Deus in terris ſubdita cuncta regit.
Vt necat exoriens telluris monſtra tenebras
Phœbus luciferis conſpiciendus equis;
Sic tu Chriſtiadum Sol fœliciſsimus Orbis
Exortu ſuperas quæque inimica tuo;
Vatibus atque animum præſenti numine reddis,
Et corda in vitam ſemiſepulta cies:
Exhilarata tuo ſenſerunt nomine numen;
O lauum Muſis Numen, & ingenijs.
Nempe decet famulum fœlicior Hercule mundum
Qui regit, occidua hæc carmina & ipſe regat.

De fœmina quadam.

PEnelopen ſileas, ò Græcia vana, pudore
Nam poſt ſe linquit Florida Penelopen.

Intellige probro, quo in ſenſu legitur Ouid. Epiſt. 11. *Noſtrum vulgat clamore pudorem*; Neque videatur indecora collatio impudicæ fœminæ cum Penelope, cum hæc Homero Ferrarieſi fuerit meretrix.

Antiquus ethnicus robore corporis conſpicuus loquitur.

NOn ſum pellice natus è Tonantis,
Clauam non habeo necis parentem,
Non anguem geminum manu tenella
Eliſi puer horridus ferarum
Victor, non domui truces Gigantas
Montes montibus impiè aggerantes;
Per me non cecidit ferens ſuperbum
Victori ſpolium Leo futurus
Inter ſydera ſydus æſtuoſum;
Non aper timor Arcadum reuinctus;
Non, quæ cornua parturit rebelli
Hydra fronte virens, necem perennem
Paſſa eſt, indocilis perire quondam;
Non Cacus pereunte victus igne;
Non paſtos miſerorum equos cruore
Paui ſanguine Tracij tyranni;
Non Stymphalidas alites ſagittis
Fixi; non Pharij ducem Canopi
Crudelem domui hoſpitum Charybdim;
Non taurus domitus furore præceps,
Qui Dictæa ferox premebat arua;
Non fregi æripedis potens volanti

In ſuccedente Hendecaſyllabo *Hercules puer*. Nota eſt hiſtoria, ſiuè potiùs fabula, cum videatur mihi ridicula, & impoſſibilis, quæ tradit Herculem adhùc puerum, ſed corporis robore præſtantem Theſpitij filias numero quinquaginta vnica nocte compreſſiſſe, totidemq; liberos ſuſcepiſſe Theſpiadas appellatos. Iure igitur additur *o tenuero riſum*, quia riſum excitat, & hiſtoria fabuloſa Herculis, & argumentum huius proſopopęię in iocum fictæ, quæ tamen ſeriò, & ſplendidè labores Herculeos attolit.

Curſu

Curſu cornua perbeata cerua,
Non mala Heſperidum dracone caſo
Suſtuli precioſa raptor auri;
Non greges ducis abſtuli triformis;
Non Amazonio potitus arcu
Inferni Iouis arua victor altus
Luſtraui ſtygio ſtupente cœtu;
Non, qui tergemino tonabat ore
Cuſtos Cerberus inquietus orci,
Meas pertulit impotens catenas;
Nec ſolem vetitum, polumque vidit
Me ductore ſilens micante corde.
Non ceruice tuli potente Cœlum
Athlantis vice languidi; haud peregi
Admiranda alia, Hercules tamen ſum,
Hercules puer, ò tenete riſum.

Deſcriptio Horti Allegorica.

FOns micat in medio læti pulcherrimus horti,
Qui, dum multifidus erranti gurgite ludit,
Spumea ſaxa inter fluit, inter amœna vireta,
Florenteſque vago fuſus beat agmine gemmas;
Hæ tollunt animos fœlices rore marito,
Agricola Zephiro: patrijs nutricius alis
Ille volat; Veris genitor, placidiſsimus orbis
Arbiter, aſsiduique innutrit Veris honores;
Hic roſa purpureas tollit de ceſpite pompas,
Hic & virgineis niuibus velata renident
Lilia,

Explicatio allegorica. Deſcribitur Hortus in medio ædis media in Vrbe à Polito Principe adornatæ. Aedes ſignificat principem bonum, quem Politus ornare dicitur, dum ſe principem iuſtum format. Eſt in medio Vrbis, quia princeps reſidere, ac regnare debet in medio Ciuitatis ób multa nomina, tùm quòd medium ſit honeſtior, ac tutior locus, tùm ne videatur parti deditus in alterutrā pendere, cum ob facilius opē, vireſq; ſuggerendas cunctis, vti cor in medio collocatur animantis, vt ſanguinem, caloremq; membris impertiatur, debet eſſe princeps per ædem re-

Lilia, dum violæ dulci ferrugine vernant,
Dum tenero ſurgunt prælonga papauera collo,
Chaltaque natiuo radiat ſpectabilis auro.
Pubeſcunt virides inter florentia gemmæ
Sydera, nempe hærbæ, non quas legiſſe nouerca
Priuigno gaudet lethalis, at omne venenum
Omne nocens gramen procùl exulat; hærba ſalubris
Tantùm, at multa viget: vix tot cognouit Apollo
Ipſe repertor opis medicæ, quot gramina pubent,
Plena ſalutari fælicia gramina ſucco:
Pectoris id reparat vires, at lumina clarat
Illud, cum reficit viſum, hoc eſt vtile cordi,
Hoc humeris, laterique ſimul; iuuat ora, manuſque
Illud, belligeris aliud fera vulnera ſanat;
Leniturque alio capitis dolor.
Protrahit hoc vitam, longoſque extendit in annos;
Mille iuuandi herbæ ſunt hic, & nomina mille,
Scilicet inuitæ deducunt ſtamina Parcæ,
Tertia dum ferro parcit, cupidaſque coacta eſt
Mors hærbis cohibere manus, viduata trophæis.
Surgit in arcano pubeſcens ſylua receſſu
Libera fulminibus, Soli penetrabilis vni;
Hanc timet æſtiuis torquere Canicula flammis,
Parcit & igniuomo latrare hanc Syrius ore:
Verna ibi temperies, nimio nec vincitur æſtu,
Nec rigidæ patitur viduantia frigora brumæ.
Explicat hic ramis latè ſpaciantibus vmbram
Perpetuùm frondens, magno dilecta Tonanti
Quercus, &, herculeos quæ cingit honora capillos,
Populus: ac hedera quæ nectitur vlmus amanti.

regiam ſignificatus in medio, ſcilicèt corde Ciuitatis, cum amatus òb virtutem, ac merita in omnium cordibus ſculptus amoris cælo ſpiritum ducat, minimè periturum, cor ipſe Ciuitatis.

Hortus verò in medio Aedis eſt cor principis.

Fons, qui perpetuùm irrigat, alitq; flores, herbaſque eſt vena bonorum è principe emicans: Flores ſunt virtutes, herbæ verò artes, quibus pollere debet princeps, quivti. Vt omnes hærbæ ſalubres hìc eſſe dicuntur remotis pernicioſis, quia nimirum princeps tãtùm ſalubres exercere debet artes Tyrannorum iniquitatem, atque ſæuitiam exoſus, qui malis artibus malè partum imperium tueri conantur, irritò ſæpe conatu, dum bonos, atq; præſtantes Ciues veneno, dapibuſq; feralibus occidunt. Scilicèt herbarum illud venenum occiduis Ciuibus propinatum in Tyranni exitium ſpumat huius cruorem inficere tentans.

Pro Roſa intelligatur Charitas, quæ dicitur explicare *pompas purpureas* eo quod ſit regina virtutum, vel ſumatur Theologica, vel ciuilis, quæ patriam, parentes, filios, regnum complectitur.

Lilia virgineis niuibus velata ſignificant candorem niualem puræ mentis, & corporis honeſti.

Prælonga Papauera deſignat lõgam animi quietem, quę dulcẽ ad ſoporẽ inuitat à ſimilitudine aliqua

qua

In

qua proprietatis papaueri ſoporiferi.

Agricola Zephyro, hic eſt Spiritus diuinus, qui principis virtutes, bonaſq; artes nutrit, ac protegit *patrijs alis*, ſcilicèt amore, & prouidentia paterna, quibus Deus pater principem iuſtum, veluti filium complectitur; hinc in ſacris monumentis, *Sub vmbra alarum tuarum protege nos*.

Dicitur veris genitor, quia præcipuè ſator, & ſeruator veris, nimirum temporis floridi, ac beati, eſt Spiritus diuinus *Orbis arbiter placidiſsimus, aſsiduique innutrit veris honores*, quippè qui alit, ſeruatq; perpetuum ver virtutum, bonarumq; artium in principe optimo continentèr vernantium. Sylua pubeſcens perpetuùm frondens in arcano receſſu ſurgit vmbroſa, hac deſignatur prudẽtia architectonica, quæ in principe perpetua debet virere, & multiplex, quia diuiditur in multa, variaq; conſilia; eſt vmbroſa, latetq; in penetrale cordis, quia non debet à plebeis, imperitis, hoſtibus penetrari, & horrorem quendam, ac reuerentiam apud populum ſibi conciliat ipſa obſcuritate: Non omnibus euulganda ſunt arcana.

Dicitur *paterè Sole* duplici allegoria, ſi enim intelligatur ſol pro Deo O.M. ſignificabitur præuiam eſſe prudentiæ diuinam lucem, quæ dirigat, & illuſtret conſilia, & operationes principis, vt enim ſol viſibilis, oculus eſt Mundi huius, ità Sol inuiſibilis, eſt oculus Mundi melioris, videlicet optimi principis, & ſicut oculus corporis dux, ſic Deus prudentiæ famulanti dux, à quo debet omne conſilium emanare, in quem refundi.

Poteſt alitèr intelligi Sol pro amore honeſti, & boni publici non longè diuerſo ſenſu.

In Laudem Gabrielis Chiabreræ Poetæ. clariſſimi.

VT blanda ridet neſcia flebilis
Fati Poeſis, prodiga luminis,
Proh qualis auguſto refulget
Irradiata genas nitore!
Proh digna regnis, ac diademate
Stellante gemmis verſicoloribus
Virago, docti nata patris,
Præſidis Aonidum cohortis!
In fronte regnum gratia collocat,
Vincunt ocelli ſydereas faces,
Et labra florem purpurantem
Numinis Idalij cruore.
Floreſcit oſtro blanda plicabili
Ceruix comarum, textile quam bene
Diſtinguit aurum, quod catenas
Nectit amãtibus inuidẽdas.

Poſt deſcriptam poeticè Poeſim ſcribuntur hæc verba *Recenti tempora Pindaro*.

Chiabreram non temerè à me fuiſſe recentem Pindarum appellatũ exiſtimabit quiſquis legerit (hìc omittenda ſunt alia Poemata) Cantiones non paucę Chiarebrę, qui Pindarũ ſuper auras aura ſpiritus inſuperabilis euectũ ſectatur alati carminis altitudine, maieſtate ſententiarum, digreſſionum vbertate. Inter illas excellere mihi videntur geminæ Aſtorgium Baleoniũ, & Latinum Vrſinum, nobile par bellatorum lacrymantes, & quatuor, quib⁹ totidem Heroes Io. Iacobus Triuultius, Alphonſus I. Eſtenſis, Ioannes Medices, Franciſcus M. Roboreus celebrantur.

Tamèn adeò ſublimis Poeta virtutibus cognata vitia non euitauit, ſcilicèt ſtyli aliquandò elatioris tumorem; frequentiſſimã innouo-

inuocationem, & appellationem Phœbi, Muſarum, lyrę, aut cytharę, quę vocabula plurimis in cantionibus vſurpat ad ſatietatem legentis.

Nimis progreditur ingrediendo Chiabrera, qui aliquandò caput reliquo corpore longius cōponit, ac minùs agit, de quibus agit, nimius in priſcis Heroibus, & Fabulis. Teſtes nunc appello Cātiones de Franciſco Gonzaga Mantuæ Marchione, deque Ducibus Henrico Dandalo Venetiarū, & Vrbini Roboreo suprà laudato. Hic cum nepote Franciſco II. Duce literatorum, ac literarum patrono glorioſiſſimo, duobuſq; Pontif. MM. Iul. II. & Sixto IV. veterem patriam Sauonam (hæc *clara Regni terra Liguſtici* iure appellatur in Ode) illuſtrauit Chriſtophoro Columbo admirabili Heroe præcellentem, quem extulit Elogio ampliſſimo Iouius, & Chiabrera ſublimi cantiuncula.

Intexta gemmis, ebria murice,
Ludentis auræ flamine molliter
Pulſata ludit virginales
Palla modò fluitās per artus;
Flores amœni germina temporis
Innectit ardens dextera lilijs
Roſaſque, narciſſoſq; miſcens,
Floriferas opifex corollas
Edocta pridem texere, ſcilicet
Vt læta vernis ſyderibus comas
Depingat augustæ nitorem
Frontis innocciduum coronans.
Fallor; recenti tempora Pindaro,
Quem clara regni terra Liguſtici
In lucis auras fudit altrix,
Impediet merita corona:
Iò triumphe, ò dicite candida
Vatum caterua, & flebilibus modis
In æquor Eoum fugatis
Inſolitum canite ò triumphum:
Longè at profani, ſacrilega Deûm
Qui voce carpunt, quique nocentibus
Modis iuuentæ non pudicæ
Ingeminant cyprium calorem.
Adeſte Muſæ, virginea ò cohors,
Roriſque puri fundite gurgitem,
Veſtrique alumni fronde ſacra
Emeritum decorate culmen:
Ac tu canori verticis arbiter
Huc verte præſens ambroſium caput,

Fe-

Feſtamque veſtem ſume crines
Daphnide virginea reuinctus:
Hùc fer canentem nobilius lyram,
Plectrumque eburnum pulcher amabili
Fulgore præſtans, & leporum
Agmina duc generoſa tecum:
Qualis Gigantas cum domuit feros
Inuicta ſummi filia Numinis,
Armata telo præferoci
Anguiferos populauit artus,
Victaque pollens Gorgone montium
In ora vertit ſaxea montibus
Pares Gigantas fulminatis,
Pectore ſe valido ferentes;
Victoriali carmine Pallada
Neruos loquentes celſius increpans,
Et laudis ornaſti corona
Virgineos recinens triumphos;
Sic ò triumphum Vatis amabilem
Plaudentis agros tolle per ætheris,
Ac dexter ingenti triumphum
Voce canas, & iò triumphe:
Iam cerne fama non pereuntibus
Euectus alis tollitur arduùm,
Terras iacentes ac peroſus
Sydereos repetit penates.
Viden? biſulco panditur æthere
Ignota priſcis ſemita Vatibus,
Candore præfulgens niuali,
Atque nouis decorata gemmis.

De cane luſitante folle ventoſo Florentiæ Anno 1626. in platæa S. Crucis.

CErne, theatrali canis ambitioſus in orbe,
Tympana dum reboant, ludicra bella gerit.
Aemulus atque viris generoſi pectoris auſu
Ventoſo ludit folle decoris amans;
Inſequitur follem pernicior alite, dextram
Qui prædatricem non habet, ore capit,
Se miſcet pugnæ, pubemque imitatur anhelam,
Si currit, currit, ſi manet illa, manet.
Ingenium docilis miror canis; hunc ne creauit
Natura in ludos ingenioſa Ducis?

De cane luſitante luſi, ſed ludentem dicere verum Quis vetat?

De Ludouico XIII. verè Chriſtianiſsimo Galliarum, ac Nauarriæ Rege ab Equite Marinio huius ſæculi Principe Poeta celebrato.

At feriò ſcripſi de Ludouico XIII. ſcriptorum calamis digniſſimo.

ERgo ne inornatum patiar te carmine noſtro,
Marte ſatus Muſas qui, Ludouice, foues?
Non id maieſtas patitur tua, non tua virtus
Fuſa per Eoas, occiduaſque plagas;
Vtraque nempè volat pennis euecta canoris,
Ex alis fama quas rapit altus honor.

Franciſco Rondinellio.

Epiſtola ſuccedit exoſa ſilentium amici.

ERgo ne te cepit male nata obliuio noſtri,
Vis animæ, vitæ vita, decuſque mea?

Ergo

Ergo ne perpetuùm taciturnas ducere luces
Te iuuat, ò noſtri non memor, alter ego?
Quando erit, vt carum ſitienti lumine nomen;
Quæque valent hoſtes flectere, verba bibam?
Rumpere iàm tempus, minùs æqua ſilentia rumpat
Index fraternæ littera amicitiæ.
Eſt cui lingua triplex, qui voce, & corde, manuque
Eloquitur, verbis gaudet honeſtus Amor,
Verbaque ſi deſint, hic ſigna loquacia dextræ,
Nutrimenta ſui candida nempè cupit;
Scilicet ille loquax, atque artes natus ad omnes
Eloquio ſocios nobiliore beat;
Teſtis, ab exortu qui caſſus voce Nerettus
Verboſa valuit fingere quæque manu;
Complexus digitis orbem vocalibus altus
Expreſſit rerum tot ſimulacra faber.
Exprimo & ipſe tui ſimulacrum mente loquaci,
Idque memor ſemper lingua ſecunda refert,
Cynthia ſeu famulo, ſeu Phœbus in æthere regnet;
Franciſci nomen nocte, dieque ſonat.
Ipſi te muri, tectumque, librique ſalutant,
Per me tu volitas docta per ora virûm.
Conuiua & Medico, dum Bacchi munere fundor;
Opto tibi niueos ore bibente dies:
Hæc amor edocuit cordis regnator, adicti
Fœderis immemorem ſcribere iuſſit amor:
Nil magis inſenſum, quàm mutũ pectus, amori eſt,
Si me candidè amas, ſcribe loquente manu.

De fure, qui aureis catenis raptis velociſſimè fugit.

Amicum, qui eſt aureus cordis fur, inſequitur fur aureæ catenæ, de quo luditur duplici ſenſu verbi *euolauit*.

VIden? euolat euolans catenas
Aureas vafer hic manu rapaci:
O ſaxit Deus, his miſer ligetur
(Fiant ferrea vincula hæ) catenis,
Vt, qui nunc duplici modo euolauit,
Poßit amplius euolare nullo.

De miſero laſciui amantis obitu ſemifictum argumentum.

PRedo pudicitiæ cupido dum lumine ſorbet
Pupam ſub viridi frondis honore latens,
Ac teneras vellit digitis errantibus hærbas,
Hunc mala lethiferis inficit hærba comis,
Atque venenato venas complexa liquore
Non expectatam fert truculenta necem:
Virginei floris vindex eſt, virus, amantes,
Mel dum vos miſeri cernitis, heu bibitis.

In Obitum Marini Poetæ præclariſſimi. Sylua:

De Marino extincto effuſa eſt lacrymoſa Sylua, quæ poteſt appellari Threnus, vel Nelinus, ſiuè Elinos, ſi conſulamus Gyraldum de poet. hiſt. Dial 1.

Inclyta Parthenope. Huius

ITe, ite flebiles
Sine lege verſus:
Scilicet exlex dolor inſanus
Omnia legum vincula rupit,
Cum Parca vitæ ſtamina ruperit

Vatis

Vatis amabilis,
Vatis heu lacrymabilis,
Flebili heu Muſis cecidit Marinus
Funere maximus;
Ille ille flos leporum,
Ille ille flos decorum,
Ager ille gloriarum,
Illud grande Gratiarum,
Quod iniqua nimis
Mors exhauſit ſitibunda mare.
Ite, ite flebiles
Sine lege verſus:
Dextera lacrymas ede loquentes,
Oculi tacitos fundite verſus,
Eheu, eheu, eheu, eheu,
Velle crines, ſcinde veſtes,
O prænobilis arbitra regni,
Inclyta Parthenope,
Viuax Heſperiæ parentis aſtrum,
Fulgens orbis ocelle blandientis,
Fax Vrbium Sororum,
Viuo fælix, rapto infælix
Ipſa Marino.
Magis infælix, quò mage fælix,
Effunde heu totas lacrymis habenas,
Scilicet illud
Mare gratiarum
Mare lacrymarum
Pariet, vndas,
O Sebethe, gementi

ſus laudes præcipuas attigi Oratorio Elogio Ferr. Caraphæ, atque Monoſtico hiſtorico inter Vrbes Italiæ Illuſtres, cui conſentit Epiſc. Campanus lib. 5. hiſt. Brachij, vbi hæc habet: *Nec Ciuitas eſt toto terrarum orbe: quæ tantam hoc tempore nobilitatis, & magnificentiæ habeat opinionem, &c.*

Syn:eri vatis Fuit hic Iacobus Sanazar. Equeſtris, ſiuè Militaris Ord. Neapolitani Poeta excellens, & illuſtris, quem elegantiſſimo celebrauit Elogio Iouius: celebrauit, & cenſor ſeuerus æquè, ac ingenioſus I. C. Scaliger cap. 1. lib. 6. poetices his verbis: *Etenim ſi vnum modò Virgilium excipias (hic enim non ſolum humana ſuperauit ingenia, verũ etiam ſeſe quaſi parem extulit naturæ) Palingenium, Aonium, Politianũ, Cerratum, Vidam, Pontanũ, Sanazer. Fracaſtor. habes, quos cum cuius veterum cõpares: multis, ſed non ignobilibus anteponas.*

Hunc tamen, ſicut alios ſupra laudatos Poetas, in multis damnat, cuius iudicium, ſiuè cenſuram ferè confirmo; excipias tamen caſtigationem, ac mutationem verſuum, *Excubat in ſomnis, &c.* licèt demi fortè poſſet *Horrendum ſtimulante fame ſub nocte profunda*, vel excelſus verſus, dum fabuloſè de Cerbero agit more Poetarum, quem ego omiſiſſem, vti alias fabulas Ethnicorũ, quas intemperanter adhibet in ſacro Poematio, ſanè præcellenti parùm memor decori, ac veriſi.

Fle- mi-

milis: In hæ peccat dum, vel ignorata, vel potiùs neglecta breuitate, quæ ſumma ſummæ Maieſtati conuenit, Regem ſupremum Orbis alloquentem refert lib. 1. *Eſt Vrbes phænicum intèr, lateque fluentem Iordanem, regio noſtris ſat cognita ſacris, Iudæam appellant, armiſque, & lege potentem, &c.* Nã Gabrieli erat cognita Iudæa Deo dilecta vnicè, diuiniſque cumulata beneficijs, quę minimè latebant Mentem adeò ſublimem, atq; perfectam, ideòque ſuperuacaneus videtur verſus. *Nunc animum hùc aduerte, atque hæc ſub pectore ſerua,* & etiam *Nubiuagos molire per aera greſſus.*

Incidit forſitan in eundem ſcopulum longitudinis luxuriantis Eloquij, dum idem rerum omnium pater Verbi naſcẽtis Pręſepe deſcribit mentibus Beatis (velut hæ rudes, ignarę q; non perfectę, ac maximę intellectionis eſſent) quibus indicare illud ſufficiebat.

„ *Ac primum duris parui ſub cautibus antri*
„ *Gramineos inſtra te thoros, luſtrate beatam*
„ *Pauperibus ſedem calamis, cunctiq; recentes*
„ *Summiſſi cunas accedite.*

Præteritis, quæ carpit Scaliger in limatiſſimo poemate, attingam quædam in alijs carminibus mihi non probata, non vt detraham poetæ adeò excellenti, atq; pręclaro, ſed vt euitem notam, quę mihi ab aliquo inuri facilè poſſet, eò quod Marinũ, cui plurima obijciuntur (non

Flebiles miniſtra;
Tuque, ò Synceri carmine Vatis
Inclyta Mergilline,
Volue lacrymantes aquas,
Syncerum illacryma recentem,
Actius alter eſt Marinus;
Tuque Nympharum docilis caterua,
Quæ natales colitis fontes
Parthenopæi regni,
Quæque montes, quæque riuos,
Quæque Syluas, quæque prata
Syderibus redimita Vernis,
Ite in lacrymas, ite perennes,
Fundite ſalſos, fundite riuos,
Eheu, eheu, eheu, eheu
Victus iniqui turbine lethi
(Flebile fatum) cecidit veſtri
Flos ille campi,
Decor ille montium,
Gloria nemorum,
Fontium voluptas,
Fluminum venuſtas,
Iris amenæ gratior oræ;
Spargite frondes, ſpargite flores,
Fundite lymphas, fundite rores
Super auritum Vatis tumulum,
Veſter vt vireſcat flos,
Vt veſtra lux refulgeat,
Quam tenebrarum lurida mater
Extinxit, veſtri ah luminis inuida,

Inuida

Inuida gloriæ mors.
Ite, ite flebiles
Sine lege verſus;
Ite perennes
Sine lege luctus.
Gratia crines ſciſſa decoros
Emerito patrem funere proſequere;
At ſine mundo;
Mors ornatum deſpicit omnem,
Non decet mortem niſi mortis vmbra
Nullis picta nitoribus;
Nullis fuſa coloribus.
Ite, ite flebiles
Sine lege verſus,
Ite perennes
Sine lege luctus;
Oculi mutos voluite verſus,
Scribe loquaces dextera luctus,
Eheu, eheu, eheu, eheu.

De ſupra ſcripta Sylua.

Q*Væ nat per mare grande lacrymarum*
Deflens funera maximi Marini
Quouis iudice lacrymoſa ſylua eſt;
Quæ nat per mare dulce gratiarum,
Quod in pectore claruit Marini,
Quouis iudice gratioſa ſylua eſt.

(non pauca huic meritò poſſunt obijci, vt alibi ſignificaui, at meà hic tantum ſententia indicetur, In Italorum Poetarũ nemine plura laudanda, pluraq; damnanda ſimùl offendes) ſimilem, imò eundẽ cũ Sanazario fecerim poeta multorum opinione limatiſſimo, atq; perfecto ſcribens. *Actius alter eſt Marinus.* Sanazarius igitur (vt omittam Epigrammata in Alexandrũ, & Adrianum 6. & in Leonem Põtifices Maximos, quæ pietati, ac Religioni Catholicæ conſulens poterat omittere, cum hiſtoricè non ſcriberet) in lyricis carminib⁹ habet nęuos, & maculas quaſdam.

Primus verſus Hymni ad D. Nazarium.

Nazari heu quis me tibi ad hanc ſupremi, & ſequentes, *Debet, & hac lux, Dum ſuus hac ſors*, pulchritudinẽ huius Hymni cętcrà elegantis, & nobilis inficiũt.

In Hymno *Audiat ſurgẽs pariter, cadenſq; Sol tuas laudes, &c.* audies verſus aliquot cadentes, vileſque tã ſublimi vate indignos.

Formoſa Ode ad Mergellinam Villam deformẽ verſum non amat, *Nam ſimul te, te repeto, tuaſq;* vbi non ſine riſu explodas te, te, to, tu cõiũctas ſyllabas.

Nobilis Hymnus ad D. Nazarium.

Diue, cui vaſti metuẽda, &c. reſpuit hanc Strophem

„ *Nos tibi hac grata ſcopulorum in vmbra.*
„ *Ritè paruus ædiculam columnis*
„ *Ponimus, nos perpetuo ſacramus.*

Primum verſum perficere s, ſi dempto monoſyllabo *Nos* præponeres *hac tibi,&c.* alterum ſic emendarem, licèt mihi parum arrideat hæc emendatio, *Paruulam puro ſabricamus ædem Marmore, ac fontis tibi ſacra plandas, Vnda ſuſurro*, vel *Murmure lympha*.

In Hendecaſyllabo àd Ninam *Sexcentos Nina,&c.* ſanè candido,& eleganti expetens delicias Veneris nimis procaci elocutione laſciuit inſtar Catulli, quem improbè petulantem imitatur fælicitèr infælix. Huius tamen Epigrammata ferè omnia culta ſimul, & arguta præconio celebrarem non vulgari, quod Eclogæ piſcatoriæ (harum inuentor ipſe Sanazarius) & Elegiæ complures promerentur.

De Thaide flumine obruta.

ORbis prodigium infælix, & Scylla pudoris
Fluminis vndantes perfida findit aquas.
Numinis hanc vindex flumen premit, impia cuius.
Mens ruit ignitas ad Phlegetontis aquas.
O lepidum fatum, petit illa è flumine flumen,
In quam coniurant ignis, & vnda ſimul.

De eadem.

DVm nat flumineas meretrix infauſta per vndas,
Arcana ſcelerum mole grauata perit.
Obruit hanc fluuius, quã torquet in æquora, tantum
Scilicet indignans ſuſtinuiſſe nefas.

De Cæſare milite muliebri, & gloriabundo Fictum argumentum.

VAne quid illuſtri tu nomine Cæſaris alti
Turges, quid tumidus Cæſaris acta canis?
Tu qui fœmineo mollitus pectora luxu

Im-

Imbelles indo nectis honore manus,
Sanguine quas hoſtili, & honeſto puluere belli
Aſperſiſſe decet, Caeſaris umbra leuis,
Caeſariemque ſuper liquidos diffundis odores?
Non es tu Caeſar, Caeſariatus at es.

De Carolo Strozza, Ioanne de Garbo, Michaeleangelo Bonarota, Petroantonio Guadagnio, & Franciſco Segalonio Florentinarũm antiquitatum indagatoribus ſolertiſſimis, ac peritiſſimis.

PRiſci temporis agmen ò peritum,
Facta quod patriae vetuſtiora,
Stirpium ſeriemque, origineſque
Rimaris, memorique mente ſeruas,
Qua te laude feram? tuum modeſtus
Breui carmine praedicabo nomen;
Dignum viuere ſcilicet tot annos,
Quot in mente geris, mihi videris.

Ad Sereniſſimum Principem Ioanaem Carolum Medicen.

O Qui dulce bibis de lumine lumen auito,
Fax noua ſceptriferae gentis, & vrbis amor,
Cuius in auguſto regnat clementia vultu,
Et grauis ambroſio purpurat ore decor;
Quem Mars laurigeris cupit illuſtrare triumphis,

Hoc Epigrãma de Principe Io. Carolo in Sonectum vertit Etruſcus Poeta miræ facilitatis, ac venę Bonauita Capezzalius Doctor.

Pallas & emerita nectere fronde parat.
Excipias hylari Vatis munuſcula fronte,
Non refugit magnus munera parua Deus.

Parafraſi del Sig. Dottore Bonauitta Capezzali.

OH Tu, che dolce attrai chiaro ſplẽdore
Dallo ſplendor de gli Aui, ch raggio altero
Del Sol, c'hà ſopra l'Arno illuſtre impero,
Delizia ſe della Città del Fiore.
Auguſto regna nel tuo volto Amore,
E ſe graue è'l parlar, non è ſeuero
Forma alla chioma tua lo Dio guerriero
De' più be' lauri vn ſempiterno onore:
E la Dea del Saper prepara intanto
Quella di verde Allor fronda, che merta
Del tuo ſaggio valor ſublime il vanto.
Il magnanimo ſguardo or ſi conuerta
A gradir di Parnaſo vmile il canto,
Che no ſdegna il gran Dio picciola offerta

De Vere redeunte Chorus Nympharum.

Hic àb Alexãdro Adimario nobili poeta ob tot poematia edenda, & edita, nupèr Etruſca verſione nobilitatus, non explicationem, at ſaltationem Nympharum, & cãtum ſuauiſſimum videtur expoſcere, ſiquidem opus amœniorum Muſarũ muſicum concentum amat, vtinam antiqui Muſici viuerẽt ad hunc, & ad Chorum Deiparæ Virgini ſacrum verè muſicis modis efferendum.

ITe Sorores, depicta micant
Vbi contento ſydere prata,
Vbi naſcentis florida Veris
Agmina rident, gramina pubent,
Munera vernant, lumina fulgent;
Ite Sorores;

Ite,

Ite, maligni temporis horror
Zephyri blando flamine victus
Sua terga dedit dein rediturus,
Montibus altis cecidere niues,
Veſtis colles herboſa tegit;
Ite Sorores.
Flumina pigro reſoluta gelu,
Duris tandem libera vinclis
Facili ducunt agmine lymphas,
Gurgitis almi vitreas Nymphas,
Quæ cognatas candore niues
Scilicet æquo iudice vincunt;
Ite Sorores.
Sylua comanti rediuiua viret
Nexa corona, licet inuito
Borea, flatu qui bellanti
Crinale decus populatus erat
Rigidus nemoris prædo comantis,
Cui modò Zephyrus reddit honorē;
Ite Sorores.
Ecce canentum turba volucrum
Nato geſtit garrula Vere,
Nato ludit blandula Vere,
Meliciſque modis muſica pubes
Flamina mulcet, ſydera lambit,
Ite Sorores.
Ecce virenti ludit in agro
Petulans hædus, nubilis agna,
Agmen equorum, ſyluæque greges,
Vrit amanti ſcilicet igne

Cor-

Corda ferarum, corda virorum
Amor arcanus, regnatque Venus,
Ite Sorores.

Parafraſi del Sig. Aleſſadro Adimari.

ITE ſorelle,
Oue dipinto
Di cento ſtelle
Ride, e fiãmeggia in mille forme il prato:
Oue in floride ſchiere il ſuol diſtinto
Ride naſcente à Primauera allato:
Spuntan l'erbette, e nel bel frutto amato
Spargon fiammelle.
Ite ſorelle.
Ite, ch'a lunge
L'Inuerno è fuore,
Che mentre giunge
Zeffiro dolce, e co'ſuoi fiati il prende
Fugge, per tornar poi, l'algente orrore,
E dal monte ſouran la neue ſcende,
Veſteſi il colle, e nobil manto ſtende
D'erbe nouelle.
Ite ſorelle.
Diſciolto il fiume
Dal pigro gelo
Correr preſume
Rotte l'aſpre catene, egual col vento,
Perche dal ſen natìo col bianco velo
Traggon le Ninfe omai l'onde d'argento,
Che

Che delle neui intatte hanno contento
D'eſſer più belle
Ite ſorelle.
Viua verdeggia
Selua chiomata,
E'l crin le ondeggia
Sotto ghirlande di ſmeraldi inteſte,
Ancor che Borea la ſua chioma ornata
Spogliaſſi già con l'orride tempeſte,
Ladro del crin, che tinſe alle foreſte
Zeffiro Apelle
Ite ſorelle.
Già ſparge i canti
Turba loquace,
D'augei volanti,
Ch'alla nuoua Stagion riporta onore,
Ch'alla nuoua Stagion nunzia è di pace:
E con Inni di mel muſico ardore
Molce dell'onde il gelido rigore,
Bacia le ſtelle
Ite ſorelle.
Ecco più viui
Del campo altero
Scherzan laſciui
La nubil Agna, e'l marital capretto
E'l gregge delle ſelue, e'l bel Deſtriero;
Per ch'arde aſcoſo Amor col ſuo diletto
Dell'huomo il ſenno, e delle fere il petto;
Di Paſia ancelle
Ite ſorelle.

Deſcriptio Euryali Virgiliani.

HVic tenera florens vernat lanugine vultus,
Perque humeros errant molles ſine lege capilli,
Aureus hos fulgor pingit; quæ ſydera vincunt,
Irradiant in fronte faces, & labra renident
Murice cognato; dentes, collumque pruinis.
Illius in vultu ſedem poſuere lepores,
Et Charitum iurata cohors, & Copia fandi
Aurea, mellito quæ flumine plurima currit.

Deſcriptio tempeſtatis.

CVm mare, cum ventis, cum fluctibus, atque procellis,
Cumque poli certat nauita ſyderibus.
Deſuper horribili ſordet caligine cælum,
Atque irata Iouis regia celſa tonat:
Impius at fluctus iaculatur in aſtra rebelles
Pontus, & ex imo gurgite ſæuit aquis.
Terrificant Hyades, & crebra tonitrua mentem,
Fulgura, & in miſeram fulmina torta necem.
Aſpera luctantes committunt prælia venti,
Secum bella gerunt, bella gerunt ratibus.
Iàm dubius pugnæ, dubius iàm nauita vitæ
Fluctuat æquoreis fluctibus ipſe magis.
Quid faciat, quibus armis ſe tueatur ab hoſte
Multiplici, certet queis miſer auxilijs?
Nempe Notis æquor fauet auxiliaribus vndis,

Fert

Fert ſocias Zephyro flamma trilinguis opes.
Nùm ventos ſibi non fidos ſibi fœdere iungat?
Fratribus ah non eſt, hoſti erit ergo fides?

Prò Nauigatione Franc. Cardinalis Barb. Vrbani VIII. à latere legati ad Reges Galliarum, & Hyſpaniarum pacificandos Votum.

EXit alite nauis alma fauſto,
Quæ trans Heſperiæ parentis oras
Ducit Heſperiæ in ſinus remotæ,
Galliæ propioris inque portus
Regem purpurei iubar Senatus,
Orbis propitium precantis aſtrum,
Florem floriferæ vrbis emicantem.
Illam tergemini ſecunda mundi
Rectrix Aura leui beet volatu,
Dio flamine amata vela complens,
Nec non Aligerûm vagæ phalanges
Impellant per amica regna ponti,
Hunc non biſtonio rigore pennas
Armatus Boreas, graui nec Auſter
Fœtus turbine miſceat procellis;
Pontus rideat ò tacente Cauro,
Et quocunque maris quieta turbat
Arua flamine fluctuum parente,
Vnus arbiter æquoris beati
Modò ſit Zephyrus, tamen ſupernæ
Auræ ſubditus huic curulis alas

Hoc eſt Propempticon quo Franc. Card. Barber. *Purpurei iubar Senatus, &c.* Vrb. à Latere Legatum ad Reges pacificandos optimis votis proſequutus fui.

Tergemini mundi, Duo verba diuerſas Allegorias continent, quibus dupliciter ſignificaui hominem Platonicè ſumptum.

Primo modo hominem incorporeũ, ſcilicèt animam, quæ Tergeminus Mundus appellari poteſt, ſi conſulamus Magnum Ficinum, qui Eneadis 6. c.8. lib.9. in Plotinum hęc habet.

In Anima verò vltrà centrum intellige vnitatẽ ſuã, *ſuum ſunt tres orbes Intellectus, Ratio, Imaginatio. Centrum quidem ſemper copulatum eſt cum Vniuerſi Centro* (intelligas cum Deo, qui eſt tanquam indiuiduum, & immobile Centrũ Vniuerſi) *Intellectualis Orbis perpetuò reuoluitur circa idẽ; Orbis autẽ rationalis, atq; imaginalis aliquando circa Centrum ſuum, atque Diuinum voluitur, aliquandò quaſi frangitur, & per obliquum declinat ad alia. Intereà dum ſimilem brutis vitam* agi-

 Præ-

Præbeat, quibus illa marmor æquum
Peruolet ſupera cohorte ſepta.
Audior: patet en biſulcus æther,
Manat obſequioſa turba Cælo;
Ac læuùm intonat axis imperator,
Orbem circuit orbe diſcolori
Iris, ſanguineo haud rubens nitore,
Quo notat miſeri cruoris imbres
Minans funera Regibus cometes;
Luce ſed radians benigniori;
Signat ſcilicet Iris alma pacem,
Quam Regum feret arbiter potentum,
Pacis arbiter vnus, atque belli.

agimus ratione ad Deum non conuerſi, intellectu ſaltèm clam reuoluimur circà Deum.

Altero modo ſignificatus eſt homo vniuerſus, qui ex ſententia Platonicorum conſtat ex Mente, Corpore, & Spiritu quodam, qui eſt Medium, & vinculũ corporis, & mentis, vti teſtatur idem Ficinus, ex cuius operibus ſanè doctiſſimis, & eloquẽtibus non pauca in libros de occulta Philoſophia tranſtulit H.C. Agrippa, qui vanitate, ac ſuperſtitione intoleranda omnigenam infecit eruditionẽ viroſa pocula malè ſano intellectui propinant. Sed hunc execrati nominis ſcriptorem ſuo Cacodæmoni torquendum reijciamus, & de Ficino verè philoſopho, atque Theologo quædam attingamus àb Iouio diſertiſſimo, celebrique Scriptore imprudentèr omiſſa, dum in Elogio Ficini aliena quædam, & minimè neceſſaria tradit, maximèque verba hæc ſuprema Regi Galliarum indecora, vel iniurioſa.

Et cum eſſet in Alpibus Ludouicus Rex Galliarum armatus irrumpens, vt ſingulas illuſtres domos, & àd vnum ferè omnes Italiæ principatus euerteret.

Omittit hos ingenij præcipuos liberos, nimirùm libros, quos Marſilius Marte ſuo ſcriptos edidit, octo ſuprà decem De Immortalitate animorum, immortale opus, atq; diuinum. De Religione Chriſtiana, de Sole, de Lumine, de Voluptate. Conciones ſacras, Epidemiarũ Antidotum.

Epiſtolarum libros 12. ditiſſima omnigenæ ſcientiæ, ac eruditionis ſupellectile refertos, in quibus Apologi nonnulli venuſtiſſimi, & eruditi.

Apologias, Orationes varias.

Phiſiognomiam, aliaque Opuſcula docta.

Hæc omnia longè maiorem (ni fallor) laudem promerentur, quàm verſiones Græcorum àb Iouio celebratæ: in his enìm Ficinus interpres vtitur ingenio alieno, in illis ſuo; vertere aliena famulantis eſt, formare ſua videtur architectantis, aùt creantis ingenij.

Omitto argumenta, & Commentaria in diuinos Platonem; & Dionyſium Areopagitam (hunc enim diuinum appellat Picus in maximi libelli de Ente, & vno cap. 5. & nomen, & opera Dionyſij diuina videntur) in D. Pauli gentium Doctoris Epiſtolas; in Mercurij ter maximi Pymandrum, & Aſclepium: in 54. libros Plotini, opus, quod appellare licet, vel argumentum doctiſſimum, vel maximi ſucci, ac roboris compendium, quod vniuerſam tàm ſublimis, & acuti philoſophi philoſophiam complectitur.

Prætereo Porphyrium, qui proptèr excellentiam philoſophus appellatur intèr platonicos; Proclum, Athenagoram, Alcinoum, Xenocratem, & Speuſippum, quos è Greco tranſtulit. Tranſtulit, & adoleſcens àd verbum Argonautica; & Hymnos Orphei antiquum Cytharæ ſonum, cantumque luci reſtituens, & Homeri, & Proculi, Theologiamq; Heſiodi. Commentariolos in Lucretium adhùc puer compoſuit, quos poſteà (vti Plato Tragœdias, Elegiaſque) Vulcano dedit, vt ipſe teſtatur Epiſt. lib 11. cuius Lemma.

Opiniones non temerè diuulgandæ, item Orphei carmina, M. Ficinus Florent. Martino Vranio vnico. S.D.

PRoſopopæia Maſottij Rodulphi Patritij Florentini, de quo duas Odas compoſuit Bartholomæus del Bene Poeta, & Patritius Florentinus, quas Iacobo Pittio Senatori inſcripſit: in altera de tranquillitate animi, vitaque ruſtica, ſed nobili Maſottij agit, celebratque Hiſtoriam Florentinam Iacobi; in altera deſcribit tenue conuiuium Maſottij, de quo etiam in Epiſtola ad Iacobum fusè ſcribit.

Elegia.

IAm mea Flora vale, patrijque valete penates,
Me virides ſyluæ, me ciet almus ager:
Rura colam poſthàc; meliori fuſa metallo
Rure dies nobis, candidiorque fluit.
Sunt ibi tranquillæ fœlicia commoda vitæ,
Curarum domitrix regnat amica quies:
Et pax rorantes agitans fœcunda quadrigas
Innumeras cornu diuite fundit opes.
Hæc florum ſpargit nimbos, hæc nectaris imbres,
Dum placido fluuius gurgite lambit agros;
Muſica dum volucrum pubes frondentia ſyluæ
Tecta ſuper liquidis irrigat aſtra modis;
Et vitrei fontes grato per amata ſuſurro
Saxa cadunt, volucri dum fugit vnda pede:
O ego quàm cuperem vitreis luſiſſe ſub vndis,
Impatienſque æſtus occuluiſſe caput?
Quàm cuperem hamata piſcator arundine captos

Natorum caro cum grege, cumque patre,
Candida cui coniux epulas apponit inemptas,
Vinaque ſecuris largiùs hauſta cadis.
Vt liquor in vitreo ſpumat gratiſsimus orbe?
Auro non emptus, aureus ille adeò:
Auro alius, gemmaque bibat: Virus latet auro,
Fertilis in domini perfida gemma necem.
Gemmatas alius veſtes, & murice pictas
Iactet, & arcanas ſemper egenus opes,
Iuratas & opum comites in pectore curas
Nutriat, & dubio ruminet ore dapes
Incertus vitæ, dominique timoris in vndis
Fluctuet, erepto nauis vt orba duce:
Aſt ego calcatis opibus, populique fauore
Inuidioſa libens munera parco alijs.
Me iuuet agricolæ in morem gratiſsima campi
Iugera, & agreſtes incoluiſſe lares.
Hic animi regina quies, vitaque beata
Arbitra fœlices imperat eſse dies,
At procul eſſe iubet curarum examina centum
Ite procul curæ carnifices animi.
Eſt procul imperij ſitis execranda, malorum
Nutrix: & ſcelerum fertilis vſque parens,
Hoſtis & ipſa ſui, nigro quæ dente ceraſtas
Rodit auernales, exulat inuidia.
Et cupidus mortis, qui diſsipat agmina Mauors,
Sanguineos agitat qui truculentus equos,
Quem ſequitur luctus, quē fraudū exercitus ambit,
Atque iræ, atque horror, ac furor, ac rabies,
Et Mors funereis æquat rapidiſsima pennis,
Scili-

Scilicet vſque ſuum mors comitata ducem.
Hac tamen in triſtem magnorum armata ruinam
Agricolæ patitur longius ire dies.

De Sereniſſimis Principibus Mathia, & Franciſco Mediceis fratribus.

SAluete, ò pueri, natalis ſydera Cæli,
Queis Leda cedit progenies gemina:
Scilicet in veſtra radiant ſic lumina fronte,
Noctis inoccidu os vt ſuperent oculos.
Candida germano facies depingitur oſtro,
Aetereum roſeo regnat in ore iubar,
Et pudor, atque decor, cognataque turba leporum,
Et quæ tergemino Gratia fonte cadit.
Caſtora contemnens, & fratrem Florida pubes
Vos poſthac, veluti ſydera fauſta colet.

Ad N.

QVid quereris dominæ fallacia verba doloſæ?
Thaidis eſt munus fallere, Thaida amas?
Per ſua non cauto fallax iurabit amanti
Lumina, per vitæ munera, perque caput.
Subdola mentito finget ſuſpiria corde,
Atque rudes veri ducet ab ore ſonos.
Nulla fides verbis, non menti candor; olores
Quæ niueo vincit pectore, corde nigra eſt.

Luſus de Iucundo. Fictum nomen.

IUcunde, non fratres, ſorores non habes,
Iucunde, non tu frater es, non es ſoror,
Attamen es idem frater, atque idem ſoror.

In laudem Alexandri Adimarij Florent. Patricij, Academici, & Poetæ.

NUnc ore torquet fulmineo canis
In axe regnans ignea ſpicula,
Inops & vndarum liquentum
Igniſluo pluit amne Cælum;
Quanto rigaret pectora gaudio
Viſuſque noſtros, ſi remeabili
Diffuſa tempeſtas ab axe
Vitrea peruolitaret agros?
Arriſit aer nùm ſitientibus?
Vel Phœbus author ludit amabili
Inſania me, vel miniſtrat
Faucibus ambroſiæ fluenta.
Dircæa ſanè vena ſuperſtitis
E fonte manat Vatis, & vbere
Campos per etruſcos refuſa
Gurgite floriferos penates
Inundat, almi gloria Pindari,
Obliuioſo quam tumulo ciet
Ales canorus, Phæbi alumnus,
Famaque Pegaſidum cohortis:
Ingens auorum nobilium decus,

Qui

Explanatio Allegorica.

Calcat ima terræ inuidæ, ſcilicèt iacentem conditionem, & ſordes corporis, ſiuè vt proprius loquar, materiæ, quę dicitur inuida, quia deprimit animum, impeditque ne ad ſublimia tendat; ne dum perueniat. Hęc appellatur à Græcis ὕλη hoc eſt ſylua plena errorum, & malignitatis, à qua, velut à radice germinant errores, & ignorantia, quæ Mater vitiorum eſt. Hinc ſapientèr cecinit more ſuo Boetius (huius extant carmina Philoſophica, adeò præſtantia, vt redoleant diuinum ingenium, ac iudicium ſapientiſſimi Conſulis, & Philoſophici, & Rom. Senatus) *Fælix, qui potuit grauis Terræ ſoluere vincula.*

Arceſque cognatas. intellige virtutes, ſeu attributa, vt loquuntur Theologi, numinis, quæ dicuntur cognatæ, quia coeternæ, nàm quicquid eſt in Deo, æternum eſt, vt Deus ipſe, qui dicitur parens, quia àb hoc, à quo omne datum optimum; & omne do-

Carmine conſtituunt beatos.
Teſtis cremato fortis ab Ilio
Dux, æquoris per mille pericula,
Centum per errores potitus
Italiæ fugientis ora;
Teſtis parentis gloria Thuſciæ,
Inſigne cœtus laurigeri decus,
Sublimis ales, inuidendus,
Qui famulum volitans per Orbem,
Armatus ala qui gemina, & Iouis
Horrenda calcans mœnia tertij,
Purgantis ac regni per ignes
Ad ſuperas remeauit arces.
At quò canentem, Calliope, rapis
Vatem? quadrigas ingenij leues
Iam flecte retrorſum, ac vocantem
Carpe via breuiore metam.

Ilio, nimirum domicilio obſcenæ voluptatis fortem ſe pręſtans aggrediēdo, & patiendo difficilia, *per mille pericula*, *centum per errores*, quibus aliquādò actus inter fluctus, ac procellas *æquoris*, ſcilicèt vitæ ciuilis, quæ tempeſtatibus ferè continentèr agitatur, vel inſtantium vitiorum, vel imminentium errorum recto curſu deflectebat, potitur tandem *ora Italię fugiētis*, ſcilicèt ſapientiæ, quæ fugiens quodam modo videbatur illi priùs, cū opinione longiùs diſiuncta foret, ac difficilior comparatu.

Additur exemplū Dantis, quo nomine intelligatur Chriſtianus animus optimus, qui rectè appellatur *gloriæ Thuſciæ*, ſcilicèt Religionis *parentis* (nam Thuſcia Religioni ſemper fuit in primis addicta, vt veteres, ac recētes Scriptores aſſerunt) quæ vera mater eſt animi, quem parit, ac parturit ad Deum, ad æternam vitam.

Cœtus laurigeri, ſcilicèt animorum ſui victorum, ob quam victoriam omnium præſtantiſſimam teſtimonio ſapientum lauro coronantur cęleſti, ſcilicèt laureola, quæ triplex eſt, alia enim Virginibus, alia Martyribus, alia Doctoribus ſanctis à beneficentiſſimo Deo donatur in Cœlo.

Sublimis ales (vt omittatur in ſenſu literario alluſio cognominis) dicitur, quia habet geminam alam aſſignatam à Platonicis, quibus armatus volitat *per orbem famulum*, quippè animus Sapientis eſt dominus orbis, ſtulti autem, ac vitioſi animus famulus eſt. Pro orbe famulo rectè intelligetur rerum vilium multitudo, ſiuè vniuerſitas.

Calcans mœnia Iouis tertij, ſcilicèt Cacodęmonis, qui rector tenebrarum eſt, ac mundi Inferni, qui horrendus cæca caligine, & flammis vltricibus ſignificat vitium; hoc Dantes calcat, dum huius naturam maximè deformem contemplatur, vt hanc exoſus ſugiat libentius, atque facilius.

Purgantis Regni per ignes, ſcilicèt per virtutis purgatiuæ operationes, quæ ignes dicuntur, quia vrunt germina, & radices vitiorum.

Ad ſuperas Arces, ſcilicèt ad virtutes ſupremas, & exemplares, quæ in mente diuina regnant, ad quas contemplandas remear, nam (vt Platonici dicunt) animus nōſter è Cęlo delapſus in corpus velut in carcerem infernum incluſus erat, & (quod Theologi non negabunt) à Deo creatus ab hoc quodammodo deſcenderat in corpus, licèt propriè non deſcenderit, qui ab ipſo Deo, qui extrà locum adeſt omni loco, manans adeſt corpori (vt ità dixerim cum Fic. lib. 18. c. 4. Th. Plat.) ſicut à Solis lumine radius oculo.

Et hi ſunt (ni fallor) tres ſtatus animi noſtri, vel coniuncti cum corpore, de quibus Dantes ſcripſit, ſcilicèt cum animus in ſe reflexus, & diuina gratia illuminante illuſtratus conſiderat vi-

tij turpitudinem infęlicem, quæ cognitio eſt primus.

Secundus eſt, cum purgat ſe ſe à vitijs, & dicitur purgatiuus. Tertius cum diuina contemplatur Deo coniunctus per ſtabilem actum, & dicitur contemplatiuus, qui nō niſi in altera vita perfici poteſt, & abſolui, vt docent Theologi Chriſtiani, & innuunt Philoſophi principes.

Dantem hìc agens Poetam, & Oratorem in Elogio Com. Guidibaldi Bonarelli, celebraui, non immeritò; neque obijciat mihi quis cenſorio ſupercilio grauis, & horridus, multa obijci iure poemati Dantis, quod neq; Epicum, neque Comicum videtur appellandum, cum promiſcuè repreſentet, & narret aliquandò, nec argumentum, neque perſonas ſimplicitèr Epicas, aut Comicas elegerit; ſed potiùs Diuina fabula, vt àb alijs fabulis diſtinguatur, quæ tamen habet affinitatem quandam cum latinorum prætextatis fabulis; aut poema ſine alio adiuncto. Compertum quippè mihi eſt, corpus hoc poeticum Dantis, quod maiorem laudationem, maioremque ſimùl vituperationem tulit; quàm Etruſcum quodlibet, compluribus maculis inquinari, quæ à Scriptoribus oculatis, & eruditis oſtenduntur oculis nimię affectionis nube non obumbratis; ego tamèn nonnullas proponam notas olim à me perſpectas, ſcilicèt humilitatem aliquando plebeiam, & ſordidam ſtyli; diſſociabilem diuinæ veritatis, & fabuloſæ vanitatis ſocietatem; mixtionem latinarum vocum, & verſuum in Etruſcis, quæ redolet non raró pędagogum authorem, nō Poetam, qui Diuinus paſſim compelletur; immodicum denique ardorem diſceptandi more cucullatorum in ſcholis, quorum modos, & vocabula intemperantèr adhibet, vel cupidior ſcientię oſtentator, vel oblitus perſonæ, quam gerit, nimirum poetæ, in quo doctrinam laudo, & admiror allegoricis velatam inuolucris, & poeticæ floribus eloquentiæ coronatam: Hæc non raró regnat in Dante, hanc celebraui, aliaque verè digna præconio, qui nunc ſyncerè, liberèque damnanda in eodem attigi omnis expers odij, ac liuoris, quì Dantis ingenium ſine controuerſia maximum amo, atque admiror, & maioris facio, quàm regna maxima, idcòque apponam Epigramma, quod olim texui.

De Dante Poeta Diuino.

ETruſcæ micat arbiter Camenæ
Dantes Heſperiæ parentis aſtrum,
Dantes Vrbis Apollo, qui Poetas,
Et Græcos ſimùl, & ſimul Latinos
Vicit ingenio, peritiaque.

De Vere aduentate.

IAm reluctantes animas catenis
Frænat horrenti reſidens in antro
Aeolus, ſceptroque potens trabali
Temperat iras;
Scilicet ſolùm Zephyris habenas
Laxat effuſas moderator vltrò,
Vt vaga flatus genialis aura
Peruolet orbem:
Floret ò tellus Zephyro colono

Ruris, herbarumque micant virentes
Millium crines; bona diſcolori
Iride florum
Arua pinguntur; Veneris cruento
Murice effulget roſa, diua florum;
Caltha natiuo radians in auro
Ardet, vt aſtrum.
Flebili inſcriptus lacrymat querela
Ille flos puporum, amor ille Phœbi,
Atque de ſeptemgeminis odorem
Crinibus efflat.
Ardet auratus crocus igne ſuo,
Candicant viuis niuibus liguſtra,
Liuor at blandus violæ ruborem
Gratiùs vmbrat.
Explicat vernas genialis auras
Aura vernantem volitans per orbem;
Nempe centenis oculis refulget
Florifer annus.
Non tot in cauda gerit inuidenda,
Quam rotat diuæ dominantis ales,
Quos parens olìm cytharæ loquacis
Abſtulit Argo,
Patris interpres Iouis, ac Deorum,
Qui potens virga locat in beato
Orbe fœlices animas, leueſque
Trudit ad Orcum:
Ducit hac paſtor veluti capellas,
Sed prior pennas poſuit volantes,
Tegmen ac præſens, animatque iunctas

Blandus auenas:
Hauriens Argus ſitiente cantum
Aure lathalem fruitur doloſo
Gaudio vocis miſer, ah cruentæ
Neſcius artis;
Neſcius fati venientis aures
Pandit, at victos oculos ſopore
Claudit, haud omnes ſimul, & quietus,
Ac vigil idem:
Ille cuſtodes domuiſſe tentat;
Ferrea victor premit hos quiete,
Nocte reſtinguens oculos tot vna;
Nocte perenni.
Huius edoctus genitoris artes
Duxit Amphion ſcopuloſa montis
Viſcera, & plectro modulante muros
Condidit vrbis:
Duxit ac rupes, comiteſque ſyluas
Thracius Vates digitis canoros
Barbiti neruos animans fluentis
Arbiter vndæ;
Hanc ligat blandis facilem catenis;
Siſtere & cœtus ſolitus volantes,
Siſtere & Cauri glacialis auras,
Siſtere & Euri;
Ac Noti frænans, Boreæque vires
Arbitro cantu, cytharaque pacis
Arbitra, & belli fera præliantum
Bella diremit.
Quin & expulſa feritate tigres;

Ac

Ac iubis vltrò poſitis Leones,
Agmen vrſorum docili ſequutum eſt
Ungue canentem.
Ipſa concentu Iouis aula ſummi
Capta, & obliti properare cæli,
Phæbus aurituſque melos canori
Ebibit Orphei.
Quid moror? nigri fera monſtra regni
Vicit imbellis, domuitque cantu
Cerberum nupèr triplicis tonantem
Fulmine linguæ;
Hic libens audit, tacituſque vtraque
Aure, quem infeſto laniare dente
Credidit, victus dominoque collum
Præbet amicum;
Oris hoc ſertis ligat is triumphans
Aureis; ferri procul ite vincla;
Ille nam victor, dominuſque verè,
Qui ligat auro.

De Rege, qui detractori donauit aurum, fictum argumentum.

QVi rabido linguæ in Regem vomit ore venenum,
Xanto Rex auri pondera quinque dedit.
Obſequioſa cohors Regi dum ſuadet, vt illi
Excindat gladio vindice vipereum os,
Rex ait, ò proceres, linguam non cadere ferro
Infenſam, aſt auro claudere nempe decet.

In mortem Iulij Medicis Equitis
D. Stephani, &c.

QValis ſuperbo turgidus agmine
Vinclis refractis æoliæ domus
Baccatur horrentes per agros
Fulmineo Boreas fragore,
Doctus feracem ſternere frondium
Quercum, niuali quæ viget Algido,
Stirpeſque diuellit comantes
Indocilis cohibere vires:
Sic execrando triſtior impetu
Mors hoſtis illuſtrem in Medicen furit,
Armata quem triſti bipenni
Strauit humi, rabioſa victrix.
Quid nunc honores gentis amabiles,
Quid ſceptra magnorum inclyta principum,
Faſceſque regnantum verendos
Flebilibus referam Camænis?
Quid elegantis pectoris hoſpitam,
Vultu nitebat quæ modo, Gratiam,
Quam blanda maieſtas fideli
Nexa adamante ſoror tuetur?
Quid & iuuentæ purpureum iubar,
Mentiſque dotes ingenuæ graues,
Quam ſemper inſignis colonus
Artibus excoluit ſupremis?
Hinc inuidendis clarus honoribus,
Fælix ſecundo flamine principis
Orator à noſtro remotum

Car-

Cardine Regem adijt Britannum,
Dignus potentes viſere principes,
Rerum peritus, conſilij ferax,
Edoctus artes, & ſagata
Palladis, & varias togatæ.
Teſtes Hetruſci principis agmina,
Quæ temperauit munere ſplendidi
Functus parentis, qui ſenatus
Florigeri decoratur oſtro;
Teſtiſque rector nobilis Inſubrum,
Summus cateruæ Ductor Ibericæ,
Qui militare ſenſit acris
Conſilium Medicis, manumque.
Hùc bellicoſæ præmia dexteræ,
Huc eruditi munera verticis
Accerſe frondes, quæ virenti
Impediant Medicen corona.
At, ò ſororis fatiferæ manum,
Crudumque mortis vulnus ahenea?
Quid atra conceptos triumphos
Eripis exitio cadentis?
Mortis trophæum eſt, qui ſpolia hoſtibus
Optima victor credidit altior
Raptare, & obſtantes cateruas
Sternere fulmineo rotatu.

Ad P. Tarquinium Gallutium.

CArminis alterni princeps, cui ſacra reuincit
Vndantes auro caſta Elegia comas,
Exci-

Excipe naſcentis carmen variabile Vatis,
Et placido varias lumine cerne notas;
Nam tibi ſubmittit noſtra hæc Elegeia faſces,
Atque tuum ſceptrum prona, volenſque colit:
Nempe tuis manibus tractata, oculiſque nitorem
Combibet; hoc vnum ſperat habere iubar.

Ad Card. Vbaldinum Bononiæ Legatum.

CVltor laurigeri beate montis,
Cui frontem dominam coronat oſtrum,
Cui dium ambroſiæ propinat amnem,
Phœbus agminis arbiter noueni;
Excipe ò placido ſecunde vultu
Naſcentis tenerum poema Vatis,
Quod faſces tibi ſubdit imperanti,
Cenſorem quod amat minùs ſeuerum;
Bacchum ſcilicet id refert parentem,
Nam Bacchus rigidum fugat Catonem.

In laudem Iulij Strozzæ Poetæ Clariſſimi.

IAm medium curru luſtrauerat arbitra Cœlum
Vmbrifero, tenebris nox adoperta caput,
Sylua carebat auis cantu, riſu arua roſarum,
Luce ſolum, pontus turbine, ſole polus:
Languida fœlici dederam tùm lumina ſomno,
Cum premeret victrix pectora feſſa quies;
Ecce tibi (grata dum ludor imagine) flumen
Caſtalias gemino gurgite voluit aquas;
Necta-

Poetam à varijs Scriptoribus celebratum celebraui poeta Elegia, quæ (ſi fas aperire mentem meam) ſi qua alia, mihi arridet.
Laurigeræ genti. Quã Mars, quam Phœbus, &c. Ad hãc illuſtrandã in primis conſpirarunt rarò fœdere iũcta belli, ac literarũ Numina, quod nullus inficiabitur, niſi prorsùs hoſpes

Nectarei ſpumant precioſo è flumine fluctus,
Obruit en ſitiens dia procella caput.
Naufragium fœlix; Charitum lepidiſsima turba
Excipit auguſto pectora lapſa ſinu,
Meque per ambroſias ducit fœlicior vndas,
Et patrio gemmas diues in amne legit;
His opifex texit radiantem rara coronam,
Cui nunquam tellus vidit Eoa parem.
Ne iactes, Ariadna, tuum diadema, noueno
Sydere ab æthereis quod tibi plaudit agris.
Scilicet illa tuis radiat formoſior aſtris,
Hæc Iouis auguſtum nectere digna caput.
Neſcia vox, tanto quis viuat dignus honore,
Conſulit artifices obſequioſa Deas,
Hæc mihi, gentili donum immortale Maroni
Porrige, cæruleos qui micat inter agros,
Quem ſibi regnator Vatem delegit aquarum,
Cui vehit Adriacum gemmea dona fretum,
Quem tenet illuſtris mundi Regina liquentis,
Aemula quæ Romæ libera frænat aquas:
Cuius inocciduas fœlici carmine cunas
Concinit, Aonij gloria rara Chori,
Quem leuat æterni moderatrix Numinis aura,
Guiſcardi cantu dum pia bella tonat,
Quem cupit emerita Phœbus præcingere lauro,
Ut vireat doctæ munere frontis apex.
Talia cum biberem ſitienti non vigil aure,
Somniaque, & ſomni rupit Apollo vias;
Scilicet in ſomnis laudes contexere Vati
Non decet, es medio concelebrande die,

ſpes in eruditionis regno, cum pateat Strozzanum genus nulli Florentino concedere numero ſimùl, ac ſplendore imperatorum, aliorumque ducum, & Poetarum, Philoſoph. Oratorum. Teſtantur id plurimi, ac diuerſi generis ſcriptores qui vel proceres Strozzas nominatim, vel genus vniuerſum illuſtrarunt tot, tantiſq; laudibus, vt ego ſeuerior, &c. in Elogio Oratorio Nānis, & in Hiſtorico Epigrammate familiæ cum alijs Flor. inſignibus deſcripta ſim iudicandus; qui non pauca Strozzis perhonorifica prudens omiſerim, quæ traduntur à Scriptoribus, quos refero in Elogio ſupramemorato, & in familia. Libet hìc referre quędā verba Leonardi Aretini ſcriptoris eruditiſſimi. *Nannem oratione funebri celebrantis, qui Strozzam gentem tunc Florentiæ primariam eſſe innuens ſubdit.*

Eſt enim familia ſplendidiſſima, ornatiſſima, opulentiſſima, multis Equeſtribus imaginibus, multis præſtantibus viris clara, & tàm domi, quàm militiæ ſummæ auctoritatis, &c. Diuitijs verò vſque adeò opulenta, vt nonnulli ex ea familia ſupergreſſi eiuſdem diuitiarum modum, pares regulis opes, rediuiſque poſſideant.

Oratori Aretino conſentire videtur Volaterranus hiſtoricus grauis, & liber, qui de Rebus Florentinorum ſcribens gentem Strozzam (id pauciſſimis familijs, & eminentibus cōtigit) illiuſq; proceres

 Iuli, ceres

Iuli, laurigeræ nupèr fax addita genti,
QuamMars,quã Phœbus tollit in aſtra comes.
Ipſe quid Heroas memorem, quos martius ardor
Egit in aduerſos dura per arma duces?
Inſubriæ Reges ſenſere, quid ardua virtus
Stroctia, quid poſſet dextera fulminea,
Hoſtica dum ſonipes Vrbis propè mænia magnæ
Aemulus aligero curreret vſque pede;
Nannius Inſubres cum fregit, morte triumphum
Mercatus, viuit ſanguine partus honor.
Senſit, & obſtupuit victricia vela Leonis
Ire per vndiſonos cærula Doris agros,
Senſit, & Auſonio diuiſus ab orbe Britannus,
Quæ fuerit virtus, conſiliumque Petri.
Quid referam domitos hoſtes, ſpolia ampla relatã,
Captaque victrici mœnia celſa manu?
Stroctia nempè cohors Phœbo deuota parenti
Me rapit in laudes ingenioſa ſuas:
Titus adeſt reſoni dux agminis, alite fauſto
Qui petijt ſacri culmina docta iugi;
Natus Apollinei ſequitur Tirynthius orbis,
Qui Latium Herculeo ſuſtinet ore polum;
Claruit ac mira qui rythmos arte Ioannes
Texuit, Etruſcæ tertia fama lyræ;
Fæmineique decor virgo Laurentia cætus
Cæleſtes cecinit candida muſa modos;
Digna polo ſyren, ſtupidas innoxia cantu
Virgineo mentes euehit aſtra ſuper.
Has rapit ad ſuperi venerandum limen Amoris,
Cuius inocciduo carmine mira canit.

ceres Nanni æquales celebrat.

Hoſtica, &c. Hoc breuiter expreſſum leges in Elogio Oratorio Nannis, dum Petrum celebro.

Non iniuria celebratum à me in Elegia, & in margine Herculem iudicabit qſquis legerit Herculis aliquot Elegias mediocritatem ſuperantes. Intèr has excellit illa, cuius lemma.

In tunicarũ munus pro Mario Æquicola, quæ ob verſuum præſtãtiam, ob eruditionem poeticã, ob delicatam venuſtatem digreſſionis de Venere, Venere profectò dignam arriſit mihi maximè.

Huic ferè par ea, quæ incipit.

„ Quò Lyce, quò properas, celerem compeſce carinã, in qua ſuprà eruditionẽ ſparſa leges poetica ſenſa, & amatorias affectiones non vulgares.

Duabus his non longo proximæ interuallo videtur duæ, altera orditur, *Iſte Dionææ.* altera, *Vrbe meus diſcedis amor*, Arriſit etiam illa ad Luc. Borgiam relictis curis Reip. *Publica cura vale*, in qua deſcribit Poeta ſuas actiones honeſtas, &c. Licet hanc omnibus ſupra laudatis inferiorem duxerim.

Scripſit prætereà nonnulla Epigrammata egregia, ac ſimiles forſitan Elegias alias, quas prætereo, cum omnes non legerim, ac penſitauerim, ideòque parcò cenſuræ, quæ hic non videtur neceſſaria.

Tit. illuſtris latinis carminibus, magiſtratibus, Ele-

Me

Me tecum geminis, ò tolle per æthera pennis
Virgo, ſacer pennas ò mihi nectat Amor,
Lucis inexauſtæ clarato lumine fontem
Vt videam, triplici gurgite qui fluitat,
Tergeminum lapſu qui diuite permeat orbem,
Dum circus paribus orbibus vnus adeſt;
Hunc vtinam, Iuli, fontem libemus olores
Æthereos inter, ſydereoſque Choros.

legationibus geſtis genuit Herculem Poetam Elegiacum excellentem, à quo vinci gaudeat, & glorietur pater:
Herculem ornauit oratione funerea Cęlius Calcagninus.
Hic Io. Bapt. Lyricus Egregius, & facile princeps eorum qui carmina vulgò Madrigali ſcripſere olim.
Obijt ann. 1571. Florent.
Virgo Laurentia;
Hęcmonialis S. Nicolai Pratenſis latinos Hymnos edidit.

In obitum Philippi III. Hiſpaniarum Regis.

VVlt ſibi certatim telluſque, poluſque Philippum,
Olli turba hominum: aſt huic fauet aligerûm;
Parca ſecat litem regalia fila recidens:
Sit diues tellus corpore, mente polus.

Certamen amabile terræ, Cælique de Phil. non temerè finxi, cum tanti Regis potentiam per tot Inſulas, & Regna diffuſam ſociauerit probitas in Cęlum attollenda.

De Cæſare Cremonino Philoſopho primario.

SAlue, ò tu Sophiæ magiſter, aui
Noſtri Ariſtoteles, ſtuporque mundi,
Præſtans Eloquij nitore puri,
Phœbo, ac Mercurio caput ſacratum;
Qua te laude feram, haudſcio, quid ergo?
Cum neſcire reor, probè ſcio tunc.

Deſcriptio diei naſcentis.

IAm puer è patrio Phœbus caput exerit amne,
Roriferumque ornat luce comante polum.
Phœbei radiant multo pro ſydere crines,
Terraque natiuis purpurat alma roſis:
Quot radios, totidem diffundit lumina Phœbus;
Queis videt omnigenas Orbis amatus opes.

De ſignis marmoreis.

ASpice Thyrreno ductos è marmore vultus;
Atque auidos viſu paſce oculos iterum;
Cernis, vt ora hac ſpirent oribus æmula
viuis;
Abſque anima viuunt? ſpiritus ille fabri eſt.

In N. pro H.

IAm lacerare hunc parce, Iouis nutricius eſt hic;
Eſt ſcelus affines carpere numinibus.

Deſcriptio Veris Claudiani Stylo exarata.

Prætereuda duco varia carmina; at præterire piaculum eſſet Deſcriptionē Veris Claudiani ſtylo exaratã, quæ candido, optimo.

ARboreos agitat ludenti flamine crines
Laſciua Zephyrus moderator amabilis
aura,

Veſtit

Veſtit & herboſo latos velamine campos, moque iudici ſummè placuit, vti teſtatus eſt pluribus; authori nō diſplicet.
Almaque florigeris diſtinguit prata coronis,
Facundus genitor florum, quo patre ſuperbit
Florea progenies, cœleſtibus æmula gemmis.
Cernite, proh qualis natiuo fulgeat auro
Caltha pruinoſum perferre ignara rigorem;
Qualis & Idalio radiet ſaturata cruore
Dux roſa florentis non exæquanda cohortis:
Lilia virginei vt pandunt vexilla pudoris:
Vt viola æquoreos imitatur cærula fluctus:
Vt pallet fatum illacrymās Hyacinthus acerbū,
Vt propria turget narciſſus imagine captus,
Ebibit ac vitam, mortem qua duxit, ad vnda:
Libera iam currunt glaciali flumina nexu,
Et pelago ſoluunt vndarum mole tributum:
Squamoſumque genus natiua per æquora ludit;
Ludit & in pratis pecudum laſciua caterua,
Dum nouus in terris regnat cum matre Cupido,
Qui domat horrendos lunatis dentibus apros,
Ore lupos, villis vrſos, ac vngue leones,
Lethiferoſque atri ſerpentes tabe veneni;
Nunc volucres regni vocalis turba virentis
Artifici varios meditatur gutture cantus,
Vt nato intexat laudum diademata Veri.

DeThadeo,& Antonio Barbarinis Vrb. VIII.
S. P. Nepotibus ex Fratre Carolo
S. R. E. Imperatore.

Nec non Epigramma de Thadeo, & Antonio Barberinis Vrb. VIII. Nepot. ex fratre Carolo S.R.E. Imperatore. Huius Elogium funebre Bononiæ editum excribere ne pigeat.

VOs quibus attollam numeris, par nobile fratrum?
Gratia vos anteit, vos comitatur honos;
Virtutumque cohors, laudumque exercitus armat,
Ornat & ingenij gloria ter lepidi.
Mel veſtras animat voces, nam verba loquentum,
Quæ nectunt animos, mellea vincla reor.
Quid patrios celebrem faſces? me iudice maius
Prabere in tanto cardine ſe facilem.

D. O. M.

CAROLO BARBERINO ARETI DVCI
Vrbani Octaui Pont. Optim. Max. Fratri
S.R.E. Vexillifero, & Apoſt. exercitus
Imperatori.
Qui vt olim aoud RHÆTOS pacem Italiæ
collabentem conſilijs erexit,
Ita nunc vt eandem nouis incendijs expoſitam manu,
oppoſituque corporis
Repararet, Bononiam vſque contendens,
ibidem centuriatis copijs,
Propugnaculis munitis, ditionis Pontificiæ
finibus fœliciter ſeruatis

Ciui-

Ciuibus donis, & honoribus auctis
Moriens
Bonorum omnium malo æternum ſibi bonum quæſiuit
jv. Kal. Martias Anno ſalutis M. DC. XXX.
Aetatis LXVIII.
S. P. Q. B.
Principio Pio, Forti, Inclyto,
Et de ſe optimè meritò
Exactis Parentalibus.

P. D.

De Carolo funebrem habuit, edid itq; Romæ orationem ſanè luculentam; & nobilem Iulius Cencius ſacræ Conciſtor. Aulæ, & S.P.Q.R. Aduocatus.

Thadæus nunc excellit Præfectura Romæ, Imperio militari S.R.E. principatu, ac titulis.

Antonius verò natu minor, dignitate maior, quippè Cardinalitia, quæ, vti aſſerunt varij Scriptores, Regiæ pár eſt.

Hunc Legatum à Latere Sum. Pont. Vrbani celebrauit nobili Ode Leonardus Todeſcus Canonicus, & Academicus Veronenſis.

De Dominico Molineo Senatore Veneto Primario:

Extemporale.

Nobilitas, cenſus, grauitas, prudentia, virtus
Dicitur vnius nomine Dominici.

Ad Flauium Querenghum Canonicum, ac Profeſſorem Philoſoph. moralis in almo Gymnaſio Patauino.

Scilicet Antonij Latini, atque Etruſci Poetæ Clariſs.

INterpres Sophiæ, colone mentis,
Alti cor patrui, medulla, lumen
Doctrinæ lepor, atque alumne Phœbi
Quid meos cupis ò videre verſus?
Verſus delicias noui Poetæ,
Sed parum lepidas; parum elegantes,
Hos cum corde tamen, Querenghe, mitto,
Cordatos igitur nequis negare.

Non eſt cur apponam hic Notas in alia carmina, cum prodierint in lucem, antequam Corollarium hoc abſoluerim, Notæ profectò ingenioſæ Euretæ Miſoſcoli, vna cum poematijs meis, & eiuſdem epiſtola nuncupatoria ſanè pulcherrima, in qua tamen, vti in quibuſdam Notis nonnullas oſtendi laudes, quæ non merita ſolùm, ſed etiam vota, ſpeſque meas excedunt ab effuſa benignitate diſerti Scriptoris emanantes. Eadem benignitas complures huius æui Scriptores, ac eruditos inſignes excitauit, vt vel immerentem egregijs laudibus afficerent, conſcriptis, aut habitis vltrò carminibus, Elogijs, & Epiſtolis honorificentiſſimis, quæ ingens volumen implerent: Harum nonnullæ Nuncupatoriæ extant typis impreſſæ, vt honofica teſtimonia Scriptorum, qui ſuis in operibus authorem ſequuti ſunt.

Sylua in laudem
FERDINANDI II.
CAESARIS.

GRandis, vt Heroum virtus æterna
vireret,
Laurigeri ſudans conſcendi culmi-
na Montis.
Spicula flammiferi Canis, atque
horrentia brumæ
Frigora contemnens, & ſacro percitus æſtro
Hauſi vitalem doctore ab Apolline cantum,
Mortis, & ignaræ victor caliginis ardens.
Inuidia in caſſum ſtygias iaculata ſagittas,
Fregit, virtuti quæ miſcet pocula fellis,
Cognatoſq; truci corroſit dente ceraſtas.
Scilicet inuidiæ ridet mala fulmina virtus,
Et domat omniuori pernices temporis alas,
Si paret æterni fœlices carminis alas
Aethereus vates; noſtrum ne deſpice munus,
Heroum ſoboles, Romanique arbiter orbis,
Qui Reges domitas, qui donas Regna ſubactis,
Quique rebellantes fœlici Marte cateruas
Proteris inuictus, vel iniquæ turbine ſortis
Concuſſus, vaſto qui nuſquam in corde timorem
Excipis; indocilem frangi, ignarumq; pauoris
Non populorum ardor, non coniurata rebellis

Agmina terrificant Terræ, non fulmina Cæli,
Non peſtes Erebi, triplicis quem machina Mundi,
Si caderet ſtabili conuulſa à ſede, feriret
Impauidum.
Quid referam Heroum ſeriem, centenaq; Regum
Nomina, qui gemini frenarunt limina Solis
Queis fortuna nouum patefecit fertilis orbem,
Ipſa gradum ſiſtens (mirare) immobilis, amplum

De Auſtriacę Auguſtę, vereq; Imperatoriæ gentis amplitudine hic nihil addendum reor, cum plena ſint illius varia ſcriptorum monumenta, & breuiter ego de Ferd. nonnulliſque Heroibus gentilibus ſcripſerim in Elogijs, & in Corollario.

Imperium firmat generoſæ in cardine prolis;
Cæſareæ cuius numerant capita alta coronæ,
Cognataſque comas regnatrix infula nectit,
Sed tibi quot pariunt famulantia Regna, coronas
Tot tibi virtutes nectunt diademata Cæſar;
Nullum at ſplendidius, quàm Relligionis alumnæ
Arte laboratum, gemmis cæleſtibus ardens.
Scilicet arbitrium generoſi Cæſaris vna
Vindicat, æquæuiq; vehens trans mænia Solis
Nectit adorantem manſuro fœdere diuis
Hanc ſequitur grauitas, & veri ſancta cupido,
Nudaq; ſimplicitas fraudes exoſa latentes,
Quæque inconcuſſo clypei ſeptemplicis orbe
Munita infringit viroſæ ſpicula linguæ
Integritas, ridetq; minas Acherontis auari;
Mitis & aſtrigeri moderatrix orbis, alumna
Pacis, ad immanes Erebi quæ torquet hiatus
Iramque, & rabiem, truculentaq; iura furoris:

In

In mortem Alexandri Card. Vrſini, cuius inſigne gentilitium eſt Roſa.

Epigramma Allegoricum.

DVm furit occidui populator ſpiritus orbis,
Romula ferali turbine rapta roſa eſt.
Purpureus defluxit honos, perit orbis ocellus,
Italiæ ſydus nobile, Sol patriæ.
Romula ne ſperes vernantia tempora tellus;
Ver tanta viduum luce erit altera hyems.

Nõ indiget explicatione. Indicabo lucem natalem occidentis huius ſolis ſ. patriam, quæ vnico nomine Romę multa contínet Encomia eruditis cognita; & gentem Vrſinam, de cuius ſplẽdidiſſima nobilitate multi multis paginis egere, paucis verſibus ego in Oratorio Blegio Camilli pag. 88.

Sylua in laudem Vladiſlai Regis Poloniæ, Speciæ, &c.

Magni Ducis Moſcouiæ.

AVra, ò progenies aeris innocens,
Lepor orbis, & voluptas,
Ades aura, quæ maritas
Peramœna prata Floræ,
Dum florentia fundis
Aſtra floribus ſupernis
Pulchriora, blandiora,
Tu per liquidos aeris agros,
Super auritas carmina pennas
Noſtra Heroem defer ad altum,
Qui Sarmaticis imperat oris.
Olli ſydereo texat de flore coronam

Phœbi docta cohors, virtutum munere diues.
Quæ candore niues Iſmarias ſuperant,
Lilia defert, arbitra linguæ,
Cordiſque, fraudum non docilis Dea;
Quæque ligat ſtabili pacta adamante fides:
Quæque viros ſuperis manſuro fœdere nectit,
Porrigit æternas flammea diua roſas.
At quæ præteriti conſcia temporis,
Venturique ſagax vitreum bis conſulit orbem,
Maculis violas pingit amœnis.
Deuota Marti, fulminis æmula
Virtus, æthereo calore præſtans
Aurea flauentis diffundit munera chaltæ:
His opifex texat radiantem Muſa coronam,
Cui nuſquam tellus vidit alumna parem.
Ne iactes, Ariadna, tuum diadema, noueno
Sydere ab æternis quod tibi fulget agris;
Scilicet illa tuis florebit gratior aſtris,
Sarmaticiq; comas nectet Iouis, vſq; phalanges
Qui tumidas fudit bellantis fulmine dextræ,
Quem pauet Eoi regnator barbarus orbis,
Qui fera Threïcia perfregit cornua Lunæ,
Quiq; ſatum patulo Moſchorum corde timorem
Martius hoſtili nutriuit ſanguine cultor;
Regnaque centenas pariunt cui ſubdita palmas,
Victurumque opifex molitur gloria Templum.

De Vlad. Rege Polon. glorioſiſſimo nihil nunc ſcribam, cum ſcripſerim fuſius in Oratorio Elogio. Si quis plura de tanto Heroe velit, legat nonnullos hiſtoricos, è quib' hauſi, quod olim effudi. Id tantum addidero Syluam hanc àb Alex. Adimaro nobiliſſimo Patritio, & Poeta nobilitatam etruſca verſione, quam exſcribam.

Paraſraſi del Sig. Aleſſandro Adimari.

ODe gli aerei campi
Aura figlia innocente,
Delizia del piacer, vezzo del Mondo:
Aura, vien quì ridente,
Tu ch'i prati di Flora à i fior mariti,
E le terrene, e colorite ſtelle
Più lucide, e più belle,
A garegggiar co' fiori eterni inuiti:
Tu per le piaggie di Zaffir tremanti,
Soura l'aurate penne alta foriera
Porta al ſuon de' miei canti
Il Grande Eroe, ch'alla Pollonia impera.
Teſſa à lui di ſtellanti aurati fregi
La ricca di virtù corte di Febo
Ghirlande eterne à di fugaci, e breui,
E quella Dea, che dell'Iſmarie neui
Vince il puro candore,
Arbitra della lingua, e in vn del core,
E quella ch'adamante è nella fede,
E quella, che collega huomin, e Dei,
E quella, che n'addita il tempo ſcorſo,
E fà dell'auuenir docile il Mondo:
Deuota à Marte, & emula al ſuo telo
Bella virtù, che ſi raccende in Cielo,
Tinte d'oſtro giocondo
Con pittura immortal tolta dal Sole
Sparghin ſopra di lui gigli, e viole.
Hor di fior così belli

Intrecci eterna Muſa alta ghirlanda,
Oue per altra il Mondo in van s'affanna.
Non ti vantar del crin bella Arianna
Di noue riſplendente aſtri diuini,
Che queſta ſplenderà di più bel foco
Del Sarmatico Gioue impoſta à' crini;
Ch'al fulminar della guerriera ſpada
Superò le ſuperbe armi, e falangi,
Che d'Oriente il Re colmò di gelo,
Che della Tracia Luna il corno oppreſſe:
Che lo ſparſo timor ne' Moſcouiti
Piantò con Marte, & irrigò col ſangue;
Onde i ſudditi regni à cento, à cento
Gli germoglian hor Palme, e vincitore
Gli erge la Gloria al ſin Tempio d'Onore.

Peſtis Deſcriptio Allegorica.

Ecce per hoſtiles peſtis volat orba cateruas,
Lurida centenos pro crinibus explicat angues,
Tres quorum deteſtatos contorquet in hoſtes;
Monſtrũ horrendũ, ingens, falcatis dentibus atrox:
Immanes Stygiæ maculantur tabe plaudis
Pennæ, queis Boream, ac triſidum præuertitur ignẽ,
Stat macies, nulluſque color, niſi mortis in ore.
Euomit os virus, diſtillant inguina virus,
Effundunt mammæ; pectus fluit omne veneno,
E viduis oculis viroſa elabitur vnda,
Germina quæ veris pubentes inficit herbas:
Diſpereunt flores, areſcunt gramina paſsim:
Inſi-

Peſtis, quę ſignificat in poemate diſcordiam fingitur à Poeta *Orba*, & *Oculis viduus*, ſcilicèt luce, cũ neminem aſpiciat, nemini parcat, eademque mortales viduet luce, mater tenebrarum, mortis, & horroris, ideòq; *Monſtrum horrendum ingens*, rectè appellatur, cum ſit naturæ monſtrum omnibus formidabile, cui adduntur *immanes pennæ*, &c. ad exprimendam peſtis velocitatem, quæ breui temporis interuallo oppida, Vrbes, Regiones, & Regna inuadit. Hæc, aliæq; peſtis proprietates conueniunt diſcordiæ Monſtro Politico, quæ funeſta peſtis omnium ſocietatum, exer-

Inficitur cum ſonte lacus, pigraque paludes,
Et riui alipedes, & qui de vertice montis
Purior electro diffuſus in arua virentes
Lambebat ſtellas fluuius, decora inclyta Flora.
Dumque alata cohors meditatur in aere cantus
Decidit ipſa ſibi exequialia carmina cantans,
Omnis iam volucris Cycnus, dum ſunere Cycni
Mergitur omnis auis, dum flumina piſcibus orbat
Læthalis rabies, qua vipera vincitur ipſa,
Dum ſonipes, taurique atris moriuntur in agris.
Sceptrigeri languent poſita feritate leones,
Manſueſcit quondam manſueſcere neſcia tigris;
Non lupus inſidias gregibus molitur anhelis,
Vnica quos tabes hoſtis premit vnus, at ingens.
Fœta cadaueribus montes aſſurgit in altos
Oßibus albentes denſis, auidoq; ruentes
Excipit in gremio tellus infida nepotes
Fertilis umbrarum Regi, non luminis auris.
Aetas nulla vacat tàm ſæuo libera fato,
At furit ætates peſtis truculenta per omnes,
Cum ſenibus iuuenes, puerorumq; agmina nectit,
Dum pupum exanguem lacrymis deplorat obortis
Scißa comas genitrix, ſuper ora trementia nati
Decidit exanimis natum comitata per vmbras,
Horrentes vmbras Erebi, noctemque perennem:
Altera debacchans, lucemque peroſa malignam
Prole optat pereunte mori: Mors improba votũ eſt,
Nec mors paſſa diu vanas volitare querelas
Ludibrium Zephyris, matrum at miſerata dolorem
Abſtulit, & gemitum, lacrymoſaq; munera vitæ,

exercitus, Reſpublicas, & Imperia corrumpit, extermina t, deuorat. Teſtes olim ampliſſimæ Reſpub. Græcæ, atq; ingentia Regna Barbarorum. Teſtis, quæ Reſpublicas, & Monarchias, complexa eſt cogniti orbis Imperatrix Roma. Teſtis in Poemate hoc Politi exercitus hoſtilis, qui victor, ac penè triũphans ſuborta diſcordia euertitur, proſternitur, diſſipatur. Hinc virus in deſcriptione ſignificat viroſam, læthalemq; vim, vt pennæ velocitatẽ, diſcordię, quę angues tres contorquet iu hoſtes, nimirum peſtiferam inter Duces ęmulationem, mutuam ſuſpicionem Imperatoris, & militum, & quę ab vtraq; fluit, inobedientia Militum, qui factioſos Duces ſectãtur, alija lios, detrectant Imperium ſupremi ductoris, turbas excitant ſeditioſi, rapaces, ſuo magis, quàm alieno exercitui pernicioſi.

Abſtulit & fratres geminato fulminis ictu
Tartarei, fratrem frater ne linqueret alter.
Naſcitur in luctu luctus nouus, orba que paſsim
Tecta iacent, ac templa ſuis viduata miniſtris:
Plurima funeribus denſantur funera; mactat
Dum ſacer Antiſtes contempti à Numine tauri
Cornua, placando moriens fit victima Cælo
Ipſe aram ſuper occumbit, ne debita deſit.

Ode hetruſcis rhythmis concinnata
in laudem

LVDOVICI XIII.
GALLIARVM REGIS.

I.

Carminis dux non pereuntis aude
(Sic iubet docti Deus ipſe Montis)
Muſa vitali celebrare laude,
Unde vocalis fluit vnda fontis.

II.

Galliæ illuſtrem, decorumque Regem,
Cui parat Mauors vigiles honores,
Corde qui celſam fouet vſque legem,
Cui parit centum probitas amores.

III.

Is rebellantes domuiſſe gentes
Doctus infandum pepuliſſe morem,
Qui dat æternum armiſonis dolorem,
Atque diſcordes ſociaſſe mentes.

Ille

IV.

Ille Rupellæ validus ſubegit
Robur infidæ, Maris æſtuantis
Vinculis fluctus cohibens; minantis
Hoſtis irriſor fera tela fregit.

V.

Fama victorem celebrans honoret,
Ductili attollat peramantèr auro,
Ac triumphales numeros laboret
Phœbus hunc nectens viridante lauro.

VI.

Pacis authori precioſa lymphæ
Dona deuoluant, pia terra flores
Fundat, & dulces leuis aura rores,
Serta contexant variata Nymphæ.

Sylua in laudem Thomæ Contareni.

MOrtis horrentes agitans quadrigas
Nata veſani Phlegetontis ardens
Peſtis inſignes populatur Vrbes
Neſcia vinci.
Par eſt carnifices ſolari carmine curas; (lo.
Corporis, atque animi medicus mihi Phœbus Apol-
Arcem canori pectoris occupa,
Numen, ſorores Pieriæ iuga
Laurigeri montis, patrioſq; relinquite fontes;
Mecum vnà Veneto ſub monte laceſſere cantu
Sydera ne pudeat, miſeroſque arcere dolores.
At quem Caſtalides tergeminis ducem,

Aut Heroa libet tollere laudibus?
Numquid Alexandri Farneſi nomen in auras,
Aut Sabaudæ germina Stirpis
Duces corona, & faſcibus inclycos;
Aut Ateſtino ſemine Principe
Exortos reſona concelebrem Lyra?
At cur te ſileam, qui magne Ametice reperto
Imponis nomen (dictu mirabile) mundo?
Ciet canentem nobilis Adriæ
Regina, cui pontus verendæ
Supplicibus famulatur vndis.
Sacrata Famæ nomina Principum
Centena iactat, Vrſeolos pios,
Fortes Veneros; mens bona plurimos
Extulit, ingeniumque prudens.
Quæ valet Henrici lucem delere vetuſtas,
Vel tenebris armata ſuis? etiam inuida noctis
Obliuioſa nubila deſpicit
Andreæ ſydus, quo Contarena refulget
Vberta laurearum,
Heroum genitrix domus:
Hos inter radiat meliori lampade Thomas.
Hic formidandi non horruit atra Tyranni
Lumina, non rictus, rabideq; tonitrua vocis,
Viribus ingenij præſtans, & robore cordis,
Iuſtitiæ cultor, patrij tutator honoris
Igneus, æterno calami donandus honore.

Hic fuit Dandulus Venetus Dux de quo edidit cantionem Chiabrera.

De hoc Duce Volat. Geog. lib. 4
Andreas Contarenus Pater Patriæ meritò vocatus, alterque Venetiarum conditor, quod eam à maximis inimicorum periculis liberauerit, inter quæ Genuenſium maximum fuit, &c.

Hinc Gaſpar Contarenus Cardinalis, cui maxima doctrina, par eloquentia, nec minor virtus, vti colligitur ex eius vita, & Elogio, Andream gentilem ſummis laudib⁹ iure, meritoque celebrauit in luculentiſsimo de Rep. Ven Opere.

Ode

Ode Allegorica
De Patria, atque immortalitate Muſarum.

HAec Virgo tellus, neſcia Vomeris,
Iniurioſis inuia greßibus,
Quæ ſolis auratis pateſcit
Crinibus, aſtrigeræq; turmæ.
Hic gratiarum dulce loquentium
Agmen choræas ducit amabiles,
Cognata Nympharum caterua
Dum ſociat, replicatq; ſaltus:
Hæc flexuoſis orbibus aera
Super volantis flaminis æmula
Vrget gemellum, mox iacentem
Quaſſat humum redeunte greßu.
Hic & ſorores, Mnemoſines genus,
Plaudente Phœbo præſide carmina
Aeternitati deſtinata
Ambroſio modulantur ore.
Audi canentes: temporis arbitras
Nihil moramur: Sæua neceßitas
Quas Phœbus æternùm ſacrauit,
Fulminibus metuit ferire.
Buſto ſuperſtes viuit àb inuido
Mens ſacra Phœbo; hanc melliſluus latex
Irrorat, æternatq; præſens
Iuppiter ambroſia Deorum.

Muſarum patriam canens, non communem hominum patriam tellurem, ſed hominem ipſum ſubſtantialem, vt ipſiſſima proferam verba Triſmegiſti, à quo ſummi Philoſophi, ac Theologi diuina de Deo, mentibus, mundis, hominibus hauſere; cuius teſtimonium ſimile diuino aſſerit Lactantius Firmianus lib. 1. diuin. inſtitutionum; ſcilicet animum (hic Platonicis homo eſt ipſe, corpus verò vmbra hominis) nomine telluris adumbraui.

Additur *Virgo* nàmque animus is Poetæ ſacri, & innocens, & pudicus connubium cum vitio non eſt auſpicatus, ideòq; neſcit vomerem, nempè morsũ carnificis conſciẽtię, quæ culpa laceretur, nõ ſentit.

Pręterà *Iniurioſis greſsibus*, ſcilicèt affectionibus imis, quæ latentem animi diuinitatem iniuſtè premere contendũt. *Solis* autem *auratis crinibus*, nimirum Apolinis, ſiuè intelligibilis Solis optimis influxibus, atq; mentium ſtellis imperantium patet.

Hic Gratiarum intellige tres Gratias, quæ àb Orpheo deſcribuntur, Splendorem, Lætitiam, Viriditatem, Splendorem inquã mentis, Lætitiam voluntatis, Viriditatem corporis, atque fortunæ. Hæ verò cum aliqua varietate à Fic. explicantur cap. 2. in 5. Orationem Conuiuij, cuius Commen. hæc leges verba. Splend. quidem vocat gratiam illam, & pulcritudinem animi, quæ in veritatis, & virtutis claritate conſiſtit. Viriditatem verò figuræ, coloriſque ſuauitatem, hæc enim ſummoperè in iuuentutis viriditate floreſcit. Læ-

titiam

titiam deuique ſinceru illud,& ſalubre,& perpetuum, quod in muſica ſentimus oblectamentum.

Cognata Nympharum caterua, hæc eſt Virtutum Paradiſi Nympharum; dicitur cognata, ſeù alumna, quia vel naſcitur vnà cum ſplendore mentis, & lætitia voluntatis, vel vtramque nutrit, an potiùs nutritur? vtrumque rectè dixeris.

Socias, replicatque ſaltus additur hoc, quia virtutes in operatione conſiſtunt, operatio autem motus eſt, & harmonicus optima.

Supèruolantis flaminis æmula. Intellige ſupremum illum Spiritum Domini, qui naſcente mundo ferebatur ſuper aquas.

Aera gemellum, quia diuina Sapientia Mundi parens aerem, quo nomine ſignificatur Cælum, ac virtutes vno veluti partu enixa eſt,

Ode hiſtorica de Petro, ac Leone Strozza, quorum Elegia ſunt inchoata, non abſoluta ponetur ſuo loco, ſcilicet in opere hiſtorico.

De Petro.

Cæſaris haud virtus, fortuna at deſuit illi;
Ergo dimidium Cæſaris ille fuit.

Ode de Sancto Laurentio.

Hanc puerilibus camœnis modulatus fueram, ſed nuper edidi, vt adeò glorioſi Martyris auguſtum nomen colerem, cui Laurenti Laureati faſces, & Laurea cæleſtis, nõ Apollinaris mihi debetur.

Dum rogo Laurens medius crematur
Ignis, & ſæuus pia membra paſcit,
Sic ferocem dicitur allocutus
Corde miniſtrum.
Adde nunc, lictor celer, adde prunas,
Hæ mihi vernant violæ, roſæque;
O' triumphalem roſeis curulem
Necte corollis.
Victor hac Cæli ſuper aſtra vectus
Solis æterni ſitibundus ignem

Hau-

Hauriam; flammas ſitio, miniſter
Porrige flammas.

De mirabili Tabella Leonardi Vincis Prælegendus Raph. Borghinus in libro inſcripto *Il Riposo*, vbi refert, laudatq; verſus Vincentij Pittij, quorum initium eſt.

Vinſe Natura il Vinci, &c.

VIcit Naturam Vincis, teſtantur oloris
Carmina; ni credas, hanc tabulam inſpicias.
Vix poterit formare pares Natura capillos,
Vix frontem, ac frontis, aſtra gemella, faces.
In vultu lepor, & charites; in lumine motus
Viuidus; ambroſio riſus in ore viget.
Græcia formoſam Venerem quid iactat Apellis?
Hanc ſordere mihi picta puella iubet.

De pulcherrima Venere marmorea Iac. Sanſouini in Gaddio cubiculo, vbi nunc habetur Academia.

ARtifici formata manu, quæ ſpirat amorem
Marmorea, & fallit corda, oculoſq; Venus.
Quid ſolium fixit, colitur qua Pallas in æde,
Qua Sophia, & Muſis ſeptus Apollo ſedet?

Scilicet in caſta confugit Palladis ædem,
Vitet vt amplexus ſacrilegos iuuenis.

Sylua.

Hæc reſpondet Ode, qua vltrò decorauit me ignotum (hic honor vel immerenti exhibitus ab alijs capitibus Phœbo dilectis) Leonardus Todeſchius Academiæ, atque Vrbis Veronenſis decor, de quo edidit Elogium Franc. Pona.

Iure, meritoq; appellata eſt, quæ ſuprà tot Dynaſtas & Principes, tot edidit Martiali, & literaria gloria illuſtres filios, cuius Vrbis præcipuas attigi laudes in Oratorio Elogio Fracaſtori.

INuidiæ domitrix, vitæ melioris alumna,
Nomina quæ procerum centenis vocibus effers,
Diua, immortali nitidis adamante quadrigis
Tolle ſupèr Boreæ patriam, Phœbique meatus
Ambroſium Vatem, cithara qui celſa latinæ
Gloria, Apollineo percurrit pectine chordas,
Quem dedit Heroum genitrix Verona, Catulli,
Et Fracaſtori gemino quæ lumine gaudet
Audin, ſyrenes (hæc muſica turba Tonantis)
Quæ choreas agitant vocalibus vſque canoras
Orbibus, vt geminent præ dulci murmure cantum,
Qui bibulas blandè ſapientis verberat aures.
Scilicet inuitant vocali nectare vatem,
Vt pedibus calcans orbis dumeta iacentis
Euolet ad ſuperos animo ſublimior orbes,
Carminaque innectat neruis diuina maritis
Ipſe lyræ fidicen Cæleſtis, & alter Apollo
Syderei ductor cantus, choreaq; nouenæ.

Ad Camillum Bellonum Profeſſorem Philoſophiæ extraordinariæ in primo loco.

Platonis, & Ariſtotelis æquè diſcipulum; multorumq; nobilium doctorem; mihi verò amicum ob humanitatem, ac probita-

QVa te laude feram Patauini gemma Lycæi,
Et Veneti viuax fulgor, honorq; ſali?
Tu latebras pandis Sophiæ, arcanoſque receſſus

Lu-

Lumen Platonis, lumen Ariſtotelis.
Non totus moriere, tui pars multa vigebit;
Te Fama æterno nobilis ære canet.

bitatem natiuam, qui me, ac mea poemata ſuprà meritum, ac ſpem celebrauerat in publica lectione, non immeritò celebraui hoc Epigrammate.

Proſopopæia Iani de Bella Pop. Florentini Vindicis, ac Patroni.

ILle ego ſum Patriæ cuſtos, populiq; patronus,
Domui potentes Ciuium creans ducem,
Seruaui Patriam, libertatiſq; cadauer
Animaui amantis cordis igne vitali.
Debita quæ meritis reddentur præmia noſtris?
Seruata Patria, reſtituta libertas.

Deſcriptio Phari antequam Ponte iungeretur Alexandriæ.

AEquoris in medio fixas lambentibus vndis
Radices, nebulis minitans, Cæloque ſuperbum
Mons caput attollit, cuius de vertice ſummo
Surgit anhelanti turris contermina Lunæ,
In qua perpetuùm nautæ ſpes fulgurat ignis
Aequoreæ dux ipſe viæ, qui ſyderis inſtar
Ducit inoffenſas præſenti lumine puppes,
Dum vaga nigranti diſſindunt marmora nocte.

Hy-

Hyſpaniæ Proſopopæia de fluuio ſuo reſonante.

IN Cythara morem fluuialis perſonat Vnda;
Dum Zephyrus plectri fungitur officio;
Non opus Orphæis digitis, non arte parentis
Thebarum; fidicen Aeolus ipſe mihi eſt.

Deſcriptio Noctis.

Tenebras amat Nox, habeat tenebras, non lucem explicationis, aut laudationis.

NOx tenebris armata diem proſternit, amantes
Stellæ cognatis facibus præſigne ſequuntur
Funus, & extincti nebulis velatus, & vmbris
Vrna manet, quæ cuna fuit ſpectabilis aer.

Proſopopeia Auri in Auarum.

At non amat aurum tenebras, quod contigua Proſopopæia in auarum inuehitur iniuſtum iuſtè; *Nulla enim innocenti pœna debetur, & iniuſtus eſt, qui damnat ſceleris inſcium.*

CVr me tenebris Roſpius damnat? mihi
Terris auaris abdito nullus color;
Nulla innocenti pœna debetur mihi;
Qui damnat inſcium ſceleris, iniuſtus eſt.

De Victoria Ferdinandi Regis Rom.

EX Acheronte Stygis Victoria filia falsò
Fingitur, hæc ſummi candida nata Dei eſt.

Deſcriptio Noctis.

IAm Nox triſte caput nectens crinalibus vmbris
Spargebat facili ſomnia vana ſinu;
Iam Dea venatrix cornu munita, ferarum
Agmina per Cæli clara premebat agros:
Florea progenies Cæleſtibus æmula gemmis
Amittebat inops luminis omne decus.
Siluaq; vocalis cantu viduata phalangis
Parcebat refluis ludere mæſta comis.

Deſcriptio diei feralè naſcentis.

LVcis inops agitat mæſtas aurora quadrigas,
Non roſa cognato crines illuminat oſtro,
At nigra infuſcant vaccinia; triſtibus vndant
Ex oculis lacrymæ, lætus procul exulat ardor;
Sol quoque ferali radios velatus amictu
Vmbriferas inter nubes captiuus oberrat,
Sanguineumq; imbrem voluit pro luminis amne.
At micat infauſta lethalis luce Cometes
Exitiale minans ſuſpenſo ſcilicèt orbi.
Terrificant dubias horrentia fulgura mentes,
Prælia portendunt bellanti nubila luce,
Ignea dum vaſto iaculantur tela fragore.

De Leone Strozza.

VIden? Fulmineis coruſcat armis
Inuictus Leo ſubditi Imperator

Maris, exitiumq; Barbarorum,
Viden? barbaricos refringit enſes,
Captiuaſque trahit potens carinas,
Et victrix labarum iubet volare
Viden? æquoris Auriam potentem
Subditæ Auſtriadum rati imperantem
Terret pennigero timore captum
Ite flectere cogit indecorum:
Vt ceruus fugit ille glorioſus
Ductor, ſcilicet hoc minor leone,
Quem regem veluti timet virorum
Hunc proſternere neſcius; vel ipſe
Hunc vix ſterneret Hercules leonem:

De hoc Heroe celeberrimo nihil addam, cum celebratus fuerit ab alijs, & à me in Elogio Oratorio.

Ode de Barbara Tiliamocha Virgine Poetria & Cantrice.

SI dè ſupremis Calliope rotis
Aeterna proles ſceptriferi Iouis,
Vitale concentu beatrix
Florigeras peteret columnas:
Quis non canoræ nectareum melos
Haurire Diuæ certet; honoribus
Quis non coronet inuidendis
Numen, & obſequio verendum?
Quò me calentem Phœbe potens rapis?
In celſa nunquid mœnia ſyderum?
Nùm forma regnatrix àb axe
Labitur in patrios penates?
Auditis? aures ſydereus quatit

Sonus,

Sonus, catenas neEteret amnibus,
Beluaſque frænaret rebelles,
Siſteret ac volucrum phalanges.
Illapſa certè in pectora virginis
Mens pura noſtræ Calliope canit,
Aut virgo mentis æmulatrix,
Muſa recens fluitantis orbis.
Sic eſt, recentem mòx ego carminis
Ducem precabor, auſpice qua modos
Vibrare pennatos oloris,
Et ſocias animare chordas
Fas eſt: Gigantum cum Ioue prælia
Depingat alter prodiga fulminis;
Aut vſque victrices cohortes
Romulei celebret Senatus:
Aut Barbarorum cladibus inclytum,
Cui Flora mater, Pannoniæ ducem
Pubis triumphantem Scolarum;
Ipſe ſupèr famuluris alas
Famæ volantem te prior eueham,
Facunda virgo, fax noua floridæ
Telluris, æternos honores,
Cui parat Aonidum cateruа.

Hic eſt ille de quo in Corollario, & olim fuſius, & accuratius egi hiſtorico in Elogio, & Notis.

De Aloyſio Cardinali Capponio.

DIuitiæ, ingenium, prudentia, fulgor auitus
Aſtra ſuper tollunt nomen Aloyſij.

Inter egregias dotes huius Card. qui nobiliſſimũ Rhauennæ olim præpotentis vrbis Archiepiſcopatum ſuſtinet, *Fulgor auitus*, quo de ſcripſi breuiter, ac ſyncerè in hiſtorico Epig. familiæ, & hiſtorico in Elogio Nerij nondũ editis: & *Ingenium*, cui par iudicium raro fœdere iunctum; nec impar humanitas, niſi maiorem hanc, vti maximam prędicemus.

De Mure Veneto, qui peredit chartam libri Poematum, in quo leges Hendeca ſyllabum de Mure.

LVSVS.

DVm videt à noſtro claratum carmine murē
Quòd cupido chartam legerit ore vorax;
Mus Venetus Florētino æmulus appetit ore,
Atque vorat chartam verſibus egregiam.
Excitat hunc ardor famæ, quam carmina donant;
Ambitioſum æuum, muribus ambitio eſt?

De eodem.

HAuri orbis famæ ſtudium de mure ſagaci,
Magnorum capitū nempè magiſter erit.

Famæ ſtudium, & gloriæ, quæ ſelectior eſt fama excellentes plerumq; viros allicit; Optimus enim quiſque dulcedine gloriæ delinitur.

Vtraq; magnum eſt inuitamentum, & calcar acerrimum ad excellentia factu, vtraq; validiſſimum frænum, & impedimentum turpium facinorum ideoq; orbi expedit viros, maximèq; potentes famæ, gloriæq; ſtudio duci; non tamen immoderato; id enim aliquandò noxium eſſet humano generi trahens duces, ac Reges ad bella gentibus funeſtiſsima.

Epigramma de Venuſtiſſimis Veneribus Antonij Bruni.

DVm geminæ Veneris geminos modulatur honores
Arbiter Etruſcæ ſummus, honorq; Lyræ.
Lux fluit Eloquij Phœbo ſacrata, canentis
Purius electro flumen àb ore cadit.
Totq; vehit gemmas, quot Cœlum pingitur aſtris,
Quot Zephyri Flores educat aura patris.
Cur legis Eoi gemmas ò Littoris? amne
Hoc immortali plurima gemma nitet.

In

In Mortem Canonici Gualterottij.

Crudelem irato deteſter carmine mortem,
Quæ carum caput, heu lacrymando funere merſit:
Iure gemis raptum, genitor clariſsime, natum,
Quem fleat effuſis Elegeia mæſta capillis,
Quem florum triplex aſpergat Gratia nimbo:
Quem lauru condat Muſarum turba cauato:
Ille ſacri nemoris cultor, Phœbiq; medulla;
Ille patris, grandi annorum qui mole laborat,
Robur erat, columenq; pium, Florentis & ædis
Non poſtremus honor, meliori at ſydere dignus,
Triſtia fortunæ perpeſſus tela nouercæ,
Quæ tamen extincto parcat clementior, oro;
Nec Boreas vatis feret irrita verba precantis:
Ne timeas, Franciſce, æterna ſilentia Lethes;
Humida non operit ſacros obliuio Cycnos;
Hæc rapidi manſura feras ſolatia lethi.

De Cardinali Sacchetto Legato Ferrariæ vaticinium morientis Franci Sacchetti Scriptoris celeberrimi.

Francus, corporeæ dum vincula rumpere molis
Incipit, æthereos attollens lumina in orbes
Ore ſuos hilari affatur, prohibetq; querelas;
Viuite fœlices animæ, multoſque nepotes
Longius in dias effundite luminis auras,

De Franco aliquid ſcribendum reor hic omiſsi alijs viris illuſtribus huius nobiliſsimæ gentis, quæ inter primarias Florentiæ celebranda eſt.

In nomine Domini adì 9. di Nouembre 1439.

Queſto libro compuoſe Franco di Benci Sacchetti

Cre-

chetti, e chiamaſi libro delle rime, il quale contiene in sè più coſe, e maſsimamente Chanzone moral, Chanzone diſteſe, Sonetti, Ballatte, Madriali, Lettere, Piſtole, Chapitoli, &c.

Pino Ordelaphio Foroliuij Dño ann. 1398. eodemq; an. Cantio, quæ præſcribitur *Canzone diſteſa di Franco Sacchetti, fatta à Portico di Romagna, doue era Capitano per le commune di Firenze An.* 1398.

Credite, venturis annis (præſaga videt mens)
Naſcetur, qui purpureo præſignis honore
Imperio populos placido frænabit, & vrbes;
Illum Pierides, Chariteſque ac Phœbus amabit;
Iuſtitia armabit prudens, prudentia fortis:
Tàm placidum, & facilem in ſolio mirabitur orbis.
Vera fides Vatis verum non omne canentis:
Perficio augurium nunc plenus Apolline Vates,
Orbis adorabit triplici diademate nexum.

Hæc retuli ex volumine m. ſ. an. 1439. exarato, quod àb Iuliano Giraldo patritio, & Academico Florentino ſeruatur.

Hic Francus erit meo iudicio, qui ab Ammirato lib. 14. hiſt. appellatur Franciſcus, & ob exiſtimationem bonitatis vnus fuiſſe exceptus dicitur à quodam decreto. Alter verò erit (cùm tot anni intercedant) *Francus, de quo Ammiratus par. 2. hiſt. m ſ.*

Il paſſato Gonfaloniere Franco Sacchetti huomo molto eloquente, e Giannozzo Pandolfini per pratticare la pace col Rè &c. Giannozzo Pandolfini l'vno de due Ambaſciatori fù dal Rè in queſta concluſione della pace fatto Caualiere &c

Et Bart. Facius lib. 9.

Ianotium Pandolphinum, ac Franchum Sacchettum eloquentem virum Legatos ad eum de pace &c.

Casal. ſcript. Flor.

Francus Sachettus Comicus nobiliſsimus, & Hiſtoricus illuſtris trecentum nouitates dictauit, eaſq; argutis verbis, exquiſitiſq; ſententijs excoluit.

De Philippo Scolario.

C*Ontinuata fuit victoria vita Philippi.*

Eiuſdem Proſopopæia.

B*Ella ſibi geßit Cæſar, mihi nulla Philippus;*
Si mihi bellaßem, Cæſar & ipſe forem.

Tumulus honorarius.

S*Iccine mēbra iacēt, ac fulminis æmula dextra*
Odryſiæ terror gentis, & exitium?

Qui

Qui tot ab hoſte trophæa tulit, nunc ipſe trophæum
Mortis, at ex ipſa morte trophæa rapit.
Hoſtes namque domat fama, buſtoque ſuperſtes
Viuit adhùc mortis victor, & inuidiæ,

Mirum certè, ſed non inauditum, & ab egregijs Scriptoribus traditum, penès quos fides illius ſtet, quã nec infirmo, neq; confirmo.

Vgolinus Verinus.

NVnc age magnanimi dic inclyta geſta Philippi,
Dic mihi, Muſa ducis pugnas, clarosque triumphos,
Qui Marios, Syllamq; æquat, magnoſq; Camillos.
Ter decies victor collatis æquore ſignis
Pannonio innumeras peditumq; equitumq; cateruas,
Sarmaticaſq; acies, Turcarumq; agmina fregit,
Cuius Hyperborei trepidant, Daciq; feroces
Nomen adhùc, horrentq; iterùm tentare periclum
Poſt mortem, tanquam viuentem, Barbarus hoſtis
Horrebat, tantùm terrebat fama Philippi:
Cautior hoc nullus, nec fortunatior alter
Extitit, huius enim meruit victoria caſtris,
Et nunquam ſorti fœlici induſtria ceſsit.

Et Franciſcus Verinus ſecundus Philoſophus.

NElla quale ancora fù sì grande Filippo Scolari, ch'egli rimeſſe in iſtato il Rè Sigiſmondo d'Vngheria, & eſſendo ſuo Capitano generale, mercè di cotanta ſua virtù, ottenne ventitre Vittorie, venti mentre era viuo, & tre dopo morte, tanto era il terrore, che n'haueuano.

Hos æquiores fortè Philippus eſt ſortitus, qui multos veræ virtutis, factorumque ingentium teſtes grauiſsimos habuit, qui à nonnullis iniquè carpitur, atque proſcinditur falſa infamia; horum præcipuus videtur Pet. Iuſtinianus, & Sabellicus, de cuius hiſtoria Veneta meam ſententiam ingenuè feram ea lege, vt àb æquiſsimis, & prudentiſsimis iudicibus perpendatur, quos eius adſtipulatores forè ſpero.

Videtur mihi Sabellicus aliquandò breuior, ſiuè mancus, & minimè accuratus in explicatione rerum, ac temporum, quæ annis nunquam ferè ſignatis minimè dignoſcas in opere tumultuario, ac nimis feſtinato, nec ſuis numeris abſoluto, vt ipſemet in epiſtola nuncupatoria Marco Barbadieo Principi, & Senatui tradit; Quædam memoratu digna quandoque omittit, maximèq; Venetis patùm decora, aut pudenda, continuata planè commendatione, aut defenſione Rempub. complexus, huius ſtudioſiſsimus, & iuratus amicus, an famulus? Hic à Senatu euocatus, vt Ciuitatis res geſtas conſcriberet, & trecentis aureis in Gymnaſio profiteretur, in hoc munere perutilem iuuentuti operam præſtitit, cum in altero adulatione parum ſobria (hæc verba Iouij in Elogio Sabellici) rerum veritatem adumbraſſe videretur.

LVSVS.

NEpotem produco breuem de gurgite ſcribens,
Zoile, nec falsò, longior ille fuit.

Nepos ſcilicet gurges breuis eſt plerumq; quià breui vel deſinit viuere, vel profundere, non tamen (eſt adeò breuis) quin ſit *longior*.

Hoc

Hoc Diſticon olìm ſcribellaui cum ſcripſiſſem alterum.

DIuitias effudit aui prædiuitis hæres;
Illius nepos verior vt fieret.

AD VICTORIAM ROBOREAM Magnam Ducem Etruriæ.

SAlue, ò Tyrrhenæ regnatrix inclyta gentis;
Salue ò Roboreæ dulce decus ſobolis.
Excelſo coniuncta Duci, genitura Mineruæ
Heroas, Reges Vrbibus, aſtra polo.
Sic voueo, ſic prædico, ſic monſtrat Apollo:
Decipiet vatem vates Apollo ſuum?

De Nerio II. & Antonio II. Acciaiolis fratribus Ducibus Athenarum, &c. de quibus legendum Elogium hiſtoricum.

NObile par fratrum, Graios Dux rexit vterq;
Non ſimul, alterno tempore ſceptra ferens,
Geſſerat hac Nerius, quo pulſo Antonius ardens,
Rurſus at extincto fratre gerit Nerius.
Nimirum Pollux, & Caſtor in Vrbe fuiſſet,
Si fraterna illis gratia, ſanctus amor.

Verſus is, quia mihi poeticus nimis viſus fuit, epigramma totum, cęterà hiſtoricũ reieci è libro hiſtoricorum carminum & Elogiorum. Hinc colligat lector ſeueritatem, quam adhibui opere in hiſtorico.

AD MARGARITAM AB HETRVRIA
Parmæ, & Placentię Ducem.

HEroum ſoboles, gentilibus aucta triumphis
Me rapis in laudes, Dux celebranda, tuas.
Dia tibi Venus ambroſios afflauit honores,
Fouit & obſtetrix pectore dia Charis.
Vix natam eternùm complexa Modeſtia nutrix,
Texuit atque faber florida ſerta Pudor.
Artibus egregijs coluit Ioue nata Virago;
Nectare Caſtalidum proluit alma cohors.
Quid mihi gentiles Heroidas obijcit hoſpes?
Has Heroinas vna puella refers.

Mea Muſa humilis non habebat alas, quibus dignè attolleret heroinam tantam, ideò canoros addit illi calamos Vecchius Græcis verſibus euehens, Epigramma fauſtè donatum ciuitate Attica.

Ad Bartholomæum Vecchium Patr. Senen. Iuris Ciuilis Profeſſorem Primarium.

NOn tria corda tenes, at bis tria iudice Gaddo,
Sex etenim linguis doctior eloqueris.
Soluis & eloquio præſtans ænigmata legum,
Iuraq; mente memor concipis, ore paris.
Ciuilis pereant ſi cuncta volumina iuris,
Inſtar ciuilis vox tua iuris erit.

AD PRAEPOTENTEM
R E G E M
MAGNAE BRITANNIAE, &c.

SYLVA.

SAlue ò tergemini dominator maxime regni,
Quem triplici titulo inſignem, tripliciq; corona
Roborat indomitis prò turribus arbiter Vndis
Undarum fido famulatus gurgite Nereus;
Qui ferus hoſtilis frangit molimina claſsis,
Montibus atq; pares fouet æquo numine puppes,
Quas parit Heroum fæcunda Britannia mater,
Magnorumq; altrix Regnum, quos inter, vt aſtrum
Fulgebis princeps, ni vatem ſydera fallant.
Cerne, tibi vt radiet præſenti lumine Cælum;
Vt procerum plauſus, vt fidi vota Senatus,
Vt populi tatetur amor; tria maxima regni
Præſidia, & Regis manſuræ ſcilicet arces.
Te nunc inſueto velatum pectora peplo,
Artifici quem finxit acu, centumque figuris
Diſtinxit formans vultus, ac ſtemmata magnæ
Stirpis, & imperij titulos, faſceſq; potentis
Gloria deducet curru ſublimis eburno,
Quam ſociat Phœbus, ſoror & iurata Poeſis:
Auriga intextum gemmis radiantibus axem
Ducit Honos, dum Conſilium, ac Solertia pronos
Frænat equos; agitantq́ rotas, velut agmine facto
Iuſtitia, & molli Clementia blandior agno;
Et quæ largifluo diffundit munera cornu;
Et bellatricis virtus Mauortia mentis.

Pro-

Proſopopæia Arni in laudem Gher. Saracæni Prouiſoris Gymnaſij Piſani, &c.

QVæ noua fœlici ſpectacula lumine cerno,
Quæ nunc Piſano ſcena pateſcit agro?
Dum ciet Iſmario Saracænus pectine chor-
Argutæ ſocians carmina docta lyræ, (das
En ſitibunda ſoni labentes flumina lymphas,
Franat & aligeros blandior aura pedes.
At dociles agitant Nymphæ per prata choræas,
Dum Charites ludunt, ludit & alma Venus.
Illas ambroſij comitantur ponè lepores;
Hanc amor, & luſus, deliciæ, atque iocus.
Aßurgunt faciles tenero de ceſpite flores,
Atque aurita petit ſylua canentis ebur.
Sceptriferique adſunt poſita feritate leones,
Ipſaque nunc cædis neſcia tigris adeſt.
Cornigerique greges adſunt, volucrumq; Phalanges,
Saxaque natali duritie poſita.
Non ſecus, ac dominam reſonās cum fleret adēptam
Biſtoniæ vates rector, honoſque plagæ.
Hic per hyperboreas glacies, Rodopeſq; pruinas
Noxia flebilibus verberat aſtra modis.
Scilicet Eurydicen fatali vipera dente
Ad nigra regna Iouis compulerat Stygij.
Tænareas fauces cythara penetrauit amante,
Horridaque Iſmarius mænia Perſephones.
Inſueto victi ſtupuerunt carmine manes,
Vincitur anguineis fata Megæra comis:
Exangues lacrymant animæ, precibuſque canoris

Orphei Elogium Poet. Hiſt. extat pag. 144. intèr Mixta, quod excuſeram, antequam legerē Gyraldū, qui Dialog. 2. de Poet. Hiſt. non pauca tradit de tanto Heroe, quē omnis Græcia tanti fecit, vt diuinitatem illi attribueret; cuius caput in Lesbo Oracula dediſſe teſtatum reliquit vterq; Philoſtratus, cuius Lyra reddidit vocalia ſaxa Lyrneſſi maritima. Omitto, quæ de Orphei columna, & conditorio traduntur, vti quædam

Franguntur rigidi pectora ahena Ducis.
Redditur Eurydices poſcenti, dum noua vitæ.
Stamina fatalis ducere Parca iubet.
Iamq; virum ſequitur, dedit hanc Proſerpina legē,
Sed legis coniux immemor, atque ſui.
Reſpicit inſtantem reuolutus amore tyranno;
Legibus hic famulos comprimit vſq; ſuis.
Heu Stygiæ infœlix rupiſti fœdera Diuæ;
Heu nimio Eurydicen cædis amore tuam.
Illa ruit Erebi rurſus deuota tenebris,
Quæq́ ſemel vixit, bis moritur miſera.
Nequicquā pranſas, Orpheu lacrimabilis vmbras,
Non datur amplecti deficientem animam;
Qua moueas prece inexorabile Numen Auerni;
Nempè ſemel tibi ſit reſtituiße ſatis.
Fortè Abbas rurſum obtineat dulcedine cantus,
Quo potis eſt ferri frangere duritiem.
Hunc mirata ſuos cohiberent ſydera curſus,
Concentus maior cuius in ore ſonat.
Par quoq; nobilitat morum ſymphonia Vatem
Quos blando virtus temperat obſequio.
Quid mentis referam diuinas carmine pennas
Queis volat aſtra ſuper, cælicolûmque choros?
Vnus inaceſſi ſolium venerabile Solis
Scandit, & à lucis fonte bibit radios.

dam Oracula. & falſa (vt verè dicā) miracula. Scil. Aelian. falſa omnia & fabuloſa eſſe, quæ de Orpheo traduntur, cenſuit; Quid plura? Ariſt. & Cic. nullum fuiſſe Orpheum putauerunt. Ideò non referam incertos eius parētes, cum alij Oeagri, & Calliopes, alij Apollinis, & Calliopes, alij Polyhymniæ filium dixerint; incertam patriam, incertam mortem, de qua diſſentiūt Scriptores, quorum nonnulli quinque Orpheos numerāt, alij ſeptem, Herodotus duos. De noſtro Orpheo, ſcilicet de primo adduntur alia ſcitu digna, nimirum fuiſſe illū literarum, & ſapiētiæ inuentorem, Herculis magiſtrum, qui Aſtrologiam, & Teletas, & Religiones, & Magicas artes in Græciam adduxerit. Verùm meliora de Orpheo tradit Iuſtinus Philoſoph. & Martyr, ac Suidas, quæ vnà cum illius Operibus Gyraldus refert. Idē Gyrald. immenſæ Scriptor eruditionis non pauca refert curioſa, & non paucis literatis ignota de Merc. Triſmeg. de quo nonnihil ſcripſeram in explicat Alleg. pag. 13. Coroll. & de Zoroaſtre, de quo Elog. Orat. pag. 40. Idem in interpretatione Symbolorum Pytag de Animæ alatæ Zoraſtræo Symbologico quędam tradit, ex quibus faciliùs intelligetur ſenſus meorum verborum in Elog. Zoroaſt. *Vnæ aquis animi ætherei alas, &c.*

Flore mentis intelligibile, &c. Hæc ſententiæ conſonat verſui penultimo Elegiæ *Vnus inacceſſi Solis.* Nàm *vnus* hic denominatur àb Vnitate illa animæ, quam appellauit Zoroaſter *Florem mētis*, & Plato *Mentis caput, & centrum animæ*, de qua Vnitate ſcripſit doctiſſimè Ambroſius Episc. Lamocenſis ſic *Vnitatem animæ habes diuinæ vnitatis characterem, qua ſola ſummo intelligibili vnimur, & hæremus;* Ego verò (ſi mihi homuncioni liceret maximorum Virorum verba variare) ſic di-

cerem

cerem S.R.Eccleſ.Cathol. iudicio hoc,& volumen omne ſubmittens . *Mens quà Intellectus ſuperior, & ſuprema animæ pars eſt caput, & flos animæ videtur character diuinæ mentis, quo vniamur , & hæreamus diuinæ menti ſiuè Intellectui, ſummo intelligibili .*

Cum in hac nota nonnihil egerim de tribus Magiæ peritiſſimis non erit ab re quandam Diſſertatiunculam ad nectere in Magiam Procli à me an. 1630 .curſim compoſitam.

(In Proclum .) Probo magiam Procli non eſſe veram ſcientiam , ſed potiùs nugatoriam ; non enim certa, nedum euidens eſt,nec per demonſtrationem veræ ſcientiæ genitricem acquiritur ; ſiquidem principia, nec indemonſtrabilia, nec certiſſima , itaut eius aſſentiatur intellectus, habet,ſed potiùs incerta,& intellectui penè repugnantia . Examinemus ea,nec trutina aurificis, atque hoc in primis.

Veteres alia cęleſtium,alia terrenorum adhibuerunt , vndè diuinas virtutes in locum inferiorem ob quandam ſimilitudinem perduxerunt, nempè ſimilitudo ipſa ſufficiens cauſa eſt ad res ſingulas inuicem vinciendas . Ratio hæc,qua Proclus vtitur , tanquam cauſa , & principio huius ſcientiæ,inefficax,& infirma eſt , nàm hac propoſitione de ſimilitudinis efficacia vtendum eſſet, vt vniuerſali ad conſtituendam demonſtrationem, ita

Omnis ſimilitudo eſt cauſa ſufficiens ad res ſingulas inuicem vinciendas , ſed inter cęleſtia , & terrena intercedit ſimilitudo, ergo cęleſtia,& terrena poſſunt inuicem vinciri,maior hæc propoſitio vniuerſaliter accepta eſt falſa,nam,& homines, aliæque ſubſtantiæ habent ſibi ſimiles maximè,neque tamen,quæ erunt in Gallia per hanc ſimilitudinem eis,quæ ſunt in India vincientur. Immò nec taurus tauro proximus,& ſimilia ſe videntia,& propè tangentia.Quomodò ergo ſubſtantiæ diuerſiſſimi generis per ſolam ſimilitudinem , quæ nulla ferè eſſe poteſt in tanta diuerſitate eſſentiæ,inuicem vincientur? Quomodo terrena vilia attrahent , & quodammodo rapient cęleſtia , imò ſpiritualia, incorruptibilia,& nobiliſſima entia , quæ nobis terreſtrium nobiliſſimis,ac arbitris perfectiora ſunt ? Quæro ergo à Proclo qua de cauſa attrahentur Angeli,& Dęmones,an neceſſitate,an electione ipſorum ? ſi per neceſſitatem,aſſeret, abſurdum videtur longè perfectiora , & ſublimiora à minùs perfectis , & inferioribus cogi, ſi pèr electionem, quomodo ſtatuet ſtabile fundamentum huius ſcientiæ magicæ in aliorum electione,quæ poteſt nolle æque, ac velle,ideoq; de contingentibus,quorum nulla certa veritas,ſtatuère principia,& concluſiones veriſſimas,adeoq; certas,vt pariant ſcientiam ? At dicet fortaſſe Proclus Angelos iſtos , & Dęmones à ſuperiori quodam numine ordinatos ad bonum vniuerſi, ad cuſtodiam, regimenque, ac illuſtrationem hominum,præcipuè magorum,cogi,aut amica quadam vi impelli ; huic reſpondere licet,ſi ſunt rectores, illuſtratores hominum, ergo hominibus potentiores , ac ſublimiores, ergo minus potentibus,& inferioribus non ſeruient,ſed imperabunt potiùs Angeli , Dęmoneſq; ipſi; Naturæ verò altioris,& perfectioris,quam ſint homines,eſſe Angelos certum eſt; eſſe ipſos etiam Dęmones facilè probaretur neganti,ab eorum eſſentia ab infima fece materiæ remota , à celeritate,& præſtantia operum nobiliſſimorum .

Poſſet concedi Proclo, ſuperiora attrahere inferiora, ſed non è contra ; Attrahere enim eſt quodammodo dominari,quod conuenit ſuperioribus,non inferioribus

Hanc non abſolui.

Luſus non falſus.

DVm feſſa irriguo mulcebam pectora ſomno,
Ante oculos viſa eſt candida turba meos:
Turba vale, aiebam, non muto ſcilicet ore,
Namque vel in ſomnis edere verba queo.
Teſtis, qui ſtupidus ſitienti non ſemel aure

Exce-

Excepit domini mollia dicta ſui
Ipſe vigil famulus, numeroſq; vel inſcius hauſit;
Carmina nàm cecini; ſomnus Apollo mihi.
I nunc, qui gemini ditatur Apollinis aura,
Phœbæum vatem, Zoile inique, nega.

In Scèleſtum.

QVid molire nefas? tacito pede pœna nocentes,
Criminis ac vindex ponè Deus ſequitur.

MAGNI HENRICI IV.
Galliæ, & Nauarr. Regis.

VIRTVS MILITARIS.

QValis Threycij regnator barbarus axis
Armatus rigidas glaciali frigore pennas
Impete fulmineo ſyluæ frondentis honorē,
Et ruris populatur opes, & ſydera veris;
Nubis vt obſtantis ſoboles ignita, Gigantum
Torſit in exitium quam dextera Numinis vltrix,
Ardua monſtriferæ laniauit membra parentis,
Culmina ſyderibus feralè minantia ſternens.
Qualis & ignito rabidus crudeſcit Orion
Enſe, reluctantes validus proſternere turmas,
Sic rotat herculeis fatalem viribus haſtam;
Sic gladio diſcerpit equos, teliſque rebelles
Transfigit ternos; diuerberat aera nunquam,
Irrita nulla cadunt lethali ſpicula dextra.

DE FERDINANDO Erneſto Hungar. ac Boem. Rege optimo.

Mars, & Mercurius violato fœdere certãt,
Hic ſibi Fernandum vindicat, ille ſibi.
Ingenium, eloquium, doctrinæ munera, linguas
Scilicèt Herneſto Mercurius tribuit.
Ignem animi, cordis robur, dextræque trophæa,
Scilicèt Herneſto Mars dedit armipotens.
Ecquis diſsidium dirimat, litemq; Deorum?
Atque toga, atq; ſago maxima Pallas adeſt.

Parafraſi del Sig. Aleſsandro Adimari.

Pugnan Mercurio, e Marte; ogn'vn di loro
Per ſe medeſmo il Gran Fernando chiede;
Lingua, ingegno, ſauer, ſenno, & alloro
Ad Erneſto gentil Mercurio diede.
Deſtra ardita, alma inuitta, aſte, arme, & oro
Ad Erneſto ſouran Marte concede.
Tanta lite à finir chi ſia poſſente?
Con l'armi, e col ſauer Palla è preſente.

In hoc epigrammate, quod maximè poeticũ videtur, nihil poeticum eſt prętèr ſtylũ, & inuentionẽ, cum res laudatas deduxerim (omitto aliorum teſtimonia) ex erudita, & ampliſſima relatione Epiſcopi Caraphæ, Nuncij Pontificij de ſtatu Imperij, ac Germaniæ ad Vrb. 8. an. 1628. in qua maximè laudat iudicium, prudentiam, religionem, pietatem, & cognitionem ſcientiarum, ac linguarũ, quibus excellit inter ęquales Reges, cuius maximũ aulę Pręfectum, Baronem Tonenſem Equitem Hieroſolymitanũ pariter celebrat.

Hoc Epigramma, qualecumque ſit, fortunatiſſimum euaſit, cum inclaruerit gemina Paraphraſi, altera Gręca, quam Barth. Vecchius complurĩu cognitione linguarum, ęquè ac doctrina multiplici excellens, altera Etruſca, quã Adimarius aliàs laudatus concinnauit; fato id prudentèr diſponente factum videtur, cum non vna ſit celebrandus Rex lingua, qui plures linguas calleţ, pluribuſque virtutibus exornatur, ita vt meritò nupèr in Cęſareę maieſtatis ſolium aſcenderit, de quo alibi fuſius, & ornatius ago.

De Pytia æde à Luca Vexillif. ac Equite clariſs. à fundamentis excitata, quam conſecutis inde temporibus M. E. Duces amplificarunt, & amplificant continenter adornatam regio ſplendore.

CVm ſuprema potens adſydera tolleret author
Limina, Cæſareis æmula liminibus:
Surge (ait) æternum noſtri decus, inclyta moles
Et nunquam Pytium deſerere fida genus.
Noſtros perpetuùm dominos tueare nepotes
Sit regina tibi Pytia poſteritas.
Ludit at euentus (mirari parcite) Vatem;
Non dedit Oraclum Pythius, at Pytius.

Dum hæc pagina ſub prælo erat, prodiere in lucem Lucij Beatiani Notæ ad Poematia, nonnulla Corollarij ſanè doctæ, ſed erroribus fœtæ incuria (vt reor) Typographi Interamnæ.

In mortem Baccij Bandinelli Academici, & Scriptoris eruditi.

ERgone ferali, mors execrata, ſecuri
Sic furis, & carum diripis atra caput?
Non te Relligio flectit, moreſq; pudici,
Non probitas nullis contemerata notis?
Non ſemptemgeminis doctrina intexta catenis,
Qua plures vigilans condijt ille libros?
Facundus ſine prole parens eduxit in auras
Natos, hi nullo ſydere diſpereant.
Auguror; æternum vitæ immortalis honorem
Extincti natis Pallas amica dabit.

De

De Fonte in Sicilia.

IGnis aquæ mixtus Fontem diſcriminat, in quo
Ad ſummum flāmas ſalientes cernis ab imo;
Eſt aqua frigidior glacie, nec feruet ab igne,
Ignis & illæſum feruorem à frigore ſeruat;
Scilicet vnda igni fraterno fœdere nexa eſt.

De pulcherrima hiſtoria Belgica, quam nuper in lucem edidit, mihiq; dono miſit Eminentiſs: ac Reuerendiſsimus Card. Bentiuolus.

BElgarum domitor per te Farneſius Heros
Viuit adhuc, Latijs factaq; digna tubis.
Martia victuris annalibus inſeris acta,
Quæ non Lethæi fluminis vnda premet.
Inuideant Orbis Reges, Regumq; Senatus
Romuleus, tanto qui caruit calamo.

In N. cui crebra mentio Iouis patris.

SAepè Iouem cur patrem appellas? non potes vnquam,
Cum ſis Neptuni filius, eſſe Iouis.

De puero Triuulto: fictum nomen, & argumentum.

MArtis habet, Phœbique, ſimùl Triuultus Amoris
Vultum, hìnc Triuultus dicitur ille puer.
Fœcundi nitor ingenij pro lumine Phœbi eſt;
Inſtar Martis eum Martius ardor agit.
Ambroſia æthereum ſed forma figurat Amorem;
In vultu vultus cernitur indè triplex.

Deſcriptio diei naſcentis.

IAmq; Aurora diem parit alm olumine fœta,
Obſtetrix fouet hora diem, leuis aura miniſtrat
Naſcenti roſeas Cœli ſub vertice cunas.

DE SERENISS. CAROLO verè Primo Duce Mantuæ Montisferrati, &c.

SI Ducis exemplar perfecti cernere tentas,
Mantuam duplici lumine cerne Ducem.

A'D LEONORAM Gonzagam Auſtriam Auguſtam.

Epigramma.

CAeſareum tibi deuincit diadema capillos,
Auguſta, heroæ ſax radiata domus.
Numinis æterni ſimplex te filia veſtit
Relligio, pingit gratia dia genas.
Mitis ſydereo maieſtas regnat in ore.
Cor niueum probitas intemerata regit.
Seruat & integram Regina Modeſtia formam,
Arbiter ac mentis fronte niteſcit honor.
Cætera quid referam? radiat iucundius in te
Arcano pulcri quicquid in orbe viget.

Hanc Heroinam maximè laudat Carapha Nuncius Pont. in Relatione aliàs laudata, & pręcipuè dum ſcribit hæc verba maximi ponderis. *Quanto alla Pietà, e Religione pareggia il marito.*

Heroæ domus, &c.

Gonzagam gẽtem verè Heroicam eſſe cognoſcet quiſquis legerit ſcriptores ferè omnes Italiæ recentiores, & Elogium Aloyſij Gonzagæ Rodomontis pag. 178.

F I N I S.

Authoris Admonitio:

SI quis in hoc opere offenderit Fortunam, Fatum, & alia id genus verba, ſciat his me vſum fuiſſe ſcriptorum, maximèq; Poetarum, & in eo ſenſu, qui admittatur à Sacris Theologis. Equidem intellectum, voluntatem, & ſcripta mea omnia volens, & libens ſubmitto irrefragabilibus Decretis Sacroſanctæ Religionis, atque Eccleſiæ Apoſtolicæ, Catholicæ, Romanæ.